

JURINOVA JESEŇ

**11.
ročník**

ISBN 978-80-88708-50-6
EAN 9788088708506

Zborník

výbraných prác Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby

Kysucká knižnica v zriaďovateľskej pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja

u. fond
na podporu
umenia

Zborník vybraných súťažných prác
12. ročník Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby

JURINOVA JESEŇ 2016

Názov: **JURINOVA JESEŇ 2016**
Zborník vybraných prác Celoslovenskej súťaže
duchovnej tvorby

Texty uvedené v zborníku neprešli jazykovou úpravou.

Vydala: Kysucká knižnica v zriaďovateľskej pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja
Zodp. redaktor: Ľubica Lašová, zástupca riaditeľa Kysuckej knižnice v Čadci
Zostavili: Teodor Križka, Janka Mudříková
Rok vydania: 2016

ISBN 978-80-88708-50-6
EAN 9788088708506

OBSAH

JURINOVA JESEŇ 2016 – Celoslovenská literárna súťaž duchovnej tvorby. Prehľad súťažiacich v kategórii PRÓZA	2
JURINOVA JESEŇ 2016 – Celoslovenská literárna súťaž duchovnej tvorby. Prehľad súťažiacich v kategórii POÉZIA	4
Zápis z vyhodnotenia Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby v kategóriách poézia a próza JURINOVA JESEŇ 2016	7
Cena Jána Harantu	9
Cena Pavla Hrtusa Jurinu v kategórii POÉZIA	15
Čestné uznanie v kategórii POÉZIA	29
Cena Pavla Hrtusa Jurinu v kategórii PRÓZA	72
Čestné uznanie v kategórii PRÓZA	87

JURINOVA JESEŇ 2016 – Celoslovenská literárna súťaž duchovnej tvorby

Prehľad súťažiacich v kategórii PRÓZA

1. **Mgr. Eva Hančáková**, Podbrezová /Súťažné práce: 1. Anjeli detí, 2. Stále ako deti;
2. **Ján Vaník**, Ondrej nad Hronom /Súťažné práce: 1. Hanka a Vianoce, 2. Umrel som;
3. **Danica Jančáryová**, Sabinov /Súťažné práce: 1. Zmysel života, 2. Lujza, 3. Čierna hodinka;
4. **Mgr. art. Terézia Derbala** /Súťažná práca: Zimná kráľovná;
5. **PhDr. RNDr. Richard R. Senček, PhD.**, Banská Bystrica /Súťažné práce: 1. Sudca posledného okamihu, 2. Poviedka: Sen;
6. **Branislav Valkovič**, Tlmače – Lipník /Súťažná práca: Zamyslenia dnešného proroka;
7. **Soňa Behúňová**, Čadca /Súťažné práce: 1. Ako si našla sestru, 2. Bojovníčky, 3. Neznáma, 4. Pamätné Vianoce, 5. Ranné zamyslenie;
8. **Emília Molčániová**, Predajná /Súťažné práce: 1. Istá smrť, 2. Dedičstvo;
9. **Monika Mičudová**, Malacky /Súťažná práca: Rytieri spod Sitna;
10. **Dominika Chrastová**, Kysucké Nové Mesto /Súťažná práca: ... kto prosí, dostane, a kto hľadá, nájde ...;
11. **Mária Blahová**, Sered' /Súťažná práca: Evička;
12. **Andrej Bublák**, Rabčice /Súťažná práca: Uhol pohľadu;
13. **Alžbeta Marková**, Topoľčany /Súťažná práca: Trinástka s prekvapením;
14. **Natália Marková**, Topoľčany /Súťažná práca: Ver... bež... dokážeš;
15. **Denisa Káderová**, Nová Baňa /Súťažná práca: Lenivosť;
16. **Pavol Kall**, Brezovička /Súťažné práce: 1. Po prázdninách s novou perspektívou, 2. Mami, dovi, 3. Vzácné chvíle, 4. Deň všedný;
17. **Ing. Jozef Páleník**, Svinná /Súťažné práce: 1. Prvé piatky, 2. Po prúde;
18. **Miroslava Florková**, Veličná /Súťažná práca: Nechať či nenechať si to?;
19. **Magdaléna Martišková**, Topoľčany /Súťažná práca: Medzigeneračná;
20. **Marianna Ibrahimi**, Topoľčany /Súťažná práca: Môj anjel strážny;
21. **Eva Eperješiová**, Košice /Súťažná práca: Aj takto môže vyzerat' pút'...;
22. **Zuzana Martišková**, Topoľčany /Súťažná práca: Fázy;

23. **Mário Lukáč**, Považská Bystrica /Súťažné práce: 1. Výprava za mužským srdcom, 2. Biele bdenie;
24. **Eudovít Farkaš**, Žilina/Súťažná práca: Vianočná nočná;
25. **Marek Kasala**, Dolné Naštice /Súťažná práca: Miesto;
26. **Klaudia Gogová**, Dvorany nad Nitrou /Súťažná práca: Priebeh života mého;
27. **Dominika Gogová**, Dvorany nad Nitrou /Súťažná práca: Zvony Božej dobroty;
28. **Jozef Kottra st.**, Levice / Súťažné práce: Prvý deň putovania - Príbehy a oslovenia z putovania na Staré HoryFatimská sobota november 2015; Putovanie Levice – Staré Hory na Fatimskú sobotu;
29. **Monika Kubričanová**, Topoľčany /Súťažná práca: Klebety;
30. **Anna Adamčiaková**, Mýto pod Ďumbierom /Súťažná práca: Rozlúčkový sen;
31. **Lea Stašková** pseud./Súťažné práce: 1. O slove, 2. Tajné;
32. **Mgr. Anna Zimová**, Košice /Súťažné práce: 1. O živote, 2. Ruky – dlane, 3. Tlkot (aj srdca), 4. Modlitbičky, 5. Domovy;
33. **Mgr. Mária Šmidová**, Kluknava /Súťažné práce: 1. Dnešný deň, 2. Nádej, 3. Túžba;
34. **Darina Miškovičová**, Nové Mesto nad Váhom/Súťažné práce: Poézia: 1. Zvestovanie, 2. Hojivá morská, 3. Básnikova duša, 3. Bohato-chudobný, 4. Zatmenie zelene;
35. **Ján Kováčik**, Rudno nad Hronom/Súťažné práce: 1. Farebný popol, 2. Batoh, 3. Vločka;
36. **Jana Štrbová**, Ružomberok /Súťažná práca: Života (v haiku)

JURINOVA JESEŇ 2016 – Celoslovenská literárna súťaž duchovnej tvorby

Prehľad súťažiacich v kategórii POÉZIA

1. **Bc. Ľubomíra Jurčíšinová**, Široké/Súťažné práce: 1. Katedrály, 2. Prosba verzus Vďaka, 3. Vďaka Bohu, 4. Viera;
2. **Marta Kantárová**, Martin /Súťažné práce: 1. Pre manžela, 2. Rozhovor, 3. Láska, 4. Bože, 5. Stratená, 6. Modlitba za deti, 7. Nádej, 8. Ďakujem, 9. Vyznanie, 10. Ruky;
3. **Mária Krajčová**, Komjatice /Súťažné práce: 1. Bôle vôle, 2. Škály Iškariotského, 3. Sa-MARYtánka;
4. **Peter Šípoš**, Topoľčany /Súťažné práce: 1. Človečia, 2. Blízkosť, 3. Odlahne, 4. Za takú večnosť, 5. V kolobehu poézie;
5. **Mgr. Eva Hančáková**, Podbrezová /Súťažné práce: 1. Motýliky, 2. Anjel, 3. Katedrála, 4. Neveriť v nič, 5. Bábätko;
6. **Bc. Kristína Ondrkálová**, Melčice – Lieskové /Súťažné práce: 1. Len tvoj odkaz, 2. Samaritánka, 3. Solúnski bratia, 4. Augustín, 5. Z ústrania;
7. **Adriana Valachová**, Čelovce /Súťažné práce: 1. Kríž, 2. Mníška, 3. Otec a Syn;
8. **sr. Lucia Česáková, OSsR**, Kláštor redemptoristiek Kežmarok /Súťažné práce: 1. A predsa..., 2. Boží tanec, 3. En arche (na počiatku), 4. Pri Regine, 5. Už a ešte nie;
9. **Hana Michalková**, Hanušovce nad Topľou /Súťažné práce: 1. Jedno želanie, 2. Vďaka, Pane, 3. Pohľad do spomienok, 4. Výkrik do tmy;
10. **PhDr. RNDr. Richard R. Senčák, PhD.**, Banská Bystrica /Súťažné práce: 1. Pohľadnice, 2. Vyznamenania, 3. Minerály;
11. **Pavol Ičo**, Košice /Súťažné práce: Podoby žiaľu (cyklus básní);
12. **Mgr. Daniela Babjaková**, Lipany /Súťažné práce: 1. Labyrint duše, 2. Čo viac mať, 3. Pochodeň, 4. Túžba odveká, 5. Objatie (Milosrdný Otec);
13. **Soňa Behúňová**, Čadca /Súťažné práce: 1. Ako strom, 2. Sami pre seba, 3. Nezadržateľne, 4. Rozhovor, 5. Vzd'ľujeme sa;
14. **Lenka Žáčiková**, Motešice /Súťažné práce: 1. Ó najvyšší nebies kráľ, 2. V nebesách, 3. Za Tebou, 4. Nevesta Ducha Svätého, 5. Vraciam sa späť;
15. **Marek Sopko**, Nitra /Súťažné práce: 1. Kráľovnine tajomstvo, 2. Vlhy času, 3. Nedel'né popoludnie, 4. Soľ nad zlato;
16. **Sára Vyhnalová**, Žakovce /Súťažné práce: 1. Taký obyčajný vlčí mak, 2. O vtáčikoch a piesňach, 3. Svet, 4. Ako zo Snehovej kráľovnej, 5. Kúzelné kvety;
17. **MUDr. Ján Mičuda**, Malacky /Súťažné práce: 1. Konštantín-Cyril a Metod, svätí bratia, 2. Kysuckí básnici Ján Haranta a Štefan A. Brezány, 3. Básnik Rudolf Dilong, 4. bez názvu, 5. Básnikom kňazom;

18. **Emília Molčániová**, Predajná /Súťažné práce: Výber epigramov je poézia;
19. **Alena RachelJurečková**, Vrútky /Súťažné práce: 1. Najkrajšia panna Ester, 2. V krajine už nie je hlad, 3. Hovor Pane, Tvoj sluha počúva, 4. Spútaný reťazou;
20. **Lenka Rusňáková**, Topoľčany /Súťažné práce: 1. Iba NAJ-KA, 2. Krutá pravda, sladké detstvo, 3. Neverím;
21. **Tomáš Choura**, Ústí nad Labem /Súťažná práca: Vianočný;
22. **Barbara Vojtašáková**, Rabčice /Súťažné práce: 1. Kolobeh, 2. Mojžiš, 3. Modlitba, 4. Fragmenty;
23. **Zuzana Medvecká**, Prešov /Súťažné práce: 1. Láska chodí v trňovom venčeku, 2. Spámaťavame sa, 3. Terezka, 4. Pohľad späť na 10 rokov sociálnej práce;
24. **Lucia Forgáčová**, Zlatá Idka /Súťažné práce: 1. Vietor, 2. Búrka, 3. Byť človekom;
25. **Andrej Bublák**, Rabčice /Súťažné práce: 1. Vedľa tela, 2. Príjem, 3. Mimotelové trávenie;
26. **Petra Polnišerová**, Nová Baňa /Súťažné práce: 1. Judášova zmrzlina, 2. Keď hviezdy padajú..., 3. Ako je to s dopravou, 4. Snežienka, 5. Slová;
27. **Mgr. Martin Miškuf**, Fintice /Súťažné práce: 1. Vianoce, 2. Láska leží na sene, 3. Sila Lásky, 4. Boh rozhodne, 5. Čakanie;
28. **Veronika Ftorková**, Žilina /Súťažné práce: 1. Sekulandia, 2. Zhasnuté v chráme;
29. **Adam Mihalčin**, Kľušov /Súťažné práce: 1. Požehnaná, 2. Zámer, 3. Dejiny, 4. Priama linka, 5. Amatér;
30. **Adela Oravcová**, Pezinok /Súťažné práce: 1. Anjel strážny, 2. Duša, 3. Hlas z neba;
31. **Peter Babčan**, Láb /Súťažné práce: 1. Útek za návratom, 2. Spoveď, 3. Delenie, 4. Zostarnutý duch, 5. Cena človeka;
32. **Mária Kovalíková**, Chynorany /Súťažné práce: 1. V Šaštíne, 2. Pútnik, 3. Večerná chvála;
33. **Zuzana Martišková**, Topoľčany /Súťažné práce: 1. Rozhovor v dcérkinej izbe, 2. Fialová vraj súvisí s dušou, 3. Amatrice;
34. **Anna Hrabíková**, Veľké Kapušany /Súťažné práce: 1. Rozhovory, 2. Letokruhy, 3. Svätá Barbora, 4. Prosby, 5. Kino;
35. **Pavol Ondřík**, farár v Likavke /Súťažné práce: 1. Smrť... a volá sa strach... , 2. Vivat Pilát...!!! 3. Pokrok;
36. **Mgr. Hadžegová Patrícia**, Valaská /Súťažná práca: Hľadanie svetla;
37. **Eudovít Farkaš**, Žilina /Súťažné práce: 1. Človek, 2. Smrť, 3. Práchnem, 4. Máriina niť, 5. Hlava;

38. **Terézia Borovičková**, Bytča /Súťažné práce: 1. Častice, 2. ...svojim vinníkom, 3. bez názvu;
39. **Lea Stašková** pseud. /Súťažné práce: tajné;
40. **sr. Anežka Alžbeta Žatková de ND**, Trenčín /z Kongregácie Školských sestier de Notre Dame /Súťažné práce: 1. Úsmev, 2. Milosrdný rok, 3. Sestrička moja, nevesta, 4. Tichý pozorovateľ Mamy, 5. Môj otec (*Ku Dňu otcov*);
41. **Barbora Plutová**, Stará Ľubovňa /Súťažné práce: 1. Mária, 2. bez názvu, 3. bez názvu, 4. bez názvu;
42. **Natália Timaniková**, Stará Ľubovňa /Súťažné práce: 1. bez názvu, 2. bez názvu, 3. Straka, 4. Vianočná;
43. **Katarína Sivul'ková**, Stará Ľubovňa /Súťažné práce: 1. bez názvu, 2. bez názvu, 3. Káva, 4. bez názvu, 5. Bylinky;
44. **Anna Vodičková**, Kolta /Súťažné práce: 1. Prosba, 2. V katedrále, 3. Tebe chcem spievať, 4. Ráno, 5. Je BOH?, 6. Zvolanie, 7. Výkrik;
45. **Anna Adamčiaková**, Mýto po Ďumbierom /Súťažná práca: Ranné vešpory
46. **Mária Šujaková**, Galanta /Súťažné práce: 1. Trnavská rovina, 2. Mamička, 3. Mám všetko, 4. Solveig, 5. Popolec, 6. Svernosc' nám chýba a i.;
47. **Lidka Žáková**, Kostolné Kračany /Súťažné práce: 1. Mraky, 2. Dlh, 3. Cesta;
48. **Ľudmila Kõmivešová**, Bynská Bystrica /Súťažné práce: 1. Pre pokoj duše, 2. Hľadanie, 3. Pozdrav nebies;
49. **Jana Štrbová**, Ružomberok /Súťažná práca: Milovaná;
50. **Daniela Romanová**, Zákopčie /Súťažná práca: Ale zbav ma zlého...
51. **Ing. Gabriela Grznárová**, Topoľčany /Súťažné práce: 1. Úteky (Kysuciam), 2. Prvotne, 3. Dojemne

Zápis z vyhodnotenia Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby v kategóriách poézia a próza JURINOVA JESEŇ 2016

Odborná porota pracovala v zložení: predseda – Teodor Križka
členovia – Katarína Džunková a Ján Gallik

Odborná porota hodnotila v kategórii poézia súťažné práce 51 súťažiacich a v kategórii próza súťažné práce 36 súťažiacich.

Po vzájomnom prerokovaní navrhuje udeliť ocenenia týmto súťažiacim:

Cena Jána Harantu: sestra Lucia Česáková, OSsR

Poézia:

1. Marek Sopko
2. Pavol Ondřík
3. Gabriela Grznárová, Peter Šípoš, Adam Mihalčín (za báseň Amatér)

Čestné uznanie: Ján Mičuda, Terézia Borovičková, Zuzana Martišková, Pavol Kall, Anna Vodičková (za báseň V katedrále), Mária Šujaková (za báseň Solveig), Kristína Ondrkálová, Mária Krajčová, Lidka Žáková, Richard Senček, Daniela Babjaková, Ľudovít Farkaš, Mária Kováliková, sr. Anežka Alžbeta Žatková de ND

Próza:

1. Jozef Páleník
2. Branislav Valkovič
3. Jozef Kottra

Čestné uznanie: Ján Vaník, Dominika Chrastová, Monika Kubričanová, Marianna Ibrahimí, Dominika Gogová, Ľudovít Farkaš, Zuzana Martišková, Pavol Kall, Soňa Behúňová, Danica Jančárová, Miroslava Florková, Emília Molčániová, Magdaléna Martišková

V Čadci, 3.októbra 2016

Cena Jána Harantu

sestra Lucia Česáková,
OSsR

sr. Lucia Česáková, OSsR, Kláštor redemptoristiek, Kežmarok

„Už“ a „ešte nie“

Už slnko vychádza
a ešte niet konca noci
Už počuť ticho
a ešte neutíchol hlas

Už treba opustiť Tábor
a ešte nenasiakli nebom
Už zaznelo Slovo
a ešte nemá odpoveď...

Už je cesta odhalená
a ešte nespravil sa krok...
Už pochod nový začal
a ešte...

Už Milovaný miluje
a ešte je malá
moja láska...
ale už milovaná!

sr. Lucia Česáková, OSsR, Kláštor redemptoristiek, Kežmarok

Boží tanec...

V nemom úžase
visím očami i srdcom
na tajomstve Boha,
Jedného v Troch...

Nerozumiem...
ale na dne duše
tuším kvapku
z oceánu pravdy...

Boží tanec lásky
bez konca a bez slov
bez výhrad a tieňov
boja o prvenstvo

nie je to ďaleko...
oltár st'a parket,
Božia zóna lásky
do krajnosti križa

odvečné pozvanie
do tanca s Bohom
a moje váhanie...
- nebo a zem...

Už čaká v tichej Hostii
stratím sa v Ňom
a roztancuje ma
Božskou láskou

Jeden v Troch
svätý Milovník
pozláčajúci
ľudský prach...

sr. Lucia Česáková, OSsR, Kláštor redemptoristiek, Kežmarok

Pri Regine...

Ruža uschla
plameň dotancoval
tma zakryla tieň
musím odísť -
ale ty ostávaš
tak blízko...
na dosah duše,
čo z kalicha
tvojich rúk
túži sa napiť
ľaliovej bieli
ukryť sa v srdci
Matky Boha
...bez suchých ruží
bez ohorkov života
bez vlastného tieňa
...aj s tým všetkým
objímajú ma dlane
a tak kladiem na ne
vodopád mojej duše
slabosť mojich síl
...tlejúce srdce,
čo zahorí,
keď mama pofúka

Je stále tu...,
v mojej tme žiari
a nikdy nezhasne!

sr. Lucia Česáková, OSsR, Kláštor redemptoristiek, Kežmarok

A predsa...

...keď sa topíš na púšti
a vysycháš v mori,
keď začína koniec
a začiatokkončí,
keď tma svieti
a svetlo oslepuje,
keď ticho kričí
a hluk onemie,
keď prší v duši
a v srdci ľadovec
mrázivo bubnuje
...na poplach!

...v zlomku večnosti
ukry sa v prameni
vody nesúcej život,
vo vodopáde pod krížom,
kde všetko nájde zmysel
v očiach Baránka,
čo vytrvalo čaká
na svoju nevestu...
Topiaci, vyschnutý,
v koncoch, na začiatku,
vo tme aj v jase
načúvaj Tichému...

On osuší, zohreje,
...daruje večnosť!

sr. Lucia Česáková, OSsR, Kláštor redemptoristiek, Kežmarok

Ev αρχε...¹
(Gn 1,1n; Jn1,1n)

Čo bolo na počiatku...?
Nič z toho, čo
neskôrpovstalo,
iba TEN, ktorý JE!

V tajomnej reči
vyriekol seba samého,
do nášho ticha
zaznelo Slovo...

Vulkán božskej lásky
nemohol ticho tlieť,
výbuch Otcovho srdca
musel vyrieť Syna...

Svetlo do našej tmy
Slovo do našej nemoty
Láska sa rozliala
vo vánku Ducha...

Slovo – tá zrenička
Otcovho oka
Počiatok všetkého,
čo bolo, je a bude...

Som malé nič
ukryté v objatí Slova
čoraz bližšie a bližšie
v čerstvom dychu Boha...

hľadiac Mu do očí,
do srdca, do neba
keď Slovo pozláca
pahrebu môjho srdca...

Slovo je tu
jak zrno v zemi
tichučko klíči
v noci, v deň...

Byť samé ucho...!
Slovo, čo neutícha
stvára všetko nové
....len počúvaj!

Ako bolo na počiatku...

¹ EN ARCHÉ – z gr. „na počiatku“

Azda viem...?
Čosi začujem,
ak milujem...

Cena Pavla Hrtusa Jurinu za poéziu

- 1. miesto: Marek Sopko**
- 2. miesto: Pavol Ondřík**
- 3. miesto: Gabriela Grznárová, Peter Šípoš, Adam Mihalčín (za
báseň Amatéř)**

Marek Sopko

Kráľovnine tajomstvo

Je deň a rieky hladia ostré hrany skál.
Ďateľ vytŕukáva morzeovku srdc.
Sme my a bublajúci samovar
a sneh ešte od Vianoc.

Uhlíky vyspevujú piesne o zime.
Maľujem ti v dlani ako majster mráz.
Pijeme iskry tancujúce vo víne
a už horí pieseň ohňa v nás.

Spálime bezo zbytku všetky stopy rozumu.
Zaľúbeným horí najlepšie.
Až stíchne, nasadím ti bielu korunu,
veď princ už bude na mieste.

Ja nie som boh, a ty nie si bohyňa.
I tak, stvorili sme život, čo nás s láskou objíma.

Marek Sopko

Vlny času

Čo je diaľka? Prázdno medzi dvomi bodmi.
I tma, je svetlo unesené večerom.
A kým Slnko polia zlatom neoplodní
som chudák, slovo dusiace sa pod perom.

Hoc si ďaleko a medzi nami tupé prázdno,
a smutnejšie než čiernobiely sen.
Šťastie vrtkavé mi na kolená spadlo
a uzdravil ma tvojich perí purpurový lem.

Ach, Ty lekár beznádejných prianí
modli sa, krič a žiadaj aby čas
žehnal kroky neskúsených laní.
Nech žehná roky zakuklené v nás.

Čas je iba nitka medzi prstami.
Sme len my a sladké prázdno pod nami.

Marek Sopko

Nedeľné popoludnie

Vstúpila do môjho ticha,
s pokojom, ako Monetova záhrada.
Napínala struny zatrpklého mnícha
a tancovala na jej strane zrkadla.

I ja, slepec, napil som sa z farby
a pochopil som zákon hudby našich sfér.
Láska nie je, má dať. Dal mi.
Či čísla maľované na papier.

Je to sladká strata ziskov
a pokoj, kam sa vraciaš ako márnотratný syn.
Je to slnko nad ihriskom
a z hrude vypustený biely džin.

Vstúpila do môjho nedeľného ticha.
Niet Moneta, slepca ani mnícha.

Marek Sopko

Sol' nad zlato

Boli časy, kedy vstávala si prvá.
Teraz vstanem a mám prázdne dlane.
Niečo je preč, niečo stále trvá.
Kristus stojí opustený v chráme.

Už len chvíľu, nepatrnú chvíľku.
Prejdem prstom uličkami klína.
A až čelo prebudí ti malú žilku,
požičiam ti. Ty mi vrátiš syna.

Noci utekajú ako plaché srny.
Nevedia smer, nepoznajú už chuť soli.
Ak sol' stratí svoje zlato, túžby plný
nájdem nové za oknami v poli.

Hoci srny ešte netušia to
ty si moje nad sol' sladké zlato.

Pavol Ondřík

Smrť... a volá sa strach...

Smrť chodí ulicami mesta a to mesto
sa volá Babylon.
Ono jej ponúklo tichý priestor
na „život“.

Ale tá Smrť nie je umieraním
– pokojným, bázlivým... –

Smrť, ktorá v sebe nesie strach,
obýva dávno Babylon
s láskavým súhlasom
jeho neviditeľných predstaviteľov.

Smrť, ktorá sa volá Strach...
Smrť, ktorú do života prepašoval hriech...

Nie tá, ktorá milosrdne,
Nie tá, ktorá dôstojne,
ako sluha verný,
ľudí k večnu prevádza...

Ale Smrť, čo sa volá Strach!
Smrť, ktorú sme odkojili
zabúdaním a lakomstvom,
pýchou, slepotou a sebeckom...

Smrť, ktorá potichu – neustále
živí v nás „právo“ na najväčší podvod,
a ten znie: „budete ako Boh“...

Zaleskli sa jej zuby,
zatiahla kosou, so strašným hrmotom
každým hnátom, každou kosťou
a dnes sa nám predstavila:
„Ja som Strach...
Budem vašim hosťom...“

Prerástlo dieťa Babylonu – najstarostlivejší jeho chovanec –
prerástlo a vymklo sa z područia aj tak oklieštenej kontroly,
ktorú samozvaní „bohovia“ už dávno stratili.
Nad ňou i nad sebou...

Ved' i ona chce „žiť“...
Ved' i ona uverila, že nechajú ju „žiť“,
ako cenu – obchod a výmenu – duše,

za pocit – „byť ako Boh.“

Čo Babylon seje, to Babylon žne...

Preň už, ale asi len nedostižnou
ostane túžba
po tichom priateľovi a nežnom
spoločníkovi, ktorý by ho
a jeho obyvateľov voviedol do pokoja...

Je tu Strach, je tu Smrť.

V Babylone sa ujala moci...

...Beštia...!!!

14. novembra 2015

*V Paríži včera večer ôsmi teroristi zaútočili na šiestich rôznych
miestach. 128 ľudí je mŕtvych, okolo 200 zranených, z toho
polovica ťažko...*

Pavol Ondřík

Vivat Pilát...!!!

Deklaruješ čisté ruky,
za stáleho mytia...
Zbožne mlčíš pri ničení
iného, nie „svojeho“ bytia.
Tichá účasť na vraždení,
tichá – no účasť! ...na smrti...

Krv má vôňu moci
a moc má farbu krvi.
Človeče, povedz, kto si?...
Len ty chceš mať pravdu,
len ty chceš byť prvý?!
Za každú cenu. Za každú...!
Nikdy nie „vy“, nikdy nie „ten druhý“.

Dejiny nie sú učiteľ...
Lahko tu byť prorokom,
ľahko o zajtrajšku povedať.
Sú špinavé zrkadlo...
Bôľne slzy s pokorou,
zo zeme skús pozbierať.
Pokľakni a uvidíš...
Vždy rovnako to dopadlo...

Tma má rada tento svet
a svet – tiež tmu ľúbi.
V odvážny sa dali let...,
s ľudostádom do záhuby;

tajomní bratia, všetci svoji!
Svetlo... – im príkre...
Stačí málo – „byť ako Boh“...,
na falošnosť zvykneš.

Sme Piláti... z nás každý.
„Ja mám právo!“
Vetríš „božskú“ moc...!?
„Čo je pravda?“ – otázka znie pre vždy...
V miesto svetla Pravdy
volíme svojej pravdy noc...

Voľte svoje šťastie,
myte svoje ruky v krvi toku;
s vreskom blaha oddajte sa tme...!
Viem,
som hlupák, aj zostanem;
...a aj tŕňom v päte, soľou v oku...
Pravdu hľadať neprestanem.
Vykročím k Svetlu,
i za smrti cenu, krvavého potu...

Vyhnem večnej záhube!

Pavol Ondřík

P o k r o k

Otupelo svedomie,
zomrelo srdce,
človek osprostel...

Experiment progreduje...
Blíži sa –
k svojmu úspešnému zavŕšeniu.

Homo konzument
...to je on!
Prakticky finalizovaný.

Jeho tvorcovia si navzájom gratulujú,
sú spokojní,
hoci neprestávajú pracovať na zdokonaľovaní
vnútorných autonómnych systémov svojho „vynálezu“.

Samoriadiaci režim,
v ktorom homo konzument už sám,
neúnavne – až po sebadeštrukciu –
hľadá všetko – hmotné i duchovné –
čo práve potrebuje,
aby bol *š t' a s t n ý* . . .
... je spustený...

Blahoželám!

... ..
Ďakujem, neprosím...

Gabriela Grznárová

Úteky (Kysuciam)

Krajina mlčí. Iba trať
načúva tichu zabudnutou mušľou.
Ako sa budeš o mňa báť,
keď všetko, čo má krídla, ušlo?

V kolískach strácam korene,
kým každá neha zmizne k ránu,
kým bude všetko zmenené
a ktosi cudzí zamkne po nás bránu.

Po necestách si ticho skáče,
obúva smútok do tratí.
Pošli mi srdce z modrotlače,
nech sa ti vonku nestratím.

Gabriela Grznárová

Prvotne

Neskoré leto ... Iba ty a ja
delíme deň a zostávajú zvyšné
dva bozky ... nedočkali do mája.
Tak dávno u nás odsnežili višne.

Čas si nás krája, zatiaľ na noži
tancuje ráno. Skrvavenou päťou
nás oboch na lopatky položí
uprostred snov a zabudnutých svetov,

do záhrad, do spomienok jablka
na všetky dávne, podenkové stromy.
Sám veľký Bo(sc)h sa tadiaľ potlíka
a skúša zvyšné bozky deliť dvomi.

Gabriela Grznárová

Dojemne

Zmietaš sa vo mne ako prudký
búrkový vietor. Na púti
pováľal všetky cudzie smútky.
Náhrdelníky labutí

priškrtia riek. Z jemnej hrude
vypúšťa rybie sforzato.
Nepýtaj sa ma, kto jej bude
závoje hádzať na blato

Noc kradne očka z prsteňov,
zažína lampy s jeseňou,
na púti starne detské kolo.

Do prázdnych ulíc kráča dážď
a ty sa vo mne premieňaš
na všetko, čo už dávno bolo.

Peter Šípoš

človečia

netrúfam si prilepšovať báseň jeho menom
možno vnuknutím

ako píšem
druhá ruka vyhrabáva jamku

tak predsa

blízkosť

zohrieva krokmi oproti
aby tieň v zrkadlovej tvári

najmenšie z malých neotrávil
kým spojí farby s okvetím

keby len z kúskov na mašličku
práve tie vzlykajúce v kričku

v kolobehu poézie

sú aj verše
čo nevedia plávať

tými nakrímim ryby
a mňa
naučí lietat'
spievajúci rybárik

odľahne

záplava v jamkách až navôkol
anjelské epitafy za Zdravas

ak včelí život v kvete a aj hlas
by chladol na dne zo zákopov

rozdúcham (kde by sa len začnelo)
po čiastkach vety znova za celou

Peter Šípoš

za takú večnosť

1
včera som nekonečne pobožkal hlas
jeho paralely

žiadne lámanie v krížoch
aj môj je vypočutý
a ďakuje

2
uložením hlíny do pahreby
je zapálená - tvár -

nikdy ju nedám dole
a vzdám sa tela v púštnej jame

až hlas odpovie
vydýchni

Adam Mihalčin

Amatér

Opieram sa o báseň ako o stenu
chrámu presiaknutú modlitbami,
kde je tak ľahko veriť prostému
Slovu, ktoré dokáže zrazu medzi nami

vytvoriť puto príbuznosti, ba až rodiny.
V stíšení duše počúvam v nej zniet
chválospevy, žalmy a hymny, ktorými
sa stáva stolom pre každodenný chlieb.

Chlieb pre dušu, na ktorú tak často krívam,
že nutne potrebujem pre ňu barly slov
modlitby aby zastavili strašidelný prival
kadejakých svetských nezmyslov.

Báseň je požehnaná noc na mojich nivách,
v ktorých prichádza Svetlo z vyšších sfér.
Ono mi dáva vidieť, nielen sa dívať
napriek tomu, že som len amatér.

Amatér života, herec pantomímy,
nemý básnik v hluku tohto sveta.
Vďaka Ti Bože, že primiešal si do hlíny
za hrst' slov. Ako v peci ich vo mne pretav.

Čestné uznania v kategórii poézia

Ján Mičuda, Terézia Borovičková, Zuzana Martišková, Pavol Kall, Anna Vodičková (za báseň V katedrále), Mária Šujaková (za báseň Solveig), Kristína Ondrkálová, Mária Krajčová, Lidka Žáková, Richard Senček, Daniela Babjaková, Ľudovít Farkaš, Mária Kováliková, sestra Anežka Alžbeta Žatková de ND

Ján Mičuda

Konštantín-CYRIL a METOD, svätí bratia

Vo tme a v čase; zhora
nás ožiaril jas predivného ohňa
Najvyšší vyslal
signálov Signál

Bárs som len hlina
Vteleným Slovom horím do tla

Tak mohutne sa dotkla
Po Láske prosba silná
srdc detí nového Izraela:

„Odpusť Otče viny ľuďom nemým a slepým
Svet krvi trojjediným znakom krstu pretav,
Pane,“ živým svetlom Ducha budúceho leta

V utrpení rudnú ruže. A rašia kvety
pre Syna človeka v slovenskej zemi

(1984)

Ján Mičuda

Básnik Ján HARANTA

*(Na Bielu sobotu 1983 básnik odišiel k nebeskému Otcovi.
„A nám sa v slzách strácal jak v jasnom nebi vtáča“.)
Matka ťa volá, ty prichádzaš*

Vysoký Vŕšok do oblak vnika
Nízky ovsík i riedke žitko, kde ste?
Chodníkmi výmoľami zeleného Borovníka
Do údolia batôžky biela moja mladosť nesie

Chvejú sa jedle za mesačných noci
V zimničnom spánku úpne prosí
Pár slabých rúk, pár detských očí
O sladkú jahôdku, o matkin bozk na čelo
Však v chladnú trávu ľahnúť by sa chcelo
V hojivú trávu na kopci Kropáči
Tam srdce poteší jarný spev vtáčí
A rodný kadlub myseľ osvieži

V nebeskej vlasti Otec ma vzkriesi
Rodný môj otec, povedz, kde si...

V kysuckom chotári vzduch vonia jarným poľom
„Žehnám vám rodáci! Milujem vás. Zbohom!“

(1983)

Ján Mičuda

Básnik Štefan A. BREZÁNY

*Očami písal na oblaky
listy pre mamičku*

V Kysuci opadli jarné kalné vody
Sivý smok-drotár okolo nej chodí
Do vodičky hľadá, vodička mu čarí
Spomienky na tvári roky jeho jarí

Chodieval, túlal sa, načúval piesňam víl
Do drôtenej krásy v srdci ich pretavil
V krošni jarabinky i kamienky biele
túžob a nádejí nosieval on verne

Na Kysuci zmýval krvavé chodidlá
pri návrate domov. Tichúčko a bôľne
piesenku ťahavú duša nôtla
k nej vetrik, oblaky i divé húsky zove:

„V nebeskej diaľave pozdravte mi mať
môj osud nedoprial v žití ju milovať“

(1983)

Ján Mičuda

Básnik Rudolf DILONG

*Bežal si prvý za milované Slovensko
po víťazný veniec lásky*

Už zdola viac nevidím zore
Kto spozná a rozozná srdce moje

(Od)
Napoleóna a Goetheho
Ivana Hrozného a L. Tolstého
Cézara, a tej BábelPalánkovie

Báseň je pravda náhle vyriečnutá
Kto od Otca odchádza, Kain ho víta

Danajské služby ponúkajú všetci
Kreslím do piesku nahé telá
Z dňa rozbresku, za večera
Z môjho kňazského srdca veci

(1983)

Ján Mičuda

Či môžem zostať, neviem
Konča úvrate kloní sa pŕhl'ava
Čaká dážď. Nech dážďik siholí
Jej biely kvet už opadáva
Z úniku tepla z tvojich rúk
Pre vzdychy vo vetre zvířené
Pre náhly mráz vpoly dňa

Na tmavomodrej hore ľahko skáče tvoj hebký vlas
Nad horským jazerom speneným
Čerí hladinu, rozkmitáva obraz
Dvoje padajúcich hviezd
Za hory ďaleké za strmé vrchy

Ponáram si tvár
Do sviežej vodienky chladivej
Horúca v kvapkách padá
Na hrud'. A tráva
Jarným podbeľom je pokrytá
Na skalách horec núka sa – príd'
Hore ešte raz
„Hôrny kvet neuvädá“
Odchádzam. A nie som sám

(1984)

Ján Mičuda

(Básnikom – kňazom) A

Viem, ty neprídeš
Na krájanie jablák
Ja do žiadnej časti nevojdem
Už za zamknutú lásku
Či za malicherný ston
Tajomný magnet času
Zrýchľuje môj smer
A stišuje krok

Červenôbrňavie háj
Do trávy klesá slnko
Neudržím v dlani tak veľké neutríno
To obrovské plus
Mení ma na prach
Závoj bielych poľných margariet

Ten bozk na tvojich perách
Som ja vzatý na milosť
V tvojom teple chcem zostať
V tvojom snení

Láska nám košatí v strom
Ach, sám listoček mi z neho uniká
Za dní horúcich júnových liet
Či v čase strnísk ťa krása ulapím...

(Básnikom – kňazom) Z

V láske je človek všetkým. A ničím, ak je sám
„Priateľ, bezo mňa
nemôžeš nič urobiť,“ vraví mi Pán
Celý vesmír má dvojakú tvár
Je svetlo a temnota
Ale aj svetlo čierňava občas zacloní
A jasné svetlo zaráz temravu prežiarí
Ľudská myseľ v páľave pochybností puká
A rozum nemôže uniknúť mukám
ktoré si človek sám uchystá
Pre svoju dojímavú múdrosť
Pre svoju spupnú pýchu
Pre svoju ľudskú vernosť
Nič z toho ma priateľ môj neuzdraví

Nepozná lásku a šťastie, kto nemiluje, Pane, tvoj kríž

B-že môj, tvoja je odmena i trest
Čo žiadaš prv pre skúšaný ľud
ktorý dostal meno: národ slovenský

Milosť pokánia udeľ našim časom

A radosť z pokory
Daruj nám šťastný život

Terézia Borovičková

Častice

Pierka topoľov
zatúlané v sadziach
zmývam soľou
a chlebom
K prahu navialo
zametené pod kobercom
a ja doň balím
mŕtve časti
svedomia

Ešte páperie nezmoklo
ešte
 môžeme
 prosiť...

Terézia Borovičková

... svojim vinníkom

Ktosi rozbil fľašu
vyzúvaš sa

Načúvaš

V zornom poli človek
so záplatou
na ramene
Kráčaš pred stopami
za črepinou

Pohár vody vo vreckách
kým dôjdeme
k púšti

Perami do duny
odpúšťáš

Terézia Borovičková

Vyviedla som z lesa
kyticu púpavy
zablúdila
zabudla
na podobné – na Slnko

Po hrdosti
tmavé škvrny
na rukách
a úmysel
na konci
ruženca

Zabudnuté šediny
pri poslednom zrnku

Zuzana Martišková

Rozhovor v dcérkinej izbe

Na plyšové hračky sadá prach.
...s otázkou večne pripravenou,
či si tu bude môcť
aj dlhšie poležať.

Až zajtra.
Zajtra. Možno.
Pritakávaš
a v duchu snuješ obranu.
Zamykať?
Viacej mu neotvárať?
Nech sa sem
zrnká dotieravé
len ťažko
ešte dostanú.

Pra(c)h detskej izby beztak stíchol.
Márne je vechtík v strehu.
Lodičky
na dospelých palcoch
odrazili sa z brehu.

Zostali možno papuče.
Pod posteľou rozhodené.
Už nie iba
malá detská izba...
...už veľký svet
dnes
patrí
ŽENE.

Zuzana Martišková

Amatrice

Ked' zostane iba zvonica.
Ked' zostarne iba ona.
Ked' na ostne
múrov dlaní
bezmocne vyvrátených
len kvapky hlaholov
stekajú
z opusteného zvona.

Prach si
a na prach obrátený
pije ťa s dažďom zem.

A Ježiš
z kríža
do ozveny
modlitbou tíšit'
ticho vyčítavé

z lásky
a pre ňu
nekonečnú
zas ráno
s vierou

príde

sem.

Zuzana Martišková

Fialová vraj súvisí s dušou

Míňam predzáhradky
schudobnené mestom
len s nádejou
tajomna
ďalšieho nárožia.

Či tam,
náhodou,
stonky levandule
vysoko vyhnané
z útrob podložia,
do cukru,
opfchnuté,
len chabo lila
babky na koláčky
pre rozlietanych,
si tajne,
s dôverou,
nežne roztrasené,
pod viečka,
do skla

uložia.

Pavol Kall

Vytrvať

Dych vzdoruje márne.
Otvorené svety si robia svoje.
Kajúci pocit sa vkliesnil do nesprávnej periódy.
Bez vypočutej modlitby sa dych kráti.

Po spovedi čisté stoly.
Čisté ruky v čistých súvislostiach.
Tak si to každý môže zvoliť.
Prejsť vlastnou katarziou celkom prosto,
priamočiaro bez výhybok.
Vlak dôjde svojho cieľa.
Tak si to každý môže zvoliť
A neustrnúť vo večnom ospravedlňovaní.

Tam za čiarou

Došla v šatách
z neuznaného sveta.
Preskočila ostne
ticho.
Strach ňou zmietal.

Zanechala
za sebou všetko svoje.
Za ostňami kvíz
rozčesol
odpoveď vo dvoje.

Šaty zmeníš,
seba však ponecháš.
Koľko ostňov ešte
preskočíš,
kým aj v tebe dozrie prach?

Pavol Kall

Bez túžby

Zodraté topánky
bez prachu z prejdenných ciest.
Pútnikov nevíta nadšený dav.

V topánkach
nohy bez odtlakov a rán.
Necítiť vôňu lúčnych tráv.

Kde sa rinula
cesta tých, čo stáli na mieste?
O čom beží tok večerných správ?

V ústrety
kráčať sa nikomu nechce.
Cesta, ty svoj cieľ sama osláv.

Konečne tak

Výdych na tretiu
o tretej bez prvej,
pod hlavou vankúš z ostrých pilín.

Rezané do živého,
všetko navôkol jasá.
Ústa ovlaží nápoj z horkých bylín.

Len mne prenechali rolu obeť.

S výdychom do slobodného povetria
zháňam posledné voľné myšlienky.

Nimi chcem kráčať vzkriesený po svete.

Pod hlavou komfort zdochýňa.
V srdci raz piliny zmäknú
a obeť spozná svoje miesto.

Pavol Kall

Odvtedy

Zaschnuté zvyšky krvi,
z dávnoveku sa pomsta ozýva.
Kto prehral a kto bol prvý?

Nad večne známou tézou
vznáša sa opar neistoty.
Zostal len zahmlený priezor.

Krv znova ožíva na rukách,
dávnovek je celkom blízko.
Dlaňou sa kotúľa Judášov dukát.

Lúka sa farbí dosiva.

Vytrvať

Dych vzdoruje márne.
Otvorené svety si robia svoje.
Kajúci pocit sa vkliesnil do nesprávnej periódy.
Bez vypočutej modlitby sa dych kráti.

Po spovedi čisté stoly.
Čisté ruky v čistých súvislostiach.
Tak si to každý môže zvoliť.
Prejsť vlastnou katarziou celkom prosto,
priamočiarno bez výhybok.
Vlak dôjde svojho cieľa.
Tak si to každý môže zvoliť
A neustrnúť vo večnom ospravedlňovaní.

Pavol Kall

Tam za čiarou

Došla v šatách
z neuznaného sveta.
Preskočila ostne
ticho.
Strach ňou zmietal.

Zanechala
za sebou všetko svoje.
Za ostňami kvíz
rozčesol
odpoveď vo dvoje.

Šaty zmeníš,
seba však ponecháš.
Koľko ostňov ešte
preskočíš,
kým aj v tebe dozrie prach?

Bez túžby

Zodraté topánky
bez prachu z prejdených ciest.
Pútnikov nevíta nadšený dav.

V topánkach
nohy bez odtlakov a rán.
Necítiť vôňu lúčnych tráv.

Kde sa rinula
cesta tých, čo stáli na mieste?
O čom beží tok večerných správ?

V ústrety
kráčať sa nikomu nechce.
Cesta, ty svoj cieľ sama osláv.

Pavol Kall

Konečne tak

Výdych na tretiu
o tretej bez prvej,
pod hlavou vankúš z ostrých pilín.

Rezané do živého,
všetko navôkol jasá.
Ústa ovlaží nápoj z horkých bylín.

Len mne prenechali rolu obeť.

S výdychom do slobodného povetria
zháňam posledné voľné myšlienky.

Nimi chcem kráčať vzkriesený po svete.

Pod hlavou komfort zdochýňa.
V srdci raz piliny zmäknú
a obeť spozná svoje miesto.

Odvtedy

Zaschnuté zvyšky krvi,
z dávnoveku sa pomsta ozýva.
Kto prehral a kto bol prvý?

Nad večne známou tézou
vznáša sa opar neistoty.
Zostal len zahmlený priezor.

Krv znova ožíva na rukách,
dávnovek je celkom blízko.
Dlaňou sa kotúľa Judášov dukát.

Lúka sa farbí dosiva.

Anna Vodičková

V katedrále

V posvätnom tichu šerej katedrály
prichádzam k Tebe.
Kľakám pred oltár.
So srdcom plným modlitieb a chvály,
prosím ťa, Boh môj, o najvzácnejší dar.

Vypočuj, Otče, slová mojich túžob,
do srdca môjho sebapoznanie daj.
Nech nebodá ma trnie márných súžob,
posväť môj život, veď ma a požehnaj.

Vypeľ mi z duše burinu, bodľáče,
srdce povznes k obeti akejkol'vek.
Keď nado mnou hymna smrti zaplače,
nech znie Tebe i mne chvála:
Zomrel dobrý Človek.

Solveig

Deň na ňu dozerá,
noc ju chráni.

Iba večer rozvinie plachty
na zlatej lodi.
Nesie v nej túžbu,
aby si stal pri kormidle
a viezol ju do zasľúbenej zeme.

Do bubnov sveta
znie jej tichý hlas.
so spevom vtákov po záhradách.

Niet sklamaní, niet závesti,
slnko píše Solveig listy,
vietor nesie odpoveď.

Taká malá ľudská radosť,
bez nárokov, žiadna žiadosť.
Pre lásku, čo v srdci nosí,
požehnanie božie prosí.

Pán Boh vie, čo nevieš ty.
Si slnko do jej samoty.

Len tvoj odkaz

Skús otvoriť srdce bez strachu
veď strach zabíja.
Skús vykročiť slobodne z tmy dneška
jak otrok z blata, prachu
a začni
voľne dýchať, myslieť, ži!
Slobodný plný pokoja...

Hľadať a nájsť
plakať a rásť
snívať a uskutočniť svoje sny,
to všetko môžeš -
tak choď a ži!

Zanechaj strach, odhod' do rieky života
starý spôsob života
z lásky s láskou ži
maj rád, len tak uskutočníš svoje dávne sny.

Vyryť odkaz môže každý z nás.
Každý deň, kým je čas.
Pošlime ďalej odkaz lásky do sveta
nech pretrhne sa reťaz, lásky osveta.

Kristína Ondrkálová

Solúnski bratia

*... na počiatku bolo slovo
a slovo bolo u Boha.*

Múdrost' dostal do vienka,
bola mu daná
vysnívaná Sofia.
Túžba spoznať Boha
neutícha.

Bratia zo Solúna,
poslovia Kristovho slova
bratia pokory.

Modlitba v ústraní
a oni
povolání
na Božiu misiu.
Solúnski bratia.

... Slovo bolo u Boha
a to slovo bolo Boh.
Ono bolo napočiatku
a cez neho
prišli aj k nám.
Aby skrze neho
všetci uverili.
A uvideli jeho slávu.

Vyslanci slova
služobníci Krista.
Pokorní bratia zo Solúna.

Kristína Ondrkálová

Samaritánka

S krčahom prázdny po vodu šla
cítila, že jej chýba
živá voda.

Chcela byť naplnená
nevidela kto jej vraví :
„ žena, daj sa mi napíť ”.

Načrela,
duchom obnovená
uverila -
samaritánka Kristova.

Augustín

Rebel s túžbou poznania
neúnavný hľadač pravdy,
intelekt zdá sa nestačí –
milosť sa s vierou snúbia.

Nespokojné je srdce bez Boha
kým nespočinie v ňom navždy...
Kristus je svetlo, niet v ňom tmy
Boh je pravda osobná.

Z ústrania

V kúsku nebeského chleba
tajomne prítomný Kristus –
Syn Boha živého.
Ako žobrák prosím
o omrvinky z tohto chleba bieleho
o prítomnosť Pána, bez ktorej duša
neúprosne lačnie.
Tvárnosť tohto sveta Pane
sa raz pominie.
Ako všetko.
Zostaň so mnou, ó Bože
v kúsku chleba nebeského
osláv vo mne
svoje meno.

Mária Krajčová

Bôle vôle

vôľa sa bojí
volá po boji
denndenne
utrápená utrpením

Bože, môžem
zobliecť bolesť
z prachu strachu
od dna do dňa?

neviem, či som, Bože, hnaná a či požehnaná...
predsa som si predsavzala
otvoriť sa otvoreniu
ale prečo chcem len preč?

v kútiku duše útek ma kuše
na hrane citu nahrám súcitu
a v hĺbke chcenia hlboko chcem...

Škály Iškariotského

Judáš udáš
Zradíš zraníš zhaníš
Za striebro bohatý
zastrieš Boha ty?
Bozkáš – Rozkáž
zajať Syna
- Kajať si mal!
Zlo zlom!
Nie uzlom!

Mária Krajčová

SaMARYtánka

Som iba úbohá žena bez mena.
Nemilovaná, osamotená,
aj keď dnes v noci som nespala sama...
Kráčam ku studni, no nie hneď zrána,
ale naobed – nechcem byť videná.
Ľuďmi navôkol som nenávidená.
Muži ma milujú... Vlastne moje telo.
No moje srdce na všetkých zanevrelo,
aspoň tak zdá sa. Nevnímam city, nepočúvam sa,
dávno už neverím, že existuje spása.
Na pleciach nesiem si hlinený džbán.
Jak on je prázdny, tak aj ja sa mám.
Vo svojom živote, zatratenom, (hml)istom,
vôbec nečakám, že dnes sa stretnem s Kristom.

Slnko ma páli, no ktosi zrazu prepáli viac môj zrak.
Pri studni vidím muža, Žida... Áno, je to tak!
Mám utiecť, obrátiť sa späť?
Čosi, silnejšie než ja, ma však ženie vpred.
Nie je to zvedavosť! Len môj silný smäd.
Veď čo sa stane? Nezmení sa preňho svet.
Tak spúšťam svoj džbán. Priam sa stráca v studni,
keď zrazu cudzinec prizná, že je smädný:
„Daj sa mi napiť!“ Akoby ma strhol zo spánku:
„Prečo ty, Žid, prosíš o vodu Samaritánku?“
Čosi má v očiach. Niečo tajomné mu srší z tváre.
Neodpovedá mi. Začína hovoriť o Božom dare,
o živej vode, o ktorú ho vraj ja mám prosiť...
Nevie, že k hlbokkej studni treba vedro nosiť?
Kto je ten muž a o čom to vlastne hovorí?
Je azda väčší ako ten, čo nám túto studňu postavil?
Blázon či prorok? Hriešny ako my alebo svätý?
Prečo mám pocit, že po tom, čo vraví, už nič nebude ako predtým?

Prišla som sem, na miesto zasvätené láske.
Či vari nie pri studni vyznal Izák lásku Rebeke?
A teraz tu stojím s týmto zvláštnym neznámym.
Aj keď jeho slovám o živej vode ešte stále neverím,
túžim ju piť, deliť sa s ňou... Ale s kým?
Hoc mám mužov na každý prst, nik nie je mojím.
Ticho. Mlčí. Preniká ma jeho pohľad priamy.
Vyberie teraz tú vodu z kapsy a dá mi?
Nie, pýta sa, prečo si sem muža neprivediem.

Na čo som myslela, ako môže vedieť?
„Nemám muža.“ Neviem, prečo som to nezaprela.
„Správne vravíš. To si pravdu povedala,
lebo si ich mala päť a ten, čo ho máš teraz, nie je tvojím!“
Čo to vraví? Odkiaľ to vie? Ja sa bojím!
...Alebo nie. Smädný strach sa zrazu stráca
v kvapkách jeho vody zvanej spása...

Pozná tajomstvo môjho života.
Predsa mu z očí sála dobrota.
Vnútri v sebe cítim nové sily,
keď oči sa mi naplnili
slzami, čo ma oslobodili...
A tak sa teraz, v tejto chvíli,
hoc ešte stále v rúsku pochybností,
pýtam, či azda takto v skrytosti
mohol sa mi zjaviť Mesiáš, čo príde.
On vraví áno, a že v Duchu, v pravde
budú sa mu klaňať ctitelia praví.
Budem ja takou? O mne to vraví?
Cítim, ako sa do mňa vlieva istota.
Chcem to vykričať všetkým do sveta:
Že som Ho našla a vyliečil ma z rán...
Už bežím a ani nezbadám,
že tam zabúdam
svoj džbán.

Poznali sme ju. Odsúdili sme ju za jej činy.
Plná špiny,
nemohla sa zbaviť svojej viny.
Iba sa skrývala pred všetkými.
A zrazu, uprostred dňa, ku nám kráča.
Je to ona? Vyzerá byť ľahká ako vtáča,
a celkom iná... Kto ju tak zmenil? Vraj stretla Mesiáša!
Uveríme jej, že aj k nám prišla z neba spása?
Stretli sme sa s Ním. A musel u nás zostať.
A naša odpoveď žene bola celkom prostá:
„Už veríme nielen sile tvojich slov.
Naozaj to je Mesiáš Pánov.“
Pre všetkých nás sa stal nádejou nových dní,
ktorá sa začala premenou srdca jednej ženy,
to On ju premenil v niečo krásne, nové,
v jeden slnečný deň pri studni JAKUBovej.

Lidka Žáková

Mraky

keď kráčam po vode
na svoj údel padám tvárou v tvár
noc ma chce uhrnúť
v tvojom dome mám dospieť
zhorieť a omladnúť
paláce žiarlia na polmesiac
na vyleštené podkovy
na stodolu čo vošla do dejín
už nie sme mláďatá
plody storočné
slová v kolobehu skúšok
vysmiata tráva zvyknutá na more
sme mraky
poznajúc svoju púť
k slnku rastieme
v slnku sa rozplynieme
na krídlo anjela
na lásku

Dlh

nie som si nič dlžňa
špirále kvitnúcej i plačúcej
nenarodeným výškam
nechcem byť obeť
čo vlastní továreň na hanbu
chcem byť len slúžkou sveta
a čeliť slaboduchej špine
zvierat' teplú šálku so starým dátumom,
premýšľať o svojich deťoch
čo rodia sa tak ľahko a smelo
ako nahé hviezdy,
o cestách, o vojnách
o smutných víťazstvách
čo porazili moju pýchu,
premýšľať o zlostných ruinách
o spasení
o teple čo sa leje až k druhému brehu
pokúšam sa nezlomiť svoju vieru
len to som si dlžňa
nič viac

Lidka Žáková

Cesta

v jemných záhyboch vetra
sa pomaly stmieva
večer čo večer sa mu dvoria
ligotavé svetlá
môj hlas
amazonka
bolesť čo ťa prehltila moje žily
purpurové more osamelé
a predsa viac ako ty
mína temnoty
zostaň v úkryte priateľ môj
tvoj slávny animus
sa ďalej túla v mojich piesniach
vyprahlý, skrúšený úd poznania
naša láska
ponorená do vody
je nadnášaná silou odvahy
večer čo večer znova padajúca hviezda,
v jemných záhyboch mojich spomienok
sa pomaly rozvidnieva
už ju vidím
je tam
dlhá, úzka
neviditeľná cesta

Richard R. Senček

Vyznamenania

Hrdo zvieram v prstoch
od cisára pána dar.

SignumLaudis po záruke.

Stuha s hviezdou
hovori o sláve
a klamstvom zháša
sen o rodine.

Polnicu počuť až sem!

A Pán nad všetky snaženia
uzákonil spravodlivú smrť.

Pohl'adnice

Čiernobiele kostoly
kradnú farbu sépii.

Ako by ich jedna mater mala.

V ich v krajine lístie nepadá
a zvony už nepočuť.
Svety starých rodičov
umierajú so svetlom.

Voňajú po nostalgii.

Pohládzam karty,
no nechcú ísť spať.

Richard R. Senček

Minerály

Boh uväznil dúhu
do falošného skla.

Rád skúmam jeho farebnosť.

Žalár priehľadných farieb
s nádychom podzemia.
Proti svetlu vysvetľujú
tajomstvá večnosti.

Cítim aké sú horúce.

Ticho je na polici
obťažkanej kamením.

Daniela Babjaková

Labyrint duše

Túlam sa dušou svoju
za rána.
Ako malé, bosé batol'a
padám.
Vstávam Tvojou
ponúkanou dlaňou
dvíhaná...
Zacláňam si oči pred čistým
pohľadom Slnka a jasu,
čo preniká ma naskrz,
jak tabuľu obločnú.

Aj ukryť by som chcela
všetky tajnosti
pod vankúš neviditeľna...
Láska Tvoja, Pane,
všetko prenikne.
A utkať chce vo mne rúcho svadobné
Ja vstúpiť smiem medzi hodovníkov....

Čo viac mať

Bilboardy v nás,
aj krása na počkanie.
Zdravie – choroba
...produkt
ľudského úsilia
vymýva mozog a hopká si
ulicami svedomia
- má zelenú...

Budeš ako Boh!
Už si, ako On!
Dokážeš z bunky
vytĺcť milión...

Dôstojnosť padá
ako zle otvorený padák!

Zobuď sa
a nájdi vecí zmysel.
Pozri sa pod mikroskop života
a svetlo z detských očí
nech osvetlí ti myseľ.

Čo viac mať, než byť človekom!

Daniela Babjaková

Pochodeň

Rana, slovo, bič!
V duši len prázdne nič
a potupa v prachu leží.

Človeče, len ber a neži!
Úškľabok kupuj na váhu
a v šialenom behu nechaj odvahu
by stratila dych.

Vychádza Slnko
a moja duša spieva.

Aj keby človek ranil ma
odpovedáš láskou
a učíš ma,
by moje slová neničili v púšť.

Svietiš sťa pochodeň,
už viem – kam ísť.

Daniela Babjaková

Túžba odveká

Pachtíme sa
za všeličím...
Hádže nás to
zo strany na stranu –
až mantinely prázdna
odrážajú márnú snahu
po šťastí.

Mávame unaveným svedomím
- bielou zástavou
a vztyčujeme ju do oblakov odpustenia.

Hráme sa na estétov
a diktujeme štýl.
Meníme si masky
príležitostne a hlavne prednostne.

Výklady gýčov
ponúkame za cenu privysokú
a tváriť sa chceme, že núkame
originál.

Zaprášenie nánosmi
ziskuchtivosti
odrobinky vkusu zbierame
v životnom tempe poklusu.

Nie však lacný výpredaj
ponúka to, čo hľadáme –
chrbtovú kosť i pravú tvár...

V ohni skúšok zlato čistí sa
a Zlatník ho už dávno draho
vykúpil tekutinou prevzácnou – drahý Dar!

Náčinie svoje dokonale ovláda
a cibí svoje Dielo...
Pod údermi dláta iskrí to.
Úlomky nepotrebného nezmyselna
padajú do prachu.

Leští ho rukou láskyplnou
Umelec do krásy –
dielo Jeho rúk však podobu inú hľadá si...pantarei...

Slobodou unavená socha
v putách momentov,
samotou opitá,
puklinami vlastných rán dobitá...
čaká oddane na Boží tmel.
Konečne zas lesku dočká sa
po očiste bolestnej.

Daniela Babjaková

Objatie (Milosrdný Otec)

Srdce plné zášte sluhu
zahmlieva,
až dusí
pokoj
v dome otcovom.

Dar zamieňaš za zlato
nároku...
Daj, patrí mi!

Sám, stratený
túlaš sa virtuálnym svetom
predstáv,
opíjaš sa dúškami snov.

Okovy otroka oťažievajú
každou chvíľou,
každým dňom.
Kruté pády omylov zamykáš
na tisíc západov...

Konečne!
Sám sebou som,
záťažou sú rady
Lásky
otcovskej.

II.
Priateľské masky
hrajú tragédiu,
a scény frašky
končia fiaskom!
Zobúdzáš sa sám
bez tváre syna.

Ležíš,
budí ťa mľaskot...
Sám – v bahne,
len zvierať pár
rochní vedľa,
a ich pokrmom
teba nikto nenúka.

Otec,
aj taký špinavý,
som ešte tvoj?

III.
Synovstvo si nikdy
nestratil!
Syn môj...

V objatí sa roztápa
zakuklená slepota.
Otec syna oblieka
do Lásky.
Hlas ľúbezny sa vlieva
do žíl,
mŕtvy bol a ožil!
Konečne, doma ...

Človek

Každý prameň
narodí sa čistý.
Skôr než si vŕby
umyjú v ňom listy,
špinavé nohy
umyje si zlé.
A tak tečú spolu
zákrutou i rovno
až k ústiu
do večnosti.
Jej soľ rozhodne...
...ktorého bude
viacej?

Smrť

Prehnala sa stromom
a zanechala prázdno.
Pod kôrou ešte žiješ
ale...
dutinu už nikto
nezaplní.

Hlava

Výrobca nití.
Rôznych chutí,
farieb a...
kvality.
Bez oddychového
času.
Pamäť tká z nich
spomienky
na svoj obraz.
Ako potravu
pre starobu.

Ľudovít Farkaš

Máriina nit'

Podala mi kľbko
aby som trafil
a ja kráčam.
Cez ostré jazyky,
po jamách
starých návykov.
Vo chvíľach nadržanom
vidím svoju biedu
a cez ňu nitka
ktorou som ti blíž.
Veď každý ruženec
má na začiatku kríž.

Přchnem

Postupne padajú
ligotavé pierka.
Sem tam už vidno
husiu kožu môjho ja.
Zbytočne šuchoriť
tým zvyškom.
Odrazené vlny
voňajú trápnosťou.
Bolestivo učia
venovať sa podstate.

Mária Kovalíková

V Šaštíne

V chráme našej Patrónky
dýcham vosk premodlených sviec
a voniam tymián nádeje,

...ľutujem z celého srdca všetky svoje hriechy...

očistená v bielej nádhere ľalie
sa moja duša kúpe.
Pod plášťom Márie schovaná
hľadám si svojho anjela,
učím sa poznať,
že
v i e r a
mi detské ruky vystiera.

Dedičstvo otcov darované,
dedičstvo darov zachované.

Dar viery v pevnej reťazi
ohnivkami života scelené.

Pútnik

Putuje
s nošou hriechov,
nepočíta kroky,
s brieždením lúčov
umýva tvár v rose,
kožené sandále,
nohy bosé...

Pri prvých božích mukách za dedinou
odrieka piaty Otče náš.
Na hrudi pátričky
od starej matere.

Myšlienky kradne mu nebeské zázemie...

Vedie ho Božia ruka,
chráni Matkin plášť,
oddaný svojej púti
odrieka ďalší
pokorný Otče náš.

Ešte pred pár dňami
n e v e r i l ,
že nebo je i na zemi
a božia vôľa ľudskej velí
znameniami,
pokojom v duši,
odvahou tušiť,
čo príde.

Život,
ten veľký dar
má podôb mnoho.
Pravidlom kresťana
zostáva
božie
d e s a t o r o .
Kedykoľvek môžeš padnúť
a potom vstať.
A v znamení kríža
pevne stáť.

Večerná chvála

večer si chválím deň
a
chválospevom srdca ďakujem

aj za boľiestky,

veď mám vzácne nite,
ktoré scelia rany.

Však dušou sme pripútaní
dobrovoľne,
pokorne
oddaní

k božej láske,
ktorá
kvitne nám z dlaní...

S brieždením rána
zapaľujem v srdci
lásky plameň.

V mene Otca i Syna
i Ducha Svätého
Amen.

sestra Anežka Alžbeta Žatková de ND

Milosrdný rok

Rok odpustenia dlhov
Pánov milostivý rok
Rok nového začiatku
s Ježišovou nehou
Hasnúci knôtik nedohasí
trstinu nalomenú nedolomí
figovník neúrodný znova okope
a trpezlivo čaká na úrodu
Zbitého na ceste ošetrí
a VŠETKO zaňho zaplatí...
Rok milosrdenstva je tu
využi každú minútu
neváhaj, zastav sa, načri
lebo uteká...

8.12.2015

sestra Anežka Alžbeta Žatková de ND

Sestrička moja, nevesta...

*Si zatvorenou záhradou,
sestrička moja, nevesta,
si zatvorenou záhradou,
zapečatenou studienkou.
Tvoje výhonky –
to rajský sad granátovníkov
s utešeným ovocím,
s cyprusom a nardami.*

...

*Studienka v záhrade
žriedlo živých vôd,
čo z Libanonu žblnkocú.
Pies 4,12-13;15*

Takto spieva Ženích
svojej milovanej
a jeho hlas znie jemne i lahodne,
láskavo i lákavo.
Lanami lásky si ťa pritiahol
a už sa nedá povedať NIE.
Tomu, v ktorom je všetko ÁNO,
sa oplatí pozrieť do očí
a už ich nikdy nespustiť.
Ten, ktorý je Božie ÁNO človeku,
miluje tvoje slobodné rozhodnutie
ÍSŤ ZA NÍM
a darovať mu všetko
bezvýhradne a navždy,
v zamilovanom čase
i v dňoch bolestných,
keď cítiť chuť kríža
i bremeno okamihov
zdanlivých bez Neho.

*Sestrička moja, nevesta,
si zatvorenou záhradou,
zapečatenou studienkou.*

Veľmi si cením, že MNE –
srdcom tichému a pokornému –
túžiš saotvoriť.
Vstupujem rozhodným ÁNO
do tvojho srdca.

Sestrička moja, nevesta,
tvoj život je už môj
a môj život tvoj.
Spolu pôjdeme k žriedlu živých vôd...
Nech z teba preteká
Duch lásky môjho Otca,
ktorý je svätý,
ktorý je mocný,
ktorý je nesmrteľný,
ktorý sa zmilúva,
pretože je LÁSKA.

Sestrička moja, nevesta,
pod' za mnou verne a navždy,
bez strachu a neistoty,
pretože sa ti otvárajú
tajomstvá Božieho kráľovstva...

Venované Elenke a Veronke

Cena Pavla Hrtusa Jurinu za prózu

- 1. miesto: Jozef Páleník**
- 2. miesto: Branislav Valkovič**
- 3. miesto: Jozef Kottra**

Prvé piatky

Chystal som sa k tomu už dávno, rozmýšľal o tom ešte dávnejšie, realizovať začal nie tak dávno. Hovorím o prvých piatkoch, presnejšie o deviatich prvých piatkoch, teda rovnakom počte po sebe idúcich, počas ktorých som sa prostredníctvom svätej spovede mal vyznať zo svojich hriechov, oľutovať ich a následne prijať Pána Ježiša v Eucharistii. Najskôr som si teoreticky zistil „o čom to je“, teda v čom je podstata deviatich prvých piatkov a následne som sa odhodlal to aj prakticky realizovať. Konečne, po rokoch úvah.

Túto skutočnosť som spomenul nášmu vtedajšiemu duchovnému otcovi, keďže mu akosi nešlo do hlavy, že zrazu chodím akosi častejšie, ba až pravidelne ku svätej spovedi i ku svätému prijímaniu, veď dovtedy som to praktizoval „ako litera káže“, teda raz do roka sa vyspovedať a aspoň v čase veľkonočnom prevelebnú Sviatosť Oltárnu prijať. Pridával som k tomu aj Vianoce, plus príležitostne, ak bola nejaká rodinná udalosť či sv. omša za zomrelých príbuzných. Potešil sa môjmu odhodlaniu, no súčasne mi pripomenul, že s tým budú späť určité ťažkosti, ľudovo povedané patálie, nie vždy to pôjde hladko a podľa predstáv. Na môj údiv dodal, že je to známe z praxe, od iných veriacich. No čo, dal som sa na to a neohodlal som cúvnuť. Napokon, toto nebol ani cieľ kňazových slov, len ma chcel pripraviť na (ne)očakávané prekážky.

Spočiatku celý proces prebiehal plynule, bez rušivých vplyvov. Vzhľadom na moju pracovnú vyťaženosť v nočných službách, ktoré začínali už podvečer, som sa vždy nemohol zúčastniť svätej omše, ktorá bola spravidla večer a ani svätej spovede pred ňou. Našťastie vo farnosti bol taký zvyk, že pán farár v prvý piatok mesiaca spovedal aj ráno o 8. hodine a následne udeľoval sväté prijímanie. Vyhovovalo to takým ako ja, nuž som to, ak bolo treba, s radosťou využíval.

A tak plynuli prvé piatky. Prvý, druhý, tretí, ... Až prišiel siedmy prvý piatok úvodnej série. Bolo to v čase, keď sa u nás vo farnosti striedali kňazi, teda začiatkom júla. Odchádzajúci kňaz, vediac o mojej aktivite a tušiac možné problémy, mi navrhol, že skôr než zavrie dvere fary zvonka, radšej ma vyspovedá, lebo nevie, aké zvyklosti navodí nový duchovný správca a potom už, v prvý piatok, sa o sväté prijímanie postarám podľa aktuálneho vývoja situácie, teda buď príjemom hostií v domácom kostole, alebo ak uvidím, že mi to nevychádza, zájdem kamsi do okolia, hoci aj ráno do niektorého z najbližších miest. Lenže pre organizačné povinnosti ohľadom zmeny pôsobiska i napomínanie plačúcich žien za jeho odchodom, čo by paralely s ôsmym zastavením krížovej cesty, sme sa k očiste mojej duše nedostali. Keďže nový pán farár, podľa očakávania, ešte ranné prvopiatkové spovedanie neorganizoval, musel som sa spoliehať, že to zvládnem v onen deň pred svätou omšou. Do práce som vtedy nešiel, a tak som sa s dostatočným predstihom dostavil do kostola, aby som do začiatku svätej omše stihol vybaviť rovnakú, teda svätú spoved'. Zrejme aj ranná absencia spovedania spôsobila, že pred spovednicou sa zhromaždil dosť dlhý zástup záujemcov o duševné upratovanie. Miesto dobrej prípravy na spoved', ktorú som tentoraz trocha odflinkal, som sa sústredil na to, či mi časovo vyjde dostať sa pred omšou do spovednice, po našom spovedelnicu. Priemeroval som časy zdržania sa jednotlivých hriešnikov v tomto priestore, násobil ich počtom čakajúcich a tak zisťoval, akú mám šancu, že sa ujde aj na mňa. Zdalo sa, že by to mohlo vyjsť. Len tak-tak, ale mohlo. Lenže v našom kostole je taký systém, že vľavo sa čaká a vpravo je spovednica. Medzitým vchod do kostola. Čiže každý, kto chce do nej vojsť, musí prejsť akoby cez ulicu a ešte dať prednosť prichádzajúcim. Alebo iný uhol pohľadu – v podstate každý prichádzajúci sa môže po vstupe do chrámu zaradiť vpravo, akoby doprostred radu a ignorovať tých čakajúcich vľavo. Pravda, ak mu to dovoľia oni, či jeho svedomie. Občas sa to stane, občas sa to mlčky trpí. Presne toto urobili traja šarvanci teraz, čím vlastne odsunuli viacerých, vrátane mňa. A bolo po spovedi. Tesne pred omšou vyšiel pán farár zo spovednice a išiel „odbaviť“ bohoslužbu. Zostal som nevyspovedaný, druhý „pod čiarou“ a hútal čo ďalej.

Rozhodol som sa, že ho po svätej omši poprosím o dodatočnú spoved'. Počkal som, kým vyjde so sakristie a medzitým som zistil, že rovnaký úmysel má aj mladý študent i staršia pani, ktorá bola na svätom prijímaní počas omše, čiže toto mala akoby v predstihu vybavené. Tak to však praktizujú všetci, čo chodia k svätému prijímaniu nonstop deň čo deň.

Keď náš nový duchovný pastier vyšiel so sakristie, poprosil som ho, či by ešte nás troch nevyspovedal. S úžasom sa mňa pozrel, akoby mi nerozumel, ani čo by som hovoril svahilským nárečím a po chvíli pripomenul, že sme mali prísť pred svätou omšou, na čo som mu povedal, že som bol, len nás bolo veľa a on zasa, že treba chodiť skôr, veď tam bol v dostatočnom predstihu a spočiatku nemal koho spovedať a tak. Bola mi jasné, že moja séria sa pretŕha. Napokon však našej prosbe vyhovel a ja som sa potešil, že ešte to nie je celkom stratené. Keď nás vyspovedal, spýtal sa, či chceme aj sväté prijímanie. Jasné že áno, pomyslel som si, ale vo vzduchu ostalo chvíľu ticho, potom staršia pani povedala, že ona už bola a za nás dvoch generačne rozdielnych mužov som úlohu hovorcu prevzal na seba ja a snaživo aj iniciatívne som sa vyjadril, že by sme prosili. Súhlasil. Navidomoči som sa potešil, veď čo pred zhruba hodinou vyzeralo stratené, zrazu bolo blízko blízkučko a ja som nemusel prerušiť sériu deviatich prvých piatkov. Kňaz podišiel k bohostánku, otvoril ho, chvíľu tam čosi akoby hľadal, vzápätí sa otočil k nám a ticho povedal: „Nemám vám čo dať.“ Ak hovoril o hostiách, nechápali sme, minimálne ja nie. Veď pred chvíľou ukončil prijímanie v rámci omše, že by mu to bolo tak presne vyšlo? Znie to neuveriteľne, ale teoreticky je to možné. Čo bolo však tentoraz pravou príčinou, neskúmali sme. Iba mne preleteli myslou temravy, že tak blízko som bol neprerušeniu série deviatich prvých piatkov a teraz ... Pán dekan sa však vynašiel. Ak som si dobre všimol, vytiahol Sviatosť Oltárnu, vybral z nej hostiu, rozlomil ju na dve časti a po krátkej úvodnej modlitbe vložil každému z nás polovicu hostie do úst. Priznám sa, že nikdy predtým ani nikdy potom som väčšiu hostiu neprijal. Okrem tohto zážitku ma hrial pocit, že už bolo definitívne isté, že prvopiatková séria sa neprerušila. Odláhlo mi.

Zvyšné dva prvé piatky už boli bez problémov, tak ako v úvode, ba rovnako pokojný bol aj začiatok druhej série, ktorú som sa rozhodol pre posilnenie idey realizovať. Až prišiel jej siedmy prvý piatok. Zhodou okolností vyšiel na Veľký piatok, inak povedané, bol s ním dátumovo totožný.

Keďže bolo veľkonočné obdobie, so svätou spoveďou problém nebol, veď existovali aj tzv. veľké alebo hromadné spovede. Horšie to už začínalo vyzeráť so svätým prijímaním. Keďže v tento deň nie sú sväté omše, iba obrady Veľkého piatka, každý, kto chce ísť na sväté prijímanie, má iba jednu jedinou možnosť – počas nich, teda obradov. Môj problém bol v tom, že v onen deň som mal ísť do roboty, do služby, ktorej začiatok sa prekrýval s priebehom obradov. Ako som hútal, tak som hútal, na konci mojich úvah bol vždy rovnaký výsledok – asi zostanem bez svätého prijímania. Keď sa teda neprerušila prvá séria, pri druhej ma to, zdá sa, neminie. Na siedmy prvý piatok.

Nemienil som s len tak poľahky vzdať a tak som zvažoval všelijaké možnosti, rôzne, aspoň trochu reálne alternatívy, chytal som sa aj stebľa. Keďže mám čiastočne sedavé zamestnanie blízko kostola, najreálnejšia sa mi zdala tá alternatíva, že poprosím niekoho, čo bude stáť v kostole vzadu, aby odbehol ku mne do roboty a povedal by mi, že už sa rozdáva sv. prijímanie. Nechal by som mu pootvorenú zadnú bránku a vzhľadom na krátku vzdialenosť by jeho oznamovacia cesta trvala asi dve minúty, moja presunová toľko isto. S prijatím hostie, ak by som sa slušne predbehol, približne päť minút, čo by bolo ešte v norme. Len aby som to mal komu povedať, ustráchanie sa mi plietlo myslou, aby bol niekto ochotný túto službu spoľahlivo vykonať. A vôbec vykonať. Najlepšie by bolo, ak by tam stál nejaký známy, s ktorým sa navzájom poznáme, v krajnom prípade niekto síce cudzí, no ochotný a ústretový. A spoľahlivý. Nájdem vôbec takého?

Týždeň pred Veľkým piatkom sa mi zvýšila telesná teplota, čomu som neprikladal až taký význam, veď to nebolo po prvý raz, nuž som zvolil osvedčenú metódu samoliečby – Paralen, horúci čaj, vypotiť. Tentoraz to však akosi nefungovalo. Teplota nielenže neklesala, ale naopak, zvyšovala sa, nepomáhala žiadne jej zrážanie. Logickým riešením sa núkala návšteva lekára, no v sobotu a nedeľu prichádzala do úvahy leda ak pohotovosť. A tak som statočne bojoval ďalej sám a podchvilou som myslel na Veľký piatok, čo by siedmy prvý piatok mojej druhej série. Veril som, že dovedy vyzdraviem a moje alternatívne riešenia budem môcť realizovať. Teplota však neklesala, za to ja na duchu áno. V pondelok už bola permanentne na štyridsiatke i za ňou, po lieku znižujúcom teplotu klesala len kúsok pod túto hranicu. Jedlo mi už telo úplne odmietalo, ba dokonca prestávalo prijímať už aj čaj. Bol som na pokraji síl, ale neprestával som dúfať, že do piatka sa z toho dostanem. Lebo predsa len, ten prvý piatok ...

Celé to však prestalo baviť manželku a keď som zaťato odmietol jej ponuku na odvoz k lekárovi, privolala mi rýchlu zdravotnú pomoc. Tí sa síce čudovali, že ich volajú k pacientovi so zvýšenou teplotou, hoci aj na hranici únosnosti, ale po prvotných úkonoch ma naložili do sanitky a odviezli do nemocnice. Tam sa tiež čudovali, že s takouto diagnózou ma priviezla sanitka ako po ťažkom úraze a na úvod mi zmerali teplotu, mysliac si azda, že doma mám zlé teplomery, keď som im popisoval telesné trópy ostatných dní. Aj tu mi, rozpálenému ako pec pred pečením, namerali hodnotu tesne pod štyridsať Celziov a keď som im suchými perami vyl'apotal, že je to asi hodinu po lieku znižujúcom telesnú teplotu, zbystřili pozornosť. Napichali do mňa nejaké liečivo, možno infúziu, neviem, potom som absolvoval sériu vyšetrení, vrátane röntgenu, po ktorých ma sprevádzal sanitár vodiac pod pazuchu ako opitého z krčmy a skončil som na pľúcnom oddelení, kde lekárka „prečítala“ zo snímku, že mám zrejme slabý zápal pľúc, čo by si vyžadovalo hospitalizáciu, ale keďže nemajú voľnú kapacitu, musím ísť do domáceho liečenia a minimálne týždeň sa doma dávať dohromady. Spomenul som si na prvý piatok a moje predstavy o prijatí hostie, nuž som sa nasmelo a dosť naivne spýtal, či môžem ísť v piatok do roboty. Ani čo by iného kostola nebolo, len ten jediný neďaleko mojej roboty. Lekárka sa pozrela na mňa s úžasom, akoby som sa pýtal na výšku jej platu a kategoricky i rázne mi to zatrhla. V žiadnom prípade! Domáca liečba a hotovo! A o týždeň kontrola. Ponúkanú práceneschopnosť, ľudovo maródku som odmietol, zdalo sa mi to na pár dní neekonomické a tak som sľúbil, že si vezmem dovolenku. Vedel som, že to bude len pár dní, pretože piatok sa blížil a ja som tak veľmi chcel ísť k svätému prijímaniu. Navyše mi zišlo na um, že takto budem môcť ísť smelšie a bez stresu z kontroly maródiaceho. Pravda, ak sa dovedy dám zdravotne ako-tak do poriadku, o čom som nepochyboval. Veľmi som sa tomu potešil. Od tej chvíle sa so mnou začali diať neuveriteľné veci. Viditeľne som pookrial, telesná teplota mi začala poznateľne klesať, ešte do mňa pre istotu čosi napustili a o tri hodiny, keď som odchádzal zo špitála, sa moja teplota ustálila na až neuveriteľných 36,5° C. Takpovediac ideál. A taká zostala až do rána, ba aj celý utorok, stredu, štvrtok, piatok, ... Až sa mi to veriť nechcelo. A ja som v pohode absolvoval všetky obrady Veľkonočného trojdňa, sväté prijímania nevynímajúc.

Uznávam, že zdravotníctvo je na vysokej úrovni, ale toto? Keď som sa nad tým zamýšľal, dospel som k záveru, že to asi bolo inak. Tak veľmi som chcel na prvý piatok Pána Ježiša prijať, tak veľmi som kombinoval možnosti ako to dosiahnuť, až mi to on sám cez istý prah bolesti umožnil. Najskôr ma zovieral v horúčkach a až keď sa ustálilo, že musím počas dní tzv. Veľkého týždňa zostať doma, zovretie povolilo a ja som sa v priebehu pár hodín vrátil do normálu. Raz darmo, Božie riadenia majú aj takúto podobu.

Zvyšné prvé piatky druhej série plynuli bez problémov, rovnako aj začiatkové d'alšej, tretej série. Až nastal jej siedmy prvý piatok. Tentoraz vyšiel presne na Nový rok, takže spovedanie sa nekonalo, muselo vystačiť to, čo sme uskutočnili buď na decembrový prvý piatok alebo k Vianociam. Ktorý ako. Ale aby ani tento, teda januárový prvý piatok nebol ukrátený a zabudnutý, náš pán dekan ho posunul o týždeň neskôr a tak prvým piatkom bol vlastne druhý piatok. So všetkým, čo k prvému patrí. Priatelia z východu by okamžite reagovali tým svojským – i tak še da. Ta ñe?

Pri mojej štvrtej sérii už nebolo treba čakať ani na siedmy prvý piatok. Pletky nastali hneď pri prvom. Na obvyklé a pravidelné ranné spovedanie sme prišli traja, hoci zvyčajne nás v úvode prichádzalo desať až pätnásť, ba postupne sa takmer vždy nazbieralo približne tridsať hriešnikov. Všetkým trom nám bolo čudné, že nikto iný neprichádza, čo však bolo ešte čudnejšie, neprichádzal ani kostolník otvoriť kostol, ale najväčším šokom a záhadou bolo, že chýbal spovedník. Najskôr v mysliach, potom aj nahlas sme začali pochybovať, či je vôbec prvý piatok. Húťali sme, čo urobiť, aký d'alší postup zvoliť, či sa rozídeme, či ... Približne po polhodine sa náhodou viezol na bicykli okolo Božieho chrámu kostolník a čudoval sa, čo tam postávame. Ešte viac sa čudoval, keď sme mu zvestovali, že je prvý piatok a už hodnú chvíľu nás mal vítať otvorený kostol. Neveril, ale asi uveril, pretože išiel na faru po kľúče, otvoril nám kostol a súčasne aktivizoval pána dekana. Ten po chvíli prišiel s ospravedlnením, že zabudol a kostolník mu to až teraz pripomenul, a tak síce s meškaním, ale predsa to zvládneme. Postupne prišlo ešte zopár d'alších spovede chtivých veriacich, no nebolo nás veľa, tak ako býva zvykom. Na prstoch dvoch rúk by sa nás tentoraz dalo spočítavať. Napokon

všetko dobre skončilo aj v tento prvý piatok, ktorý by som bol v krajnej núdzi aj oželel, keďže bol úvodným v ďalšej sérii. Bol by som vlastne len posunul jej začiatok.

Hja, aj takéto podoby majú prvé piatky a ja som si začal uvedomovať, že keď ma pán farár v úvode mojej myšlienky upozornil, že nie vždy to bude plynulé a ľahké, mal pravdu. A tak čakám, aké prekvapenia prinesú ďalšie prvé piatky. Hoci aj tie siedme ...

Jozef PÁLENÍK

Po prúde

„Dnešný splav urobíme len tak v pohode,“ povedal Dušan svojim kolegom vodákovi, keď sa pri brode, kde zvyčajne začínali splavovať už známy úsek rieky, chystali nasadnúť do člnov a pokračoval: „Nechajte sa unášať prúdom, veslujte minimálne, viac-menej len na vyrovnanie pohybu člnov, prípadne na dotiahnutie sa ku skupine, ak by niekto zaostal. Ale to by sa nemalo stať, pretože ideme po prúde a prúd tečie pre každého rovnako,“ dodal s odľahčeným tónom v hlase a nechal vodákov nasadnúť do lodí s tým, aby tento spanilý splav odštartovali.

„Ešte niečo,“ prehovoril k milovníkovi vody, ktorí sa už-úž chystali spustiť po prúde. „Nezabudnite, že za Trom lipami musíte zájsť do zátoky, vystúpiť a obísť Račí vodopád. Nie aby ste sa tam ktosi zabudli na hladine. A tiež pripomínam, že pri Troch lipách je už dosť prudký tok, tak sa držte popri brehu, aby sa vám včas podarilo odbočiť do zátoky. Dobré?“ zakončil krátkou poistnou otázkou a v podstate ani nečakal na odpoveď. Tlmené hlasy vnímal ako súhlasnú reakciu.

Dušan chvíľu počkal a zdvihnutou rukou akoby svojim vodáckym priateľom zamával na rozlúčku. Z organizačných príčin sa ešte musel zdržať na brehu s tým, že za ostatnými sa vydá neskôr a pokúsi sa ich dosiahnuť. Ak by sa mu to nepodarilo, stretnú sa v cieľi, v táborisku.

Plavba prebiehala tak, ako si predsavzali, aké dostali inštrukcie. V pokojnom tempe, vpred ich postrkovali viac-menej vlny, oni len sporadicky vyrovňovali a usmerňovali lode. Tu i tam sa úspešnými pokrikmi dohovárali, či informovali o niečom. Tomáš dokonca aj s kýmsi mobilom telefonoval. Postupne sa blížili k Trom lipám. Tak, ako bolo o tomto mieste známe, prúd rieky v ňom mohutnel, ani čo by sa voda rozbiehala na skok do priepasti zvanej Račí vodopád. Tomáš, stále ešte telefonujúci, si preložil mobil z jednej ruky do druhej, od jedného ucha k druhému, ...

Čľup! ozval sa tupý zvuk aparátu padajúceho do vody, ktorý Tomášovi vypadol pri premiestňovaní.

„Bisťu!“ ulavil si Tomáš a inštinktívne sa vymrštil za padajúcim telefónom. Už ho však nechtyl, hoci sa mu obtrel o ruku. Pohyb jeho tela však spôsobil, že čln neudržel svoju polohu na vode a prevrátil sa aj s ním. Tomáš sa ho snažil zachytiť, no vyšmykol sa mu. Prúd vody ho, keďže bol odľahčený, bez problémov postrčil pred sebou ako dieťa hračkárske auto. Prudší tok rieky začal cítiť a vnímať aj Tomáš, ktorý sa zrazu nemal čoho zachytiť, iba ak hladiny vody. Tá však držiaky nemá. Uvedomoval si, ako mu spodný prúd podmýva nohy a čoraz mocnejšie ho berie sebou. Snažil sa nestratiť duchapritomnosť a plávať ku brehu. Lenže prúd začínal mať v tomto súboji navrch. Načiahol sa za konárom, ktorý ovisal nad hladinu a jeho koniec v rytme pohybu vln po nej poskakoval, no nezachtyl sa ho. Rovnako aj zopár ďalších mu len prekĺzlo v zovretej dlani a Tomáš začal mať pochybnosti, či sa z tejto šlamastiky ešte so zdravou kožou, ba vôbec živý dostane. Začalo mu byť úzko.

Aha, tamto visí dáke lano alebo povraz, prehovorila mu myseľ, keď obďaleč zočil čosi visiace, zachytené o strom. Z predposledných síl sa snažil vykorigovať pohyb svojho plávajúceho

slabnúceho tela viac ku brehu, aby neprepásol jednu z posledných možností záchrany, ak nie vôbec poslednú.

Ešte kúsok ... ešte ... teraz ... raz, dva ... hop ... Tomáš pozberal zostatok vlády, ktorá mu v tele zostala a natiahol ruku k visiacej slučke lana či povrazu. Privrel oči, zatajil dych ... a ... Podarilo sa! Jeho telo sa zastavilo, už len nohy plávali zotrvačnosťou na mieste. Pritiahol sa viac ku stromu a dolnými končatinami dočiahol na čosi pevné. Využil to a ešte tuhšie, ešte viac sa primkol k brehu. To už stál oboma nohami na niečom pevnom, zrejme na skale pod vodou, takže sa ešte väčšmi vysunul z vody, aby odľahčil rukám a postupne, držiac sa povrazu a hľadiac pod nohy, ťarbavo vyšiel na breh. Z úľavou sa zvalil do porastu na ňom, uvedomiac si, že vlastne ešte pred pár chvíľami bojoval o život a ten mu zachránilo zachytenie sa o povraz, ktorý bol v pravej chvíli na pravom mieste. Akoby ho tam ktosi nachystal, podstrčil. Súčasne si však uvedomil aj fakt, že keď sa povrazu držal, cítil v dlaniach akési zárezy, akoby nebol rovný, ale prerývaný. Nadvihol trup, oprel sa o lakte a po chvíli, keď si už telesná schránka odpočinula, vstal a šiel pozrieť bližšie ku stromu i preskúmať, čo za povraz tam visí. Mal by som sa mu poďakovať ako svojmu záchrancovi, prebleslo mu myslou a kútiky úst sa mu sformovali do ľahkého úsmevu. Chytil ho do rúk, pritiahol bližšie k sebe a zostal v úžase. Podišiel ešte bližšie, ešte zbližša preskúmal onen záchranný pás. Čo ako dlho naň civel, čoraz viac si uvedomoval, že sa mu nesníva a vidí dobre. Ten záchranný pás, ten povraz bol totiž ruženec, veľký drevený ruženec s rovnakými, teda drevenými zrnkami, čo predstavujú Zdravasy. Taký už videl v ktoromsi dome smútku na rakve. Už chápal aj tým akože zárezom v dlaniach, už chápal aj pevnosti tohto záchranného pásu zaveseného na strome, len nechápal, ako sa sem ruženec dostal. Či ho priniesla voda pri nedávnej povodni, či ho tam ktosi zavesil, či mu ho podal jeho anjel strážny. Sú javy medzi nebom a zemou, ktoré ťažko vysvetliť, čo ako by človek po prúde plával. Rozhodol sa, že záchranný ruženec vezme so sebou a popýta sa v dedine powyše, najlepšie asi kostolníka. Predtým sa však na ňom pomodlí ruženec. Radostný, keď sa mu už podarilo zachrániť. Hádám najlepšie bude hneď, teraz.

V mene Otca, i Syna, i Ducha Svätého.

Zamyslenia dnešného proroka

Prorok nie je veštec ani hádač, ale ten, kto hovorí Pravdu od Boha vhod i nevhod. A prorokmi sme všetci pokrstení. Kto našiel v sebe odvahu, aby prehovoril? Čo by nám prorok povedal v dnešných časoch?

I vyšiel v ktorýsi deň prorok zo svojej pustovne do mesta, aby zjavil Pánove výroky. Nečítal ich. Hovoril Boh jeho ústami. Hovoril slová, ktoré mal vpísané do srdca. Vstalsi doprostred ľudu a povedal tieto slová:

Duch Pána – Stvoriteľa neba i zeme – je nado mnou, lebo ma pomazal. A káže mi hovoriť. Už hovorí. I bezo mňa. Ale káže mi hovoriť, pretože inak sa nedozviete Slovo Života. Nenačúvate už ani svedomiu. Sluch srdca vám zahlušil hukot sveta.

Zdvíham svoj nesmelý hlas. Dalo by sa povedať, hlas na púšti. Ale ten už odznel a rezonuje v každej duši. Prečo sme si voči nemu zapchali uši? Hľa, čo vidím a zraňuje moje srdce: svet bez Boha. Sme už skutočne púšťou. Kalich už preteká. Nie som tmár, snažím sa vidieť jasne, čisto a hľadať dobro v každej duši, aj keď je v nej hmľisto.

Duch doby. Páčne, kam sa len obrátim. Necítiš, nebadáš? Už to kľúči cez storočia. Sloboda, ach tá falošná sloboda, tak prekrútená a nesprávne chápaná, znásilnená k otroctvu. Rovnosť v nerovnosti, bratstvo k nenávisti. Ak si iný, nie som môj brat, aj keby sme mali spoločného Otca. Tak zmýšľajú. Revolúcie. Rob, čo len chceš. To nech je zákon.

Múdrosť sa stala svetlu hlúposťou a skutočná hlúposť sa teší obľube a nazýva sa cnosťou. Tak mnoho kníh a informácii a tak mnoho nevedomosti.

A ja, hlas z púšte, akože vás mám poučiť? Nedáte sa poučiť, lebo ste opití filozofiou pohodlia a ignorancie. To je tvoja pravda a ja mám svoju. Nič už neznamenajú prorocké výroky. Ale už ich len vypočujte, aby ste neostali bez Slova. Rozosievam životodarné Slovo, to je moja povinnosť. Kázal mi to Pán. Túžim objasniť človeka tvrdými slovami. Láska ma ženie. Čo robím, je otcovské napomenutie. Nehovorím zo seba, ale z Otca na nebi.

Budem hovoriť slová, ktoré sa zle prijímajú, odpustite mi. Moje slová budú hrubé, nevyberané, drsné, nebudú sa páčiť masám. Budem narábať s pojmi mimo naše chápanie. Skúsenosti s nimi predchádza úzka a namáhavá cesta hľadania a snaženia. Obeta. Ale odmenou je blaženosť. Budem vám hovoriť slová mimo ľudský skazený um. Ako povedal jeden bezbožník: Čistý duch je čistá lož. Duch, duša, Boh sú lživé abstraktné pojmy. On ich ale nestretol. S nenávisťou v srdci ich nikto neobjaví. Ale ja viem, že existujú. Ja viem, komu som uveril. Videl som odhalenie mystéria života. Bojíte sa? (Mních s ranami všetko vyjavil. Kto ho stretol, ten sa obrátil. Áno, ten mních z Pietrelciny, pred ktorým utekajú démoni. Uverte mystikom, alebo hľadajte v labyrinte mozgových závitov).

Bude to tvrdá reč. Ktože to Slovo bude chcieť počuť a kto si ho vryje do srdca? Kto si ho zaseje do úrodnej zeme vôle? Jedna, dve spriaznené duše mi dajú za pravdu. Ale slová, ktoré budem hovoriť, sú osebe Pravdou. Pravdu netreba obhajovať. Pravda sa obháji vždy sama. Nie hneď, počkajme si chvíľu. Špina padne na dno a čisté ostane na vrchu. Pravda jednoducho je a bude naveky. Od počiatku viem, Bože, že si svoje výroky ustanovil naveky.

Horí mi srdce, za tvoje slová, Bože...

Archanjel zatrúbil...

Je čas posledného prehodenia činov a morálky. Dejiskom je tvoje i moje *srdce*. V ňom je aréna rozhodujúceho súboja. Zavrhní relativizmus a nezáujem. Nakloň pozorne svoje ucho. Lebo toto jedna z posledných príležitostí.

Ja som prišiel obžalovať celé ľudstvo, že je bez Boha. Opustili sme Boha. My sami. A tak sa stal náš život nebesiam nie milý. Áno, sme skazení. Poodhalil som i ja záclonu všetkého pozemského hnusu a konštatujem, že ľudstvo je hnusné a nehodné úcty. To je pravý humanizmus – pohrdnúť v pokore sebou a uznať sa hriešnym. Kto však človeka povyšuje a dovolí mu slobodne konať všetky veci, pohoršuje masu. Človeka si treba ctiť len vtedy, ak objaví krásu a bude sa v nej kochať. Vtedy ničoho nepokazí. Súhlasím so Solovjovom: *Krása spasí svet...* A tak objavujme pravzor Kráasy...

Klaniame sa človeku. V ňom niet nič dobrého, ak Boha opustil. Ach, kto to len urobil? Ľudstvo postupne skazil a potom, keď je už diabolské, dal mu slobodu. Je to ešte sloboda? Zlá, ktorých sme my *homosapienssapiens* schopní vo svojej inteligencii, sú bezbrehé. Nekonečný je však Boh so svojou trpezlivosťou a milosrdenstvom. Jeho láska udržuje svet. On nechce zahubiť toho, ktorý je hoden ohňa. Ale hľadá spôsoby, akoby sa hriešnik ešte mohol v poslednej chvíli obrátiť k láske. Ale kedy je tá posledná chvíľa? Nevie nik. Boh sa však nenechá tupiť naveky. *Maranatha*, Ježišu...Priznajme si rany a krehkosť. Adam, polomŕtvy na ceste do Jericha, a ležiaci na kraji cesty. Nechaj sa ošetriť milosrdným Samaritánom...

Prišiel som, aby som vám povedal, čo vám nikto nepovie v rádiu, ani v TV a možno ani tam, kde by ste to čakali. Čo je blud sa hlása z každej strechy. Čo je Pravda, po tom sa šliape ako po uličnom prachu. Je čas prehodnotiť svoje činy a platiť z nich daň. Je čas radikálne zmeniť svoje zmýšľanie. Je čas pokánia. Je čas platenia dlhov. Je čas zmazávania vín. Je čas očistenia. Je čas obrátiť sa k Bohu celým svojím *srdcom*. Je čas rozhodnúť sa, ktorému pánovi chcem slúžiť. Rozdvojené srdce a rozoklaný jazyk nemajú miesto v ríši Stvoriteľa. Prehodnoťme svoju morálku. Svoje oči, uši, jazyk, myšlienky, všetky svoje pohnútky a činy. Cena za omyl je privysoká, je to cena nášho života – duša. Čo dáš za dušu? Nič cennejšieho niet. Je zázrak, že vôbec *sme*. Uvedomil si si už *cenu* svojho života? Je to dar od Stvoriteľa všetkého. Sme ratolesti v Ježišovi, v ktorých koluje životodarná miazga? Alebo sme celkom odpadli, uschli, zvlažneli a sme hodní už len ohňa?

Duch je nad všetkým a vo všetkých...

Zotroč telo duchu a staneš sa slobodným. Ak zotročíš ducha svojím telom, budeš naozaj mŕtvym sám v sebe a uzatvoríš sa do tmy. Kto slúži telu a seje len preň, umrie. Kto seje pre ducha, bude mať *xylonzoes* (gréč. strom života). To je život podľa Ducha Svätého.

Žiaľ, je tu iný duch...

Hľa duch doby, páchne kam sa obrátim. Heslom je: *Rob, čo chceš – to nech je zákon*. Povedal tak jeden bezbožník nenávidiaci Krista. Ale ja hovorím: ach, aký to blud, konaj podľa toho a obrastie ťa klietka otroctva. Sloboda sa stane ilúziou a výkrik do tmy ti už nepomôže. A tak teda sa pýtam znova: čo je v človeku dobrého, aby sme si mohli robiť čokoľvek? Opakujem. Čo je v človeku dobrého? Ukáž mi to a ja zamĺknem. Všetko dobré v človeku je z Ducha, z Boha. Duša celkom ponorená v Bohu. A čo je človek bez Boha? Hlina a prach. Čo je ľudská prirodzenosť? Pýtam sa, kto dal človeku slobodu a právo páchať slobodne zločiny – skutky diablove? Už sme dosť trhali to chutné a vábivé ovocie poznania dobra a zla. Nestačilo už? Nie je ti hnusná jeho chuť? Zločin je tak sladký a na poznanie vábivý. Je to hnoj s príchuťou medu, ale raz sa pravá chuť - podstata prejaví a bude nám z nej veľmi zle.

Hľa poznanie dobra a zla...

Vinie sa ako čierna niť dejinami. Hľa, vojny, smilstvá, lúpeže, všetky možné zlá, ktoré slzy slabším spôsobujú. Bezcitný duch doby. Kto ho vypustil? Hľa, poznanie rozkoše (dobra a zla). Nežalujeme na Boha, to robia len nevedomci. (Kdeže je dobrý Boh, keď je toľko zla? On tu je so svojim Nezabiješ, Nezosmilníš, Nepokradneš!) Obžalujeme konečne seba a postavme sa pred (Boží) súd. Zamíkní pýcha a prehovor poníženosť a pravda o nás.

Áno, Boh sa prizera tomu hnusu, no žiaden skutok neponechá bez odmeny. Stojí nám tá rozkoš hnusu za dlh, ktorý sa spláca ohňom, o ktorom neviem povedať, či niekedy vôbec dohorí? Čo je v človeku dobrého? Len to, čo má od Boha. Podoba na Boha bola však zohavená. Kto to napraví? Rovnáme sa už asi aj zvieratám, no i to je pre ne urážkou. Veď oni robia, len to čo im Príroda dala do inštinktov. My, koruna tvorstva, skôr sme zhnitým koreňom a celý strom Univerza sme nakazili. Stali sme sa nepriateľom seba a všetkému.

Viem. Tento svet je svetom najlepším možným, konštatujem s Leibnizom. Čokoľvek by som chcel opravovať, ostane rovnakým. Svet bude svetom. Nič nezmením. Nezmeníš to, že telo smrteľné raz bude potravou červov. Nič nezmeníš na tom, že sopky chrlia smrtonosný prach a zem sa bude chvieť na skazu mnohých tiel. Takéto zlo nevykynožíš. Planéta je drsnou so svojimi zákonmi. Ale jedno môžem zmeniť. Svoje vlastné *srdce*. *Srdce*. Zameraj sa na svoje *srdce*. Tam je všetko. Pretože zo *srdca* vychádzajú všetky zločiny. Keby sme mali *vieru* ako horčičné zrnko. Áno, zrnko vyklíči a vyrastie v to, čo je v ňom zakódované. Vyciťuj, čo v srdci máš.

Znova vyznávam pred všetkými svedkami, že treba prehodnotiť svoje činy. A sám pred sebou nech sa každý postaví akoby pred Boha na súd a opýta sa seba samého: čo si za svoje činy zasluhuješ? Vydajme účet za svoje činy.

Nie som tmár, ja vidím veci jasne. V Božom svetle je všetko tak krásne čisté. Vidieť do nás ako do sklenej vázy. Je mi ľúto, čo tu hovorím. Akoby som nenávidel ľudstvo. Ale to ja z lásky k nám. Inak zahynieme vo svojich bludoch. Nie som tmár. Falošný prorok je pravý luhár. Napomínam vhod i nevhod. Pred nami je *oheň* i *voda*. Slobodne nech sa rozhodne každý, čo si zvolí. Nie je to jedno. Ja som vás prišiel zobudiť. Zaspieval už *kohút* – zvestovateľ úsvitu. Nie som tmár...

Kto si aspoň trošku ctí Ježiša Krista, vie že povedal: *Učiteľom ma nazývate a to som*. Kto sa dal poučiť Učiteľom, nemôže len tak mlčať. Kto počul evanjelium, neostane rovnakým. Všetko bude premenené. Už nemôžeme mlčať. Kristov učeník napomína vhod i nevhod. Uverte, že ak žijete s Bohom, spoznáte čo konať, nebude tápania. Kto miluje Boha, túži mu robiť radosť a robiť to, čo on miluje. Sloboda bez Boha je planý figovník a hnilé ovocie. Uschnuté ratolesti. Slobodu len spravodlivým. Sloboda je pre zodpovedných. Neobmedzená sloboda bezbožných je obraz sveta, ktorý nás teraz zarmucuje. Zákony. Ľudské zákony deformované honbou za peniazmi. Odíď z trónu Antikrist...si len stvorenie...

Prehodnoťme morálku...

No nie ako Nietzsche. On to všetko na hlavu postavil. Nech umlknú jeho pery, cez ktoré diabol prehovoril. Nedajme slovo Antikristovi, je to arciklamár. Dialóg s ním nie je možný. Výroky Písma ho však na púšti zahnali.

Ježiša poslúchnime. Konečne zasadnime k jeho nohám, ako Mária. Zasadnime k jeho slovu a chlebu ako Emauzskí. Chleba sa nikto nepreje. Kristova Krv nech koluje v nás. Zabudnime na zlú minulosť. Ujmime sa Panny Krista - Cirkvi.

Treba zbúrať starý svet so všetkým hriechom a vybudovať nový s čistým štítom. Je to v silách našich? No nie cez krvavé nížiny, lež cez pokoja výšiny. Začni vo svojej svätyni. *Srdce* potrebuje zmeniť celý svoj obsah. Srdce plné špiny a hnusu. Prebodni ho. Vyleje sa všetko. Zaplň ho láskou a čistotou. Rozšír svoje srdce na všetky strany. To je láska. Nesebecká, čistá, bezhraničná láska, ktorá všetko prežije a odpúšťa. To je láska, ktorej sa divia aj serafíni. To je láska, ktorá ťa urobí živým naveky. Kto ju rozdáva, dostáva ju späť viac a viac. Oheň lásky podpáli raz celý svet. Nero podpálil Rím a obvinil z toho kresťanov. Ale kresťania raz podpália celý svet ohňom Ducha Svätého. Srdcom objím celý svet.

Ach, pozeráš, nechápeš. Biedny človeče. Odvraciaš s posmechom svoju tvár. Počuj moje slová, mojimi perami Boh hýbe. Odvahu dáva mojím ústam Duch. Duch nie je lož ani ilúzia, ale najčistejšia realita. Reálnejšia než všetko, čo vnímaš zmyslami. Z neho všetko povstalo. Už to konečne vyciťuj – pochop.

Vyciťuj, čo v srdci máš. Je toho mnoho. Myšlienky, predstavy, ilúzie, semienka bludov a omylov, zlé sklony. Buď pozorný. Diabol v tebe, had – revúci lev, čaká kým sa mu poddáš, aby ťa nakoniec jeho oheň strávil. Neotvor mu dvere. Nech nemá miesto v tvojej svätyni. Nie si jeho dielo. On len kradne a ničí. Celý jeho svet len hučí a všetko sa blyští jeho leskom – duch doby. Pochop to, kto má intelekt – šípka priamo k Bohu.

Opakujem, zasadni si k Ježišovým nohám. Ako Mária počúvaj ho. Uchovaj si všetko v srdci, čo povedal. Čo povedal? Nože, dobre cháp. Znova a znova si jeho slová opakuj. Rozjímaj, rozjímaj. Je to tak skutočné. To, čo od nás čaká Učiteľ. Všetko je to od počiatku v nás. Láska je všetko. Z nej všetko vychádza a k nej sa vracia. Bdej a modli sa, aby si nepadol do pokušenia. Adam, Eva...je čas. Archanjel zatrúbil. Brána nebies je otvorená...

Očistime sa...aby sme vošli tam, odkiaľ sme...

Amen.

1 Korint'anom 2: 7-10

Hovoríme tajomnú Božiu múdrosť, ktorá bola skrytá a ktorú Boh pred vekmi určil nám na slávu. Nik z kniežat tohto veku ju nepoznal. Ved' keby ju boli poznali, nikdy by neboli ukrižovali Pána slávy. Ale, ako je napísané: *ani ucho nepočulo*, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú. Ale nám to Boh zjavil skrze Ducha, lebo Duch skúma všetko, aj Božie hlbiny.

Jozef Kottra st.

Prvý deň putovania

Pribehy a oslovenia z putovania na Staré Hory Fatimská sobota november 2015

"Dlho sme sa sľubovali našej Starohorskej Panne Márii, že ju ako peší pútnici navštívime cestou trvajúcou len dva dni z Levíc ku nej. Konečne som teda šiel..."

1. Mário

Kráčal som usmievavou horou v čarokrásne vymaľovanej jeseni. Slnko sa mi pohrávalo so šedinami a mňa v tej chvíli potiahla za rukáv otázka: – A kde máš toho svojho >Anjela strážneho?< – Ved' tu!, - ide zarovno so mnou, len teraz sme akosi ticho... - inokedy sa zvykneme aj rozprávať, to len teraz tak..., potichu. – Ako potichu, keď mu ani meno neznáš?! - Hm, tak to máš pravdu, ty pokúšenie moje! – Vieš, keď som bol malý, ešte taký drobec, tak sme sa s tým mojím Anjelom strážnym pekne a milo rozprávali. Dokonca sme sa spolu hrávali, šantili a kadečo vystrájali. Čo sme my len toho spolu vyparátili?... Vtedy som jeho meno vedel, aj som ho zakaždým tak oslovoval. Ale potom..., - potom ma zaujali ďalšie veci. Začal som spoznávať život a akosi som stratil to naše detské kúzlo, to puto, čo nás spájalo. Čaro nášho spolužitia. Rýchlo, veľmi rýchlo som dospel. A zabudol som na neho i na jeho meno... Nuž, zabudol. Smola!...

Akáže smola?!, - vstúpil som si rýchlo do svedomia. Niečo s tým treba robiť! Ak som na meno - môjho Anjela strážneho zabudol, skúsím ho nájsť. A to hneď teraz! Teraz na tomto putovaní! Ale ako? Ved' ja sám som akosi prikrátky na to! Nič to, Duch Svätý isto zapracuje. Je tu, pri nás a pomôže. On to dokáže.

Začal som teda uvažovať a počúvať na ten vnútorný hlas, čo mi poradí. A navrhol také jednoduché riešenie: - Vieš, meno Anjelovi ti prinesie najbližšia osoba, ktorú streneš. Jednoducho ten, kto ťa prvý osloví. Možno to bude drevorubač v hore. Pristavíte sa na kus reči a opýtaš sa ho priamo na meno... „- A je to!“, vydýchol som si a sviežo šliapal vo svojom radostnom rytme ďalej. Otázky sa stratili tak nečakane, ako sa predtým objavili. Mal som riešenie a bolo to v pohode.

Niekde pri treťom rozjímaní, neviem koľkého ruženca, mi zadrnčal mobil. To som nekonečne tichučkou horou kráčal hádam už dobré dve hodiny. Pokoj a nekonečnú tíš „rušilo“ doteraz len lístie, čo mi okolo nôh farbnou jeseňou spievalo. A teraz tento telefón. Volala Majka, že kde som a ako sa mi darí. Keby som mal nejaké problémy, hocikedy prídu po mňa autom, aby som sa nehanbil zavolať...

– Tak, šťastlivo!, lúčime sa navzájom.

Asi za desať minút na to prileteli ku mne duté zvuky sekery. – Aha, drevorubač! Tak, už ho mám! Už sa teším na stretnutie a na jeho meno! – Ale! - ty už máš meno!, zahučalo na mňa. Ten vnútorný hlas sa opäť ozval a dirigoval. - Ved' ti Maja volala! – No a čo s tým má ona? – Len toľko, že ťa ona oslovila ako prvá! Skôr, ako henten drevorubač! – Bác! Ozaj! Máš pravdu. Ale..., - ale mne sa meno >Majko<, - či >Majo< akosi nepáči! Nehovorí mi nič pekné. Nič mi to nepripomína... – Skús to ináč! Ako sa vlastne ona volá?... – Predsa Mária! – Že -by > M Á R I O ???<, uvažujem a odrazu... Odrazu mi to meno veľmi lahodne a príjemne znie. Áno, „- M á r i o“... - Skutočne! - Takto ho budem teda volať! Tak budem oslovovať a volať na svojho Anjela strážneho! „Mário!“ Skoro som zvíškol od radosti, na horu zahučal... – Ale čo „On - Mário“, čo on na to? Spýtal som sa teda a zacítil od neho taký jemný dotyk, akoby pohladenie. Príjemný a spokojný úsmev... V spomienkach sa mi v tej chvíli vynoril zakvitnutý sad a zelená lúčka, na ktorej som sa ako vojak zvykol hrať s malým synkom svojho veliteľa. Boli to jedny z mojich najšťastnejších chvíľ v zelenom vojenskom mundúre. A ten drobec, ten chlapec sa volal >M á r i o<...

- Tak, a je to! Aj môj Anjel strážny bude teda - M á r i o...

- Ďakujem, Mário a pod! Dnes máme ešte kus cesty pred sebou...

Hora sa usmiala šťastím a vysypala na nás za hrst' zlatého lístia. Tichučko, bez vánku, len tak, pohladením neba pozdravila...

2. Čajík

Nádherne čarovné a neskoré babie leto 2015. Z októbra sa prenieslo až do novembra a ja som bol v ňom celý ponorený. Utešenou horou, pozlátenou nádherou jesene, vytešujúcim sa slnkom, po šušťavom mäkkúčkom chodníku a v neuveriteľnom tichu som doputoval pred Počúvadlianske jazero. Rovno ku reštaurácii Konvalinka. Dvaja tesári tam buchotali sekerami, drevo okresávali. Opravujú brezové oplotenie okolo letnej terasy. Pre mňa v tej chvíli prvý zvuk, čo ma od Segíňovskej horárni oslovil. A to už bolo ozaj dávno i ďaleko...

„- Pán Boh pomáhaj, chlapi! Už ste zatvorení?“, pýtam sa.

„- Len teraz v sobotu budeme otvárať. A čo by ste chceli?“

„- Stačil by aj čajík, nič viac.“

„- Tak skočte hentam - do hotela.“

„- Na Topky?, - to je pre mňa ďaleko. Nájdem niečo pri parkovisku...“

„- Tam je ale všetko zavreté! Otvárajú len na víkend.“

„- Nebojte, niečo tam nájdem...“

„- Až na víkend, teraz určite nie!“ zastrašovali.

„- Tak si vystačím sám. Do Ilije, alebo Antona už vydržím... Zbohom, dobre sa tu majte!“ a zanechávam zaskočených majstrov pri ich sekerách.

Letné reklamné plagáty lákajú lacnými cenami, kompletnou ponukou obedového menu, dvojminútovou vzdialenosťou... Lenže všade visia reťaze a zámky. Spustil som sa teda zvedavo na terasu reštaurácie pri jazere. Obzerám sa, úsmevne pozerám do zrkadlových stien, za ktoré nevidieť, až som napokon neveriacky zaklopal pod nápisom „Vchod“. Ten sa predomnou doširoka rozletel.

„- Poslúžime?“ „- A -á -, - má -te, - prosím, ot -vo -re -né?“ zakoktal som. „- Nie, ale nech sa páči.“ Vstupujem do príjemne vykúrenej reštaurácie, v kozube praskajú polená. Pohodlne sa rozkladám hneď vedľa k malému stolíku. „- Môžem poprosiť jeden čajík?“ „- Veľký?“ „- Áno, rád by som...“

A už sa hrabem v drevenej kazete a vyberám doporučený zázvorový s príchut'ou pomaranča. Pani domáca tu bude mať onedlho poradu, čaká hostí a tak ma rada obslúži. Robím si poznámky, rozprávam o našich putovaniach. Ona spomenula, ako sem prišli z Dolniakov – od Nových Zámkov a žijú si tu šťastne. Päťdesiat rokov v horách pod utešeným Sitnom. To hovorí samo o sebe... Čajík rozvoniava, zaberá lepšie ako hovädzí vývar, či vyprážaný rezeň. Ožila po ňom každá žilka. Ešte mi pani vedúca ochotne pozrela na nete omšu, či náhodou nebude vo Svätom Antone. Nepodarilo sa nám však ku nej dopracovať.

Polhodinová siesta ma ohromne vzpružila a nadšene som ďakoval nášmu Nebeskému Otcovi za jeho starostlivosť a toto milé posilnenie, povzbudenie.

3. Za dušičky

Hory dýchali všetkými farbami jesene. Štíhle smrekovce opadavé vyskakovali nad more zlatistej panorámy lesov a svietili, ako plamienky sviečok na cintoríne. Práve bola novembrová oktáva modlitieb za dušičky v očístci. Včera som sa zastavil na cintoríne v Jablonoenciach a tam pod krížom zapálil kahance, pomodlil sa. Žiaľ nebol som potom prítomný na svätej omši a preto som nemohol orodovať za niekoho zosnulého. Dnes, práve teraz som zastavil pri hrobe neznámeho rumunského partizána. Starajú sa oň turisti, ale najmä neznámy dobrý človek z neďalekej obce Dubové. Hrob má vymurovanú obrubu, osadený krížik s chrómovou tabuľkou a vojenskou prilbou.

Turistické chodníky sa tu zbiehajú, pocestní sa zastavia. My sa tu tiež zakaždým pristavíme, pomodlíme.

Vytiahol som z batoha kahanec, zapálil a vložil do červeného svietnika. Nieko

tu už zrejme bol, použil som jeho sklíčko. Pomodlil sa za dušu tohto neznámeho partizána a pridal ešte svoju obľúbenú modlitbu „- za tie duše v očistci, za ktoré Ťa

nikto, Pane, neprosí a neoroduje a ktoré duše ak sú pre svoje hriechy v trápení, vyslobod', bud' im milostivý a daj im pokoj večný tam, kde sám kral'uješ v nebeskej výsosti so svojím milovaným Synom a Duchom Svätým, aby Ťa so všetkými svätými mohli chváliť, velebiť a sláviť naveky

Amen.“

Pri večernej svätej omši v katedrále sv. Františka Xaverského v Bystrici som potom pridal i modlitbu Otčenáša, Verím v Boha a na úmysly Svätého Otca, za tohto neznámeho rumunského partizána. Bol som vďačný, že som takto mohol obetovať omšu i modlitby za ďalšiu dušičku, možno ešte v očistci...

4. Kaplnka

Prehupol som popod čarovné Sitno, dnes opradené kúzlom utešenej jesene a zapadajúceho slnka, rovno na sever. Osviežil sa u Majka v Iliji a uháňam ďalej do Svätého Antona. Šerí sa a ja som zvedavý na kaplnku Michala Buzalku, biskupa, rodáka z tohto prívetivého kraja. V lete, keď sme tadeto putovali do Levoče, bola hotová len hrubá stavba. Proces blahorečenia biskupa Buzalku začal v roku 2002 a odvtedy ho domáci zanietenci nevedia presťahovať z krypty katedrály sv. Martina v Bratislave do jeho rodnej zeme. (Z domáceho cintorína ho do Bratislavy premiestnili v roku 2003.) Novovybudovaný sarkofág pre otca Buzalku v miestnom kostole sv. Antona Pustovníka vraj už opriadli a obsadili pavúky. A ľudom sa dodnes nepodarilo splniť poslednú vôľu otca biskupa – aby odpočíval na rodnej hrudi pri svojich drahých rodičoch...

Kaplnka Sedembolestnej je dnes už krásne vybudovaná, okolie neobyčajne upravené. Novotu a duchovno cítiť hneď z prvého dotyku. Na štrkovom parkovisku, tesne za dubovými sedačkami kaplnky si majster opravuje koleso auta. – „Pán Boh pomáhaj!“, pozdravím, „- mohol by som si odpotiť kaplnku?“ Chlap sa vystrie, priamo na mňa pozrie a s úsmevom odpovedá „- Pravdaže, veď je pre všetkých ..., - á – á, netelefonovali sme spolu? To vy putujete?“ Zarazilo ma, veď na chrbte mám len ošúchaný batoh a on ma hneď pozná. „- Nuž, to budem ja...“

Predstaví sa a už ma aj ťahá a ukazuje. Práve teraz dokončili výsadbu ovocných stromov, hneď na malom vŕšku za kaplnkou so štrkovou cestičkou a zastaveniami ruženca Sedembolestnej Panny Márie. Tie zastavenia sú označené ešte len malými drevenými krížikmi s obrázkom, „- ale ľudia sa už môžu modliť“, vysvetľuje Ondrej. „- A stromky? – jablň, hruška, čerešňa, višňa, slivka, drevená jahoda a orech. Všetko naše slovenské odrody tak, aby modliaci mali aj úžitok z nich. A tu hore, - pod', ideme krížom, - tu bude stáť päť a pol metrový kríž. Pozri, základ aj so železom je už zaliaty, aj to sme dnes robili.“ „- Bude tam aj korpus Ježiša Krista?“, zvedavo sa pýtam. „- Nie, len Eucharistia. Okrúhla svietnica Eucharistia. Tak som to vyšpekuloval...“

To som už nechal majstra poodpratovať náradie a elektrické prenosné strojčeky, ktoré potrebovali pri budovaní ružencovej cesty. Pýtam sa na sochu Sedembolestnej. Vystrúhal ju sám Ondrej. „- Vieš, ja nemám peniaze na umelcov, musím len sám... Tú tvár Matky som prerábali sedemkrát, ukážem ti fotky...“

„- A posvätenie?“ „- Na stotridsiate výročie narodenia otca Buzalku, teraz 18. septembra bola posvätená. A základný kameň v Šaštíne 15. septembra 2014 - v roku Sedembolestnej, priamo otcom kardinálom Jozefom Tomkom!“ Takto som sa bleskove dozvedel to hlavné, čo sa týka kaplnky. A Ondrej ešte vytešene, chváliac Boha, dodáva: „- V jeden deň mi tu otca pri tejto stavbe zastihla porážka a zároveň elektrika pomocníka – cigána potriasla, - 380 Voltov! No a aby to bolo kompletne, celý Ranč mi v ten istý deň predali... Neuveríš, o týždeň bol otec doma a v poriadku,

cigáňovi sa nič nestalo a Ranč sme kúpili nazad! A to všetko má na svedomí len táto starostlivá Nebeská Matka, naša Panna Mária! Moja mamka sa ma doma potom pýtala, čo má vraj povedať ľudom > – Mamka, tak povedzte: - Pán Boh vzal, Pán Boh dal! <

Na stole mi zavoňala slepačia polievka a vzápätí špecialita Ranča Nádej – „KDH“, teda Kura na spôsob Domácej Husi. Bolo to radostné a slávnostné posedenie v kruhu vzácných hostiteľov – správcu a zakladateľa Ondreja Bindera, šéfkuchára a recepcného Maroša, kamaráta Vlada, i pomocníka Janka na ich Ranči. Ranči „Nádej“, mieste s neuveriteľnými, ťažkými osudmi dnes už šťastných ľudí...

Chcel som sa s nimi vyrovnať hneď teraz, lebo ráno ja zavčasu pôjdem. Ale Ondrej stroho zakročil: „- ty si predsa pútnik a o pútnikov sa treba postarať!“... Maroš mi ukázal na poschodí peknú štvorposteľovú izbu s príslušenstvom a rozlúčil sa krátkym: „- Nech ťa Boh žehná!“ „- Aj vás, priatelia moji, aj vás ...“

Do kroniky som im neskoro večer napísal niečo zo svojho osobného oslobodenia, obrátenia, - zo svojej vlastnej skúsenosti:

- Až keď všetko a všetkým odpustíme, až vtedy sa staneme slobodnými a radostnými Božími deťmi. Milosrdný Boh nás v tej chvíli odmení nekonečným pokojom, dobrotou a láskou, dá nám prisľúbené dary Ducha Svätého, zbaví nás strachu, úzkosti a obavy o seba a o našich blízkych a drahých. Preto odpúšťajme, hneď teraz a v tejto chvíli! Ja som to dokázal urobiť a znova som sa narodil v iného človeka.

S úctou, láskou a vďakou slobodný

Starý pútnik z Levíc

Na konci pútnickej sezóny 2015 – pešie putovanie Levice – Svätý Anton – Staré Hory 5., 6. a 7. novembra 2015

- Ďakujem Ranču Nádej za skvelé stretnutie, vzácných ľudí – mojich nových priateľov.

Jozef Kottra st.

doma, dokončené v sobotu 14. novembra 2015

Jozef Kottra st.

Putovanie Levice – Staré Hory na Fatimskú sobotu

máj 2016

„Presne pred šiestimi mesiacmi som takto putoval na Fatimskú sobotu ku Starohorskej Panne Márii. Že sa teraz pridá aj Ľuboš, môj najstarší spolupútnik, to som veru netušil! Pripojil sa ku mne s naším Levickým pútnickým krížom na Sliači... „

Štvrtok 05. mája až sobota 07. mája 2016

Na budúce...

Čas ma vtedy akosi tlačil. Blížila sa štvrtá hodina popoludní a ja som ešte stále nebol rozhodnutý, kde sa zúčastním slávnostnej bohoslužby. Dnes je totiž sviatok Nanebovstúpenia Pána. Dolu vo Svätom Antone budú mať omšu až o dve hodiny. To by som musel dlho čakať. Ale čo keby som to tak dal až na Kolpachy? Keby som ta nejako, proste všelijako len skúsil dobehnúť na tú liturgiu. Tam síce začínajú už o hodinu, teda o piatej, ale... Možno chytím nejakého stopa, teréňača krížom cez horu a stihnem to. Idem teda ďalej!

Pri Kaplnke Sedembolestnej Panny Márie, ktorú mi Ondřík v novembri tak srdečne predstavil, som sa zastavil len na krátku, ale vrúcne „ - Zdravas“. Pohl'adom i fotoaparátom som zhodnotil dobudované dielo, sľubovaný päť a pol metra vysoký kríž s Eucharistickým kruhom a pekne vyformovanou strieškou. V tom novembri vysadené stromčeky, aj napriek nedávnej mrazovej pohrome, začínajú bojazlivo rašiť. Cestička so zastaveniami Sedembolestného ruženca si pýta už len svojich modlitebníkov.

Pohol som sa dolu a nad stavaním Ranču Nádej zaspomínal na priateľov. Len zaspomínal... Bolo tam pristavených niekoľko automobilov, vnútri bude teda husto. Nemôžem sa zdržať! „- Bratinovia moji, nehnevajte sa, na budúce tu určite pristanem...“ - posielam tichý pozdrav za múry stavania. Zbehol som ďalej do dediny, popod kaštieľ sa prehupol do protisvahu a napriek námahe, naťahoval krok, ako sa len dalo. Do Kolpach, presnejšie na Banský Studenec som dorazil o piatej. Kým som sa spustil do kostola, končilo kázanie...

-

Sobota ráno.

Z penziónu Koliby sv. Krištofa sme spolu s Ľubošom vyliezli pred siedmou. Starý spolupútnik chváli včerajšie spoločné putovanie od Sliaču až sem a teší sa na záverečný štvorkilometrový finiš do Starých Hôr. Zľava od Bystrice prichádzajú dvaja ďalší pútnici. Vpredu mládenec a ten za ním radostne dvíha ligotavé paličky a víťazoslávne nás zdraví: „- Víťam priateľov z Levíc!... - Tak, ako sa vám chlapci išlo?... - Darí sa?... - Prišli ste?...“ A už si padáme do náručia. Ondřík! Priateľ z Ranču Nádej ma mocno zovrel do náručia a ja som len hamblivo zaúpel: „- Prepáč,... obišiel som ťa,... nezastavil... utekal som na omšu...“ „- To nič! Hlavné, že sme teraz spolu!... - A toto je Ľuboš, poznám ho z fotografií...“ Chlapi sa objali ako starí známi, hoci sa len teraz prvýkrát stretli. Vzácný priateľ položí ruku na mladíkove rameno a predstavuje: „- Tak, toto je môj Ondřík, druhý najstarší.“ Svieži chalan sa hneď pýta na našu cestu, naše nohy i kilometre. A my sme zase zvedaví na ich putovanie po cestných komunikáciách zo Svätého Antona. Radostné zdieľanie spokojných duší. Ani sa nenazdáme a už nás objíma boдрá skupina rovnako veselých pútnikov, vystupujúci z osobných automobilov. To sa oduševnená partia zo Svätého Antona teraz vydáva ku Starohorskej Matičke po kľukatých furmanských cestičkách. Vraj už od nepamäti, ale novodobé oživenie priniesol až Ondřík. Ten tak raz, v istom bolestnom okamihu života, osudovom zlome, rozbehol toto putovanie. Sám mi o tom v novembri rozprával...

Teraz opäť tak milo, ako aj predtým - otcovsky, či skôr bratsky kladie ruku na usmievavého štyridsiatnika a predstavuje nám svojho duchovného otca Martina. Rukou prejde vo veľkom oblúku po ostatných prítomných: „- A toto sú naše dievčatá a chlapci, čo sem radi chodia...“ Pán farár pošacuje náš kríž a hneď nás ťahá do svojich radov, pod svoju „zástavu“. Nevykrúcame sa, lebo sám hovorí, že to asi ideme len po ceste, keď máme na sebe tie svetlé vesty. Škoda, na budúce... V júni sa určite pridáme! Dnes čakáme priateľov z Heľky, musíme dohodnúť putovanie do Levoče. Chcú sa tiež s nami vydať už rovno z Levíc, radi by sme ich zastihli...

Nádherné nečakané a o to milé stretnutie. Podávame si ruky, vymieňame radostné úsmevy a objatia. My dvaja už len po asfaltke a pútnici s Ondříkom na lesné cestičky. „- O desiatej sa uvidíme na Studničke! Nech Vás Pán žehná!“ „- Zbohom priatelia, Zbohom...“

-

O týždeň.

Zazvonil mi mobil. Ľuboš niečo vzrušene vykladá a ja mu nerozumiem. „- Ešte raz a pomalšie!“, kážem ostro. Sekavo, zajakavo mi ďalej vykladá: „- Ten človek!..., ten Ondro - Binder...- zomrel!“... „- Netrep!,... - odkiaľ to máš?“ „- Mám tu noviny..., - a tam píšú...“ „- Aké noviny?“ a už aj kľúčujem v predajni Jednota ku novinovému regálu. Vyberám, rozprestieram rovno na zem. Kľakám pred Ondříkovým úsmevom a jeho vysmiatej fotografiou... Ľuboš hučí do telefónu, ale zo mňa sa nedorežeš ani kvapky. Nie! To nie! Pane, to ešte nie!...

Odprevadili sme ho. Bolelo... A ja som si spomenul na Ľubošove slová... „- ten človek...“. Hej, bratino, máš pravdu, to bol opravdivo a skutočný Č L O V E K !

doma, napísané v utorok 17. mája 2016 po rozlúčke s Ondříkom ...

Čestné uznanie v kategórii próza

Ján Vaník, Dominika Chrastová, Monika Kubričanová, Marianna Ibrahimi, Dominika Gogová, Ľudovít Farkaš, Zuzana Martišková, Pavol Kall, Soňa Behúňová, Danica Jančáryová, Miroslava Florková, Emília Molčániová, Magdaléna Martišková

Hanka a Vianoce

Už je to tak, že žijeme v konzumnej spoločnosti a Vianoce sú pre mnohých skôr biznisom ako skutočnými sviatkami. Našťastie, nie všetci podľahnú predvianočným reklamným akciám. Sú rodiny, kde Vianoce sú skutočne rodinnými kresťanskými sviatkami. Snažím sa, aby to aj v našej rodine tak bolo. No keď sa pozriem na štedrý večer pod vianočný stromček a vidím tú hromadu darčiekov, prepadne ma strach, či Ježiška pod tou hromadou dokážeme vôbec nájsť. Sme už dosť početná rodina a keď chce každý obdarovať každého, je toho naozaj veľa. A nie sú to vždy lacné, či jednoduché darčeky... No čo už... Ale sú to krásne chvíle, keď sa darčeky rozbaľujú. Hlavne tento rok sme sa tešili na rozbaľovanie darčiekov. Naša vnučka Hanka má už skoro dva roky a nájde si toho pod stromčekom dosť. Nič nie je krajšie ako šťastné detské očka a tak sa všetci tešíme. Jej rodičia sa tento rok rozhodli, že štedrý večer strávia doma a k nám prídu až na Božie narodenie, hoci bývajú len pár domov od nás. Chápem ich. Sú samostatnou rodinou, ich malý synček má len štyri mesiace a o siedmej ho už ukladajú do postieľky. A Hanka tiež večer dlho nevydrží.

Tak ich dnes už netrpezlivo čakáme. Všetko máme pripravené. Pod našou vyzdobenou jedličkou ich čaká náš betlehem so sadrovými figúrkami. Pamätám sa ako sme figúrky s našimi deťmi, keď boli malé, sami maľovali vodovými farbami. A samozrejme Hanku čaká veľa darčiekov. A hoci som všetkých napomínal, aby Hanke nekupovali zbytočnosti, veď všetkého má dosť a nebude si vedieť veci vážiť, keď ich bude mať veľa, sám som jej kúpil novučičké sánky. Syn Janko jej dal pod stromček recyklovaného dreveného hojdacieho koníka. Kedysi dávno sa na ňom hojdali naše deti, no potom koník za záhadných okolností prišiel o svoju drevenú hlavu a skončil medzi zbytočnosťami na pôjde. Janko mu z dreva vyrezal novú hlavu a držadlá a na uši použil koženku zo starej kabelky, ktorú na tento účel venovala manželkina sestra. Nalakoval ho a koník vyzerá ako nový. Je malý, akurát pre Hanku. A samozrejme, pod stromčekom na ňu čakal kopec iných darčiekov, o pôvode ktorých som nemal ani potuchy. Som strašne zvedavý, čo ju zaujme prvé. Stromček asi nie, ten majú aj doma. Tipoval by som na koníka, je pekný a deti majú rady zvieratká. No tajne dúfam, že to budú moje sánky. (Ach tá ješitnosť). Tieto dva darčeky úplne dominujú pod stromčekom. Čo pod stromčekom, veď zaberajú skoro štvrtinu našej obývačky... Necháme sa prekvapiť, veď už sú tu. A spievajú koledu... a spieva aj Hanka. Jedna sloha stačí... navzájom si vinšujeme. Hanka nie. Už sa rozbehla. Nedá sa zastaviť. Snažím sa jej aspoň vyzliecť vetrovku, kým ona hrabe na mieste nožičkami... a kým odkladám vetrovku na vešiak už je aj so zasneženými topánkami pod stromčekom... No to som zvedavý, na čo sa vrhne. Rozjasnené očka hľadia na tú nádheru. Vystiera rúčku a svojim maličkým ukazováčikom mieri pod stromček: „Uau, Ježíškóóó.“ A už kľáči pri našom sadrovom betleheme a očka jej žiaria ako dva lampášiky: „a Majija... a Jodef ... a patiejik... a ovečky... a somájik...“ A už sa hrá a figúrkami betlehemu. Presúva ovečky i kráľov, každý sa musí ísť pokloniť Ježiškovi. A pekne zblízka. Sánky a koníka si vôbec nevšímala. Tak sme ju chvíľu nemo pozorovali plní dojatia. Tá nám teda dala poriadnu lekciu. Darmo, ak nebudeme ako deti...

Umrel som

Umrel som. Nesmejte sa, to sa stane každému. Niekomu skôr, niekomu neskôr. Nie je na tom nič zvláštne. Teda, pokiaľ sa to nestane vám. Potom je to už iný zážitok. Potom vás ten smiech prejde... Nejde o to, že tu musíte zanechať všetko pekné a milé, čo tento svet ponúka, ale aj tých, ktorých milujete a ktorí za vami naozaj žialia. To je na tom to najťažšie... Vidieť ako to zasiahlo vašich blízkych. A vy ich už ani nemôžete utešiť. Už vás nepočujú, nevidia... Teda, vidia, vidia to nehybné telo, ktoré vám doslúžilo, no to už nie ste vy. Vy ste sa, ani neviete ako, dostali do vyššieho levelu. Niektoré veci nad ktorými ste za života rozmýšľali sa vám zrazu zdajú úplne jasné. Akoby niekto sňal z vášho vedomia závoj hmly. A niektoré veci, ktoré vás trápili sú zrazu obyčajné malichernosti. Cítite sa pritom ľahký ako pierko. Nič vás nebolí, nič neťaží... No, predsa len čosi. Taký pocit... také šteklenie v žalúdku. Tak by som to asi nazval, keby som nejaký žalúdok ešte mal. A tréma väčšia ako na prvom rande. A zvláštny sviatočný pocit až bázeň... pred niečím majestátnym, čo ma ďaleko presahuje. Aj také nováčikovské obavy z toho, čo ma čaká. A pritom sa na to teším a som plný očakávania... Nejak tak, ako pred maturitnou písomkou, len oveľa, oveľa intenzívnejšie. A pritom zvlášť veľa času na takéto pocity tu ani nemáte. Hneď ako sa nabažíte nového pocitu voľnosti, ťahá vás to niekam, ani neviete kam. Nie na nejaké miesto. Priestor, tak ako ho poznáme ten tu ani nevnímam. Ťahá vás to niekam do iného pocitu, do iného vnemu. Hej, vnem bude asi to správne slovo alebo ešte lepšie... zrenie. Áno, zriete veci, ktoré ste predtým nemohli vidieť očami. Nemyslím hmotné veci, ale vzťahy, súvislosti a podstaty... A prapodstatu. Zriete tak, že ich zrazu chápete, zrazu sú vám jasné, ba samozrejme. Dokonale. Pred odchodom, ešte predtým, ako ma tá „kráska so širokým úsmevom a hlbokými očami“ previedla sem, som pochopil zmysel svojho života. Zmysel ľudského života, podstatu vesmíru aj podstatu samotného Boha. Aspoň som si to vtedy tak myslel. Ale to bolo ešte stále moje ľudské poznanie, pochopenie, nebolo to zrenie, aj keď som nebol ďaleko od pravdy. Teda, v rámci toho, čo smrteľný človek dokáže pochopiť. Asi to bola súčasť môjho dozrievania. Dozrel som ako hruška, zmäkol, opadol zo stromu pozemského života a teraz tu čakám s tým *šteklením v žalúdku*, čo bude nasledovať. Podľa mojich pozemských predstáv by som mal ísť niekam (kam, keď nevnímam priestor?) pred nebeskú bránu, kde by ma mal čakať svätý Peter a podľa toho, ako by som obstál pred Božím súdom, by ma mal, buď pustiť cez bránu do neba, alebo odvrhnúť do večného zatratenia. Úprimne povediac, na to zatratenie sa necítim, predsa len verím, že som za života nebol zlým človekom... no, na to nebo asi tiež celkom nie. Asi ma šupnú niekam do očistca... Aha, kohosi zriem. Víta ma s *otvorenou náručou*. Evidentne ma pozná, *volá ma po mene, usmieva sa*.

„Svätý Peter?“ vyhrkne zo mňa.

„Nie, som Pavol, Pavol z Tarzu,“ predstavuje sa.

„Svätý Pavol! Som rád, že ťa poznávam.“

„Stačí Pavol, tu si na tituly nepotrpíme,“ *smeje sa*, „veď tu sú svätí všetci“.

„Ale prečo neprišiel svätý Peter?“

„Stačí Peter, alebo Šimon, veď už som ti povedal. Peter neprišiel, pretože som chcel prísť ja. Myslím si, že ti budem užitočnejší.“

„Užitočnejší? A prečo?“

„Pretože na zemi som tiež trochu písal, tak ako ty.“

„Ahá... Áno, lenže ty si písal celkom iné veci.“

„Písal som to, čo bolo vtedy treba. Väčšinou listy... na poučenie a povzbudenie pre tých, ktorí to vtedy potrebovali.“

„Viem, poznám tvoje listy. Boli určite užitočné a potrebné, no najviac sa mi páči tvoj Hymnus na lásku z prvého listu Korint'anom, to je skutočne nádherné!“

„Viem, že sa ti páči, veď si ho chcel prebásniť. Čakal som, že to urobíš.“

„Najprv som si netrúfal. A potom, keď ho prebásnil Feldek a mne sa to páčilo, tak som si povedal, že lepšie ako on by som to aj tak neurobil.“

„Ani si sa nepokúsil...“ povedal a ja som v jeho krátkom mlčaní pocítil v sebe výčitku.

„To je pravda, nepokúsil. A mal som sa?“

„Na to si musíš odpovedať sám. Ja ti len pomáham s otázkami.“

„Vieš Pavol, ja som písal kadečo, to sa vôbec nedá porovnávať s tým, čo si písal ty.“

„Vidíš, a v tom je ten problém. Dostal si od Boha talenty... Sám uváž, ako si s nimi naložil.“

„Aj jaj,“ *preglgol* som. Začínalo mi byť *horúco*. „Ja neviem,“ bránil som sa, „písať som začal vlastne až po päťdesiatke. Na to by sa malo prihliadať.“

„Ja ťa neobviňujem,“ *usmial sa*, „ja ti chcem len pomôcť položiť si tie správne otázky.“

Začalo ma mrziť, že som sa nikdy nepokúsil prebásniť Pavlov Hymnus lásky. Ba ani tú báseň o otčenáši, čo som kedysi začal, som nikdy nedokončil. A o čom som to vlastne písal? Malo to pre niekoho význam? Pre mňa vedy áno. Spravilo to niekoho lepším? Možno... mňa. Ale čo ostatných? Povzbudilo to niekoho, tak ako Pavlove listy? Pochyboval som. *Pozrel som* na Pavla. *Usmieval sa a prikyvoval* mi. A ja som až teraz začal chápať, že mi vlastne prišiel pomôcť pozrieť sa na svoj pozemský život očami Najvyššieho. Popísal som ja za života veľa balastu. Množstvo zbytočných slov a viet. Vtedy som tie témy možno považoval za zaujímavé... A dnes? Ach... O láske som mal viac písať. Veď som na to prišiel ešte za života, že ona je zmyslom i podstatou ľudského života a nielen toho... Teraz ma to mrzelo. Bolo mi z toho ťažko, *oblievala ma horúčava*.

„Je mi nejako horúco, Pavol. Prednaznačuje to snáď nejako môj najbližší osud?“

„Myslíš peklo? Nie, neboj sa,“ *zasmial sa*. „Apropo, v pekle vôbec nie je horúco, ani teplo. Je tam chlad. Strašný chlad.“

„Asi tam chýba láska,“ skúšam uhádnuť.

„Dobre hovoríš. Som rád, že tak rýchlo napreduješ.“

Pochválil ma a mne sa zasa zdali niektoré veci o čosi jasnejšie. Pochopil som, že to, čo som po svojom príchode sem pocítil, to *otvorenie očí*, že to bol len začiatok, že to nie je nič dokonalé, ako som si to *naivne myslel*, že toho ešte veľa neviem a že sa musím ešte veľa toho naučiť. A tak som sa snažil, aby som toho od Pavla *pochytil* čo najviac. Dlho, dlho sme sa spolu rozprávali o viere, nádeji a láske. A ja som cítil, ako tieto tri vo mne postupne rastú. Keď sme skončili, *prišiel* Ján Krstiteľ. Pomáhal mi klásť si otázky o slobode, zmysle a význame pravdy a jej presadzovaní a potláčaní seba, o živote v pravde a o zlých kompromisoch. Aj po tomto dlhom a vyčerpávajúcom *rozhovore* som sa cítil dosť mizerne. Nevedel som pochopiť, čo sa so mnou deje. Zmocňoval sa ma taký zvláštny nepokoj, nespokojnosť so sebou samým. Tak rád by som bol lepším. Keby som vedel za života, čo viem teraz... A potom sa u mňa striedali ďalší a ďalší. Do pamäte sa mi vryli najmä rozhovory s Monikou o vytrvalosti, o sile modlitby a s jej synom Augustínom o túžbe po poznaní, o tom, prečo Boha nestačí hľadať vlastným rozumom, ale pomocou Ducha, ktorého Boh rozliat ako lásku do našich sŕdc. Hovorili sme o láske hľadajúcej a o večnej nespokojnosti ľudského srdca, ktoré túži spočínúť v Bohu. Silný zážitok bol aj páter Kolbe a matka Tereza. *Hovorili* sme spolu o láske k blížnemu o podobách lásky a o obetovaní sa pre najmenších. A potom prišiel Karol Wojtyła. S tým jeho *úsmevom* mi pripomínal, aké potrebné je pre smrteľného človeka umenie a aký láskavý má byť humor v umení i v živote. Krásne sme sa *porozprávali* ajo význame utrpenia, o sile príkladu, o tom, že lásku netreba kázať, ale ukázať.

A chodili ďalší a ďalší. Ich zástup sa mi zdal nekonečný. Striedali sa pri mne a ja som po každom jednom *rozhovore* pocíťoval v sebe túžbu vrátiť sa na zem a prežiť svoj život lepšie a užitočnejšie. Tá túžba vo mne rástla a rástla. Vedel som, že to nie je možné, ale vedel som aj to, že takýto nemôžem predstúpiť pred Boha. A ja som po tom strašne túžil, no stále viac som si uvedomoval svoju nehodnosť. Začal som sa tým umárať a ten pokoj, ktorý som mal pri svojom príchode sem, bol preč. Napriek tomu (alebo práve preto?), že tie tri z trinásteho verša Pavlovej Hymny lásky vo mne stále silneli a rástli, prežíval som ukrutnú mučivú horúčku. A čím viac som miloval Boha, tým viac som ho chcel zrieť a tým mučivejšia bola moja nehodnosť. A do najťažších mojich múk v tom najvyššom čase, akoby na poslednú chvíľu prišla ešte Faustína Kowalská. Ja už som *nemal sil* na nejaký dialóg s ňou. Ani ona *nič nehovorila*, len z *obďaleč mlčky a pokojne pozerala* na mňa, akoby mi chcela *pripomenúť* niečo, na čo by som mal prísť sám... potom *pokľakla a začala sa modliť* a mne sa zdalo, že oroduje za mňa... a vtedy som *vykrikol*: „Ježišu, dôverujem ti! Bože, buď

milosrdný ku mne hriešnemu!“ Vyšlo to z *najhlbšieho vnútra môjho srdca* a ja som mal dojem, že to nebol len môj *hlas*. Akoby to bol celý chór. Akoby moja úprimná prosba letela na krídlach mnohých modlitieb pred trón Najvyššieho. Zrazu som *videl obraz* so všetkými mojimi blízkymi, ktorí sa po mojej smrti za mňa modlili a *videl som* aj tých, ktorí tu boli už pred mnou a v blaženosti za mňa orodovali. Zaplavil ma pocit nesmiernej vďačnosti. Tie tri, ktoré vo mne stále rástli teraz už prerastali všetky medze. A všetko sa odrazu zmenilo. Na moju mučivú horúčku sa začal liať prúd živej vody. Osviežujúcej, čerstvej a očistnej. Začal som sa *cítiť* ľahko, sviežo... a hlavne čisto. Akoby som znovu prichádzal na svet. Akoby mi niekto *vlial do žíl novú krv*. *Stával som sa dieťaťom* a až teraz som začal naozaj všetko chápať, až teraz som začal skutočne zrieť. A sám seba som zrel takého, akého ma vidí Boh. A uzrel som sa zrelý pre blaženosť a prvé dve z tých troch akoby splývali v jednu a tá mi hovorila, že o chvíľu skutočne uzriem Boha. Z tváre do tváre... A najväčšia z tých troch ma *dvíhala hore, hore, hore...*

Dopísal som. Keď som si to ešte raz prečítal, napadlo mi vyznačiť kurzívou všetky, slová, ktoré som myslel len obrazne. Tak som ich zmenil na kurzívu, potom som vzal notebook a dal som to čítať manželke. Vždy, keď chcem byť pochválený (ach, tá ješitnosť) dám jej prečítať, čo napíšem. Nedokáže kritizovať moje písanie. Založila si okuliare a čítala. Čítala, čítala, občas sa mračila, občas krútila hlavou. Ktovie, možnože dnes sa jej to nebude páčiť. Už by bolo načase, aby mi niečo poriadne skritizovala. Videl som na nej, že jej táto téma nesedí. Dočítala, Dokrútila hlavou. Zdalo sa mi, že si utrela slzu, pozerala na mňa takým zasneným pohľadom a ja som už začínal byť zvedavý, čo mi na to povie.

„Takéto ťažké témy teraz pred spaním!“ zhrozila sa a sponad okuliarov na mňa pozeral pár smutných očí. „Neviem si predstaviť, že by si tu nebol...“ povedala ticho a jej smutný pohľad mäkko do zasnenia, až pozerala cezo mňa, akoby ma videla niekde v nekonečne. No rýchlo precitla a keď znovu na mňa zaostřila, blysla sa jej v oku sotva badateľná šibalská iskrička: „A to ti svätý Pavol nepovedal, že namiesto toho večného večerného písania, si sa radšej mal venovať manželke?“ Zavrela mi notebook a zhasla mi pracovnú lampu.

„Apropo, o láske nestačí písať, lásku treba žiť,“ dodala s vážnym povzdychom a s tými okuliarmi na kraji nosa mi pripadala strašne pedagogicky.

„Vidíš, to je dobré, to tam musím doplniť,“ zajasal som s kvapkou irónie, zažal som lampu a trochu teatrálné otvoril notebook.

„Ty šašo,“ zasmiala sa, poznajúc môj nemiestny humor a rukou mi rozstrapatila vlasy. Zasmial som sa aj ja. Zatvoril som notebook, zhasol som a bolo mi jasné, že dnes sa už k písaniu nedostanem. Myslím, že mi to raz tam hore nebudú mať za zlé. A dúfam, že ma potom nebude mrziť ani to, že som sa opovážil písať o veciach o ktorých ani ucho nepočulo ani oko nevidelo.

PS: Nie som si istý, či to, čo som napísal, má význam aj pre niekoho iného. Pre mňa má a myslím, že ma to robí lepším... Na prebásnenie Hymny lásky sa stále necítim. Ani na ten otčenáš, čo som kedysi začal písať... Snáď raz na to dozrejem. A keď nie, tak dúfam, že nájdem v sebe dost' pokory, aby som uznal, že sú témy, ktoré ma presahujú.

Dominika Chrastová

... kto prosí, dostane, a kto hľadá, nájde...

Koniec, dost'. Už nemá zmysel si niečo nahovárať. Utekám, lapám po dychu. Pot na tvári sa mi mieša s make-upom. Mal to byť bežný deň. Nebol. O druhej mal prísť domov. Neprišiel. Zato prišiel telefonát. Od riaditeľky.

Chcela by som bežať ako Bolt, ale nevládzem. Objímam pouličnú lampu, nech sa nezrútim. Čelo si opieram o chladný kov, zatváram oči, potláčam slzy. Naučili sme sa ich potláčať už vtedy, keď sme na všetko zostali sami. No dnes sa niečo zmenilo, niečo ho prinútilo zložiť masku.

„Váš brat je, ehm, v nemocnici,“ riaditeľkin hlas znel zmätene. Zrejme nepredpokladala, že sa niečo také môže stať v jej škole. Ľudia sa pozerajú, a pritom nevidia. Lenže ja som videla. Nútené úsmevy, úsečné odpovede, modrina na kolene. Vraj spadol. Prečo mi nedošlo, že spadol vinou niekoho? Prečo ešte nie som pri ňom?

Precitnem. Prvé, čo mi udrie do očí, je udivený pohľad plešatého muža. Nezmôžem sa na ďalšiu pretváрку typu som v poriadku, viete, ženské hormóny. Na zastávku emhádečky to mám kúsok. Jemne si utriem tvár a rázne vykročím.

Dve minúty. Len čo si kúpim lístok, už je čas nastupovať. Horím. Svoju blúzku by som mohla žmýkať. Muž, na ktorého mám cez uličku priamy výhľad, to vyriešil, sedí bez trička. Nezaújatý pohľad do okna, slúchadlá. Na ľavej strane má vytetovaný obrys Afriky. Doslova mu leží na srdci.

„Ďalšia zastávka Španyolova. Nemocnica.“

Vyzerá hrozne. Časť jeho tváre mi pripomína slaninu. Biela, ružová, bordová. Vie, že som tu. Oči drží zavreté nasilu, no zabudol, ako udržať aj slzy. Stekajú na vankúš, čakajú, kto ich zotrie, kto ich zastaví, kto z nich spraví len nezmyselné kvapky... No ja stojím bez slov, bez myšlienok, len stojím, zatiaľ čo môj brat leží dobitý s tvárou ustrnutou v plačlivej grimase. „Lukáš...“

Potiahne nosom. „Nevládzem.“ Slová, kam ste mi všetky utiekli? Otvorí oči. „Nevládzem, už proste nedokážem chodiť každý deň do školy, kde ma vždy čakajú... Oni.“

Podarí sa mi dostať zo seba otázku, ktorá ma trápi najviac. „Prečo si vybrali práve teba?“

„Lebo sme iní,“ prebodne ma pohľadom, akoby som už dávno mala tušiť odpoveď. Meravo naňho hľadím. Môj malý braček, ktorý už nie je malý, a na svet sa pozerá očami druhých a nie svojimi. „Nie sme iní.“

„Máme ledva na jedlo. Oblečenie nosím zo sekáčov. Hanbím sa vyťahovať mobil. Prezývajú ma Tehla,“ zašepká.

„Lukáš...“ sadnem si k nemu na posteľ. Chcem mu povedať to, čo už desiatky ráz predtým, ale toto nie je rovnaká situácia. Nevyzerá dobito len fyzicky, na povrch vychádza aj iná bolesť.

„Nemáme rodičov, Veronika.“ Nadýchne sa, zatvorí oči a vydýchne tak, ako som ho to videla urobiť už stovky ráz predtým. „Musíme sa tomu konečne prispôbiť.“

„Veď sa snažím!“ poviem dotknuto. „Robím, starám sa o domácnosť a...“

„A to napriek tomu, že máš len dvadsať. Vždy si chcela ísť na výšku, no skončila si ako čašníčka. Vždy som chcel ísť na umeleckú, no nie som tam, lebo peniaze.“

Ten pohľad. Presne taký mal vždy otec, keď ho niečo sklamalo. Smutné, unavené modré oči. „Čo teraz?“ Prosím ťa, povedz mi to, lebo vekom nerastie múdrosť, ale chaos. Prosím ťa, zbav ma na chvíľu rozhodovania.

„Vezmi ma proste domov.“

Hrá rádio. Nejaká stanica, ktorú by som najradšej prepla. Január, prší. Auto dostáva šmyk. Točím sa, neviem to zastaviť. Svet vidím dole hlavou, tma. Ja som prežila, oni nie. Lukáš bol doma, keď mu zrazu volali z nemocnice. Kedy nám zavolajú, že sme vyhrali v lotérii?

Teraz je jún a ja tu s touto spomienku nesedím ani zďaleka prvýkrát, Bože. Áno, opäť som si tu prišla aj poplakať. Inde to nerobievam, starosti zakrýva make-up, moju dievčenskosť, sny, plány, ktoré sa pominuli, zakrýva make-up. Mám dvadsať. On má osemnásť. Ani jeden z nás však nie je

dospelý. Sme slabí, sme deti, ktoré sú si navzájom rodičmi. Platiť účty, byť kuchármi, ekonómami, byť zodpovednými za toho druhého, byť si všetkým... Museli sme sa to naučiť zo dňa na deň.

Nikdy sme nepochopili, prečo si nám to urobil. Takto nás zložiť na kolená... No vieš čo? Napriek tomu ti stále verím. Ale to už ti musí byť jasné z toho, ako nechtami znova a znova prechádzam po ryhách tejto lavice. V ňom sa však niečo zlomilo. Zabúda, prečo bol vôbec nazvaný Lukáš. Možno potrebuje len nejaké znamenie, že naňho myslíš, to je všetko. Vlastne, to by sa zišlo aj mne.

Prosím ťa, nech už nedostávame žiadne zauchá. Daj nám opäť pocítiť šťastie, aspoň na chvíľu. Ako chutí šťastie? Už vlastne ani neviem, je to len hmlistá spomienka. Oživ mi ju, Bože, prosím, oživ nám ju aspoň na tú chvíľu.

To vážne sa sem musela nahrnúť partia zákazníkov akurát pol hodinu pred záverečnou? Pozriem sa na vedúcu. Mykne plecami. Samozrejme. Najväčšiu tržbu dňa si nenechá ujsť.

„Zjavne vás čaká dlhý večer,“ podíde k baru nejaký chlapík. Nazlostene sa k nemu zvrtnem a... Dostanem ďalší šok. „Deje sa niečo?“

Zaváham. Mám mu to povedať? „Ehm, nedávno som vás videla v emhádečke. Páčilo sa mi vaše tetovanie.“

Odsunie si barovú stoličku. „Bol som v Afrike dva roky. Prirástla mi k srdcu.“

„Doslova,“ zasmejem sa. Keď si objedná nealko drink, rozprávame sa ďalej. Vysvitne, že vedie dobrovoľnícku organizáciu. „Neverte názoru, že ľudia sa dnes starajú len sami o seba. To je hlúposť. Každý deň sa nám ozývajú ďalší a ďalší, ktorí majú záujem podieľať sa na rôznych akciách alebo dokonca vycestovať do zahraničia a pomôcť krajinám postihnutým prírodnou katastrofou.“ Znenazdajky sklopí zrak. „Už je však toho na mňa akosi priveľa. Voľný deň je pre mňa cudzím pojmom.“

„Možno by to chcelo len šikovnú asistentku,“ nadhodím. Odkiaľ sa vo mne berie taká odvaha?

„Mali by ste záujem?“ nakloní sa ku mne. „Upozorňujem vás, že po čase sa vám o počítači a neuveriteľnej kope papierov začne aj snívať.“

„Bude to určite lepšie ako obsluhovanie ožratých zákazníkov po pracovnej dobe,“ zamračím sa pri pohľade na zadný stôl.

„V tom prípade vám dám svoju vizitku. Ak budete mať záujem aj mimo tohto depresívneho prostredia, dohodneme si pracovný pohovor.“

Žeby moja výhra v lotérii konečne prišla?

Výborne, v obývačke sa ešte svieti. „Hádaj čo!“ vyhrkne na seba naraz a hneď sa aj zarazíme. „Ty prvý.“ Úsmev na dobitej tvári mi príde rovnako prekvapivý ako pozitívny začiatok televíznych novín. Vlastne neviem, či som jedno alebo druhé už vôbec niekedy videla.

Sadneme si. Je nervózny, nechápem prečo. Nakoniec vzdá hľadanie správnych slov a podá mi papier. Ide o akúsi prihlášku. Aha, cirkevné gymnázium. „Kým na mojej terajšej škole otvárajú športovú triedu, tu budú otvárať umeleckú. Nie je to super? Konečne by som mohol maľovať pri niekom, kto sa v tom vyzná a nemuseli by sme za to nejako extra platiť. Teda, do školy by som musel dochádzať, ale hádam na tom nie sme až tak zle, aby sme nemali každý deň na autobus.“

Kým on je čoraz nervóznejší, ja som spokojnejšia. „Nie, nie sme na tom až tak zle a snáď na tom zle už ani nebudeme.“ Ako znel ten citát, ktorý sa rodičom tak páčil, že je z môjho brata Lukáš? Jaj, už viem. *Lebo každý, kto prosí, dostane, a kto hľadá, nájde, a kto klope, tomu otvoria.*

Bože, ďakujem. Presne toto sme potrebovali.

Klebetý

Jano bol odjakživa samotár. Jeho jediným spoločníkom bol pes Astor. Keď šla táto zvláštna dvojica hore dedinou, všetky staré ženy i mladé dievky utvorili chichotajúce sa kľbko. Muži ich vždy zahriakli, pretože si Jana vážili. Nikdy neodmietol pomôcť im či poradiť, každého pozdravil a svoju prácu si vždy zastal.

Nikto si nevedel vysvetliť, prečo je takým samotárom. Niektorí vraveli, že preto, lebo je sirota, iní si to vysvetľovali jeho bývaním v starej horárni hlboko v hore, ďaleko od všetkým. Nech už to bolo akokoľvek, Jano napriek svojim dvadsiatim rokom nevyhľadával zábavy ani sa nenaháňal za dievčatami. Ak sa ho niekto spýtal na ženbu, len sa ho s úškrnom opýtal, ktorá by ho chcela a so sklonenou hlavou odkráčal preč.

Jeho „milostný život“ bol hlavnou témou tohoročných jesenných páračiek. Všetky dievčence sa chichúňali, len jednej, Zuzke od mlynárov, ho bolo ľúto. Hoci Janka videla len pár-krát, zapáčil sa jej. Neodradzovalo ju jeho samotárstvo ani hlúpe klebetý jej rovesníčok.

Hneď na druhý deň vykročila rozhodným krokom k lesíku. Vietor jej povieval hodvábnymi plavými vlasmi spletenými do dlhého vrkoča. S rozkošou vdychovala sviežu vôňu lesa. Chvíľami ju triaslo od zimy, predsa len už bolo chladno, a ľutovala svoj pochabý nápad ponúkať sa mladému horárovi. Napokon ho však zbadala. Sedel pred chalupou so svojím verným druhom a zamyslene pozeral pred seba.

Zuzka rozmýšľala, ako ho na seba upozorniť. Bolo však už neskoro. Janko si ju všimol a premeriaval si ju skúmavým pohľadom.

„Čo tu robíš, dievča? A sama...“ opýtal sa jej.

„Idem po vodu k studničke. Toto je najkratšia trasa,“ odpovedala mu.

„Najkratšia i najkrajšia,“ povedal jej zasnene. Po chvíli však už vážne dodal:

„Ale nie vhodná pre mladé dievča, potulujúce sa samo.“

„Mať ma poslali. Voda sa nám minula, niet čo piť ani z čoho variť,“ odpovedala previnilo, uvedomujúc si svoje klamstvo.

„Tak pod!“ povedal jej napokon. Zuzka sa zarazila.

„Ty? So mnou? Nie, nie! Určite máš prácu, nebudem ťa zdržiavať,“ odpovedala mu rozpakoch.

„Teraz mám práve voľno,“ povedal s úsmevom, všimnúc si jej rozrušenú tvár, „a mňa sa nemusíš báť. Nikdy by som nikomu neublížil a už vôbec nie bezbrannému dievčaťu. Tak už pod,“ zavolať na ňu, privolať psa a pobrali sa spolu do temnej hory.

Celú cestu mlčali. Zuzka stále viac a viac ľutovala svoje rozhodnutie. Bolo to pochabé. Čo mi len teraz povedia mať, ak sa to dozvedia, hovorila si v duchu. Hneď však tieto myšlienky zavrhlá. Nevedela však, čo matke odpovie na otázku, kde bola tak dlho. Ďalšie klamstvo už hovoriť nechcela. Ale ani pravdu. Vedela, že je v bezvýchodiskovej situácii.

Janko sa cítil zvlášť. Prvý raz v živote oslovil dievča. I keď sa necítil vo svojej koži, túžil, aby táto chvíľka trvala večnosť. Nevedel si to vysvetliť. Prekvapilo ho tiež, že jej mať sa nebála pustiť svoju dcéru samu. Celú cestu mu to vrtalo v hlave, ale nepýtal sa. Vedel, že ľudia z dediny milujú vodu z lesnej studničky pre jej sviežu a čistú vodu, ale zároveň sa k nej boja ísť, pretože niekolo-krát na nich z hústiny vyskočil medveď a vlani z jari tam dokonca zabil starého baču Miša.

Onedlho sa dostali k čistinke. Jano pomohol Zuzke nabráť vodu, stále počúvajúc a sledujúc zákernú hústinu. Báľ sa. Nie však o seba. Keby bol sám, bez problémov by si s medveďom poradil, ale takto...

Keď bolo vedierko plné, mladý horár, napriek Zuzkiným protestom, vzal ho do svojich mocných rúk a spolu vykročili k horárni. Zrazu však prudko zastal a počúval. Jeho bystrému sluchu neunikli tiché zvuky doliehajúce z hľbky lesa. Zuzka sa k nemu primkla a prestrašene sa obzerala. Vlci.

„Pod, rýchlo!“ šepol Janko, chytil Zuzku za ruku a zrýchlil krok.

Čoskoro dorazili k horárni. Stále sa držiace ruky si uprene hľadeli do očí.

„Konečne si tu, chlapče,“ ozvalo sa zrazu od horárne.

Obaja sa prekvapene obzreli a hľadeli na starého muža pri voze, ktorý si ich skúmavo premeriaval.

„Chcel by som ťa poprosiť o to drevo, ktoré si mi sľúbil na zimu,“ dostal zo seba starec.
„Hneď to bude, gazda,“ pokojne odvetil, „ale, prosím vás, odveďte toto dievča domov do dediny.“

Starec nemo prikývol. Jano sa obrátil k dievčaťu.

„Ako sa vlastne voláš?“ opýtal sa jej.

„Zuzka... Mlynárovie.“

„Ďakujem. Ďakujem, že si ma sprevádzal...“ odvetila tíško a nasadla do voza.

„To bola predsa samozrejmosť. Neodpustil by som si, keby som ťa pustil samu...“ odvetil, ale vzápätí si zahryzol do jazyka.

Janko na ňou dlho hľadel. Povzdychol si a pobral sa nakladať drevo na voz. Keď to dokončil, cmukol na koňa, pozdravil starca a usmial sa na Zuzku. Vyprevádzal ich pohľadom, až kým mu nezmizli za zákrutou. Pobral sa k domčeku, pričom mu po tvári stekali slzy. Astor k nemu pribehol a skučiac sa mu otieral o nohy. Janko sa naňho usmial.

„Dnes sa mi splnil sen, priateľ môj,“ privrával sa mu nežne a hladkal mu jemnú srst’.

„Ale ani som sa nenazdal a skončil sa. Skončil sa bez nádeje na zopoakovanie...“

Ako to dopovedal, nezadržateľne prepukol v plač. Pes, akokeby cítiac jeho bolesť, skučal a hladil ho labkami. Janko si ho privinul k sebe, a takto v objatí zostali spolu, až kým na les nesadol súmrak a nezahnal ich do útulnej horárne.

Na druhý deň sa dedinou rozniesol chýr o Zuzkinej príhode. Stará pekárka, idúc naproti svojmu mužovi k horárni, všimla si zasnený pohľad mladého horára upierajúci sa na Zuzku. Oči jej zažiarili pri predstave slávy, ktorú získa svojou správou. Klebeta sa širila od ucha k uchu, a keď Zuzka s matkou kráčali do kostola, sprevádzali ich pobavené erdgebaby.

Keď prišli domov, matka si Zuzku zavolala do koôrky.

„Toto som si o tebe nemyslela, dievka moja,“ vyčítala dcére.

„Ale mamička...“

„Nič nechcem počuť! Nikdy by mi nenapadlo...“

Matkino vyčítanie prerušilo naliehavé klopanie na dvere. Obe sa prekvapene obzreli. Matka podišla k dverám a otvorila ich. Na prahu stál Janko.

„Dobrý deň vinšujem,“ pozdravil mládenec.

„Čo tu chceš?“ príkro sa ho opýtala, nereagujúc na jeho pozdrav.

Janko si sňal klobúk z hlavy a pokorným hlasom predniesol:

„Prišiel som vás poprosiť o ruku vašej dcéry.“

„Je mi ľúto, že ťa pochabosť mojej dcéry pripravuje o mládeneckú slobodu,“ povedala mu uštipačne, ale vzápätí vážne dodala:

„Teší ma však, že si uvedomuješ svoju povinnosť očistiť česť môjho dieťaťa a vážim si ťa za to.“

„Nechcem to urobiť ako svoju povinnosť, ale preto, lebo Zuzku mám už veľmi dlho rád. A len jej „pochabosti“ ako ste to nazvali a hlúpym klebetám môžem d’akovať, že som sa odhodlal vysloviť sa.“

Mlynárka bola dojatá jeho úprimným vyznaním.

„Ja nedbám. Musíš sa však opýtať Zuzkinho otca, ale on nebude namietat’.

„A čo tak opýtať sa Zuzky? Ved’ ona s ním bude žiť, nie ja,“ s úsmevom k nim podišiel mlynár a mladému horárovi úprimne stisol pravicu.

„Zuzka si splní svoju povinnosť,“ odsekla podráždene gazdiná.

„Nie, pani mlynárka, toto nechcem. Neželám si, aby si ma dievča bralo, keby ma nemalo rado,“ ozval sa múdro Janko a mlynár ho s uznaním pobúchal po pleci.

„Ale ja ťa mám veľmi rada, Janko,“ ozvala sa Zuzka od dverí tichučkým hláskom a pribehla k nim.

„Ved’ len preto som včera bola v hore,“ zašepkala a líca jej zalial rumenec.

Janko sa usmial. A vydýchol si. Šiel sem s malou dušičkou, bál sa, že ho Zuzka odmietne. Klebety ho však hnali rýchlejšie a rýchlejšie k mlynárovmu príbytku. A tu našiel svoje šťastie.

Keď spolu vyšli pred dom, oznámiať svetu radostnú zvesť, okolo nich sa zhýkol krdel’ miestnych klebetníc.

„Ej baby, baby, aspoň raz vaše klebetenie prinieslo aj niečo dobré,“ riekol mlynár s pobavením a Janko so Zuzkou išli puknúť od smiechu.

Tetky, keď to počuli, urazene ohrnuli pery a, stále si čosi šepkajúc, pobrali sa preč.

Marianna Ibrahimi

Môj anjel strážny

Babka Hela - vždy milá, usmiata, tvorivá a veľmi múdra žena. Je vlastne moja prababka, mama mojej babky Milky, ale aj tak ju volám babka Hela. Vždy z nej bolo cítiť veľa lásky, ktorou nás všetkých obklopovala. Veď nás má aj poriadne veľa, ale vždy vedela tú lásku medzi nás spravodlivo rozdeliť.

Celá rodina hovorí, že babka je síce malá výškou, ale veľká osobnosť a pre mňa aj veľký vzor. Veľmi rada som k nej chodila. Keďže babka bývala na dedine, vždy sme s babkou Milkou nasadli v sobotu na autobus, a babka Hela ma netrpezlivo vykúkala pred domom. Vyzerala ako môj anjel strážny.

-Ahoj, máš pukačky?- toto bývala moja prvá veta keď sme prišli. Pukačky bol pukajúci igelit, ktorý babka Hela používala pri výrobe hračiek a ja som ho rada pukala. Hračiek mávala plný košík. Ja som vedela, že vždy je medzi tými hračkami jedna pre mňa. Začala som sa s nimi hrať a v hre som si vybrala jednu, ktorá išla so mnou domov. Ostatné boli pre ďalšie právnučence a babka ich stíhala dorábať, aby bol stále plný košík. Raz pri hre bola pod hračkami knižka O Palčekovi. Veľmi sa mi zapáčila, a keďže som bola ešte len škôlkárka, poprosila som babku Helu, či mi ju môže prečítať. Po pravde som si ju túžila vziať domov. Myslím ale, že ona sama mi ju v ňom schovala a čakala kým ju objavím a či ju chcem. Tak mi ju dala a odvtedy má táto knižka čestné miesto v mojej knižnici, aj v mojom srdci.

Babka mala aj veľkú záhradu. Tam som prvý krát skúšala liezť po stromoch. Oberali sme ovocie, robili si náušnice z višní. Veľmi sa mi to páčilo. Tieto návštevy patrili k najkrajším chvíľam môjho škôlkárskeho života.

Keď Pán Boh obdarovával šikovnosťou, tak iste aj moju babku Helu. Okrem toho že vyrábala hračky, stíhala aj vyšívvať krásne obrusy, pliesť oblečenie pre právnučence, veľa čítala, písala básne, starala sa o kvety. Tie mala vždy úplne všade. Keď som sa hrala, musela som dávať pozor, aby som žiadny kvietok ani lístok nepoškodila. Veľmi ich mala rada.

Keď som bola školáčka, babke Hele sa zhoršil zdravotný stav a už nemohla bývať sama vo svojom dome. Išla bývať do mesta najskôr k babkinej sestre a nakoniec k mojej babke Milke. To som sa veľmi tešila. Konečne ju budem mať stále na blízku, keďže býva iba o vchod ďalej. Takto som s ňou mohla byť každý deň, aj keď som bývala dlhšie v škole. Vtedy som ešte len začala cítiť jej ochranné krídla a jej podporu.

Vo všetkom čo som robila ma babka Hela podporovala. Tešila sa že robím to, čo ju bavilo celý život. Po každej súťaži ma netrpezlivo čakala a tešila sa so mnou z každej výhry. Podporovala ma v písaní, a vďaka tomu chcem raz vydať vlastnú knihu. Ako prvá čítala moje vlastné texty a počula prednesy na súťaže. Dokonca mi odrecitovala báseň Turčin Poničan bez jedinej chybičky, ktorá bola podľa mňa veľmi dlhá a ťažká. A to v deň jej osemdesiatich ôsmych narodenín.

Na tento deň nikdy nezabudnem. Bola som na celoslovenskej súťaži s divadlom, kde sme skončili druhí. Keďže súťaž bola štyri hodiny cesty od nášho mesta, prišla som domov neskoro večer, ale aj tak ma babka Hela čakala a veľmi sa tešila. Chcela vedieť všetky podrobnosti. Zas bola môj anjel strážny, môj najväčší fanúšik, ktorý ma vítal vždy ako prvý, keď som prišla domov a zaujímal sa o všetko čo som robila.

Cez víkend mala byť oslava. Ale babka mala strašné bolesti a musela ísť do nemocnice. Na druhý deň som ju išla navštíviť a zľakla som sa. Môj anjel strážny ležal v posteli a o chvíľu ju odvážali na operáciu. Veľmi som plakala a aj všetci okolo. Potom som babku Helu dlho nevidela. Povedali mi, že ide do nebička a bude ma odtiaľ chrániť. Bude pri mne takto stále a všade. Veľmi som bola smutná, všetci stále plakali a chodili do nemocnice.

Ale prišiel deň keď sa stal zázrak. Každý večer som sa modlila za babku Helu a ten zázrak sa skutočne stal. Babku nám doviezli domov. Tešila som sa, že ju konečne môžem vidieť kedy chcem

a byť pri nej. Asi to bola odmena za to modlenie. Babka vyzerala stále lepšie, zas som mala pri sebe svojho usmiateho a milého anjela strážneho. Nosila som jej čítať texty a tešila sa z každého dňa s ňou.

Asi sme sa všetci moc modlili, lebo sa stal ďalší zázrak. Po čase sa babka Hela postavila a dokázala aj sama s vozíkom prejsť po byte. Svojej pravnučke Emke predĺžila šaty z ktorých už vyrástla. Tešila sa z kvetiniiek na balkóne. Sledovala šport a povzbudzovala cyklistov aj futbalistov. Vyzerala výborne. Nikdy sa nezabudla na mňa usmiať a stisnúť mi ruku.

Až jedného dňa dostala babka opäť silné bolesti. V ten deň sa všetko kazilo, aj výťah sa pokazil. Večer ju odviezla sanitka a ja som veľmi plakala keď som videla odraz majáku.

Keď som ju ale išla do nemocnice navštíviť, vyzerala výborne. Chytila som ju za ruku, a ona mi ju veľmi pevne stisla. Chytila ma za brucho, usmiala sa a povedala mi:

-Štuplík-. Potom sa niečo rozprávala so svojimi dcérami a pri odchode som jej povedala: - Lúbim ťa!- . Ona mi odpovedala: -Aj ja teba, aj ja teba!-. Potom sme odišli. Bola som šťastná a večer keď som sa modlila ďakovala som Bohu, že som s ňou mohla byť. To som ale nevedela, že ju vidím naposledy. Ešte v ten deň ju operovali a na ten ďalší už išla babka Hela navždy do nebička.

Veľmi som plakala a bola som smutná. Stále mi tu chýba. Aj keď viem že je v nebičku a že ma stále ochraňuje, že teraz môže byť stále so mnou vždy a všade a že ju nič nebolí.

V deň keď zomrela sa mi s ňou snívalo ako sa prechádza po lese, usmieva sa, stále niečo robí a je šťastná. Zobudila som sa spokojná, že som videla, že jej v nebičku nič nechýba a nič ju nebolí. Teraz viem, že je z nej už skutočný môj anjelik strážny, ktorý je so mnou vždy a všade, ktorý ma vidí a ochraňuje.

Navždy bude v mojom srdci.

Zvony Božej dobroty

"Ale Mara, nehádaj sa so mnou, dobre vieš, že ja pravdy častejšie mávam. Určite tam bosorky bývajú. Alebo...bo dáke šarlatánky. Kukni, veď z lesa bylinie si natrhať môžu," presvedčivo zahlásil Fero Pišťanský. Ale Mara nedala sa. "Prosím pekne, že bosorky a ešte šarlatánky, to kto ti do hlavy nasúkal, Dľa mého presvedčení lesné víly tam bývajú. V noci chodia tancovať do stredy lesa a pocestných zatúlaných lanária. Určite i mlynár starý dal sa zlákať a pozri už ho neni. Jeho syn možno dačo videl, za ním treba po pravdu zájsť si. " Dakde z davu ozvalo sa zrazu; "že lesné víly," vysmiala Maru dáka, pod obťažkaným batohom trávy zhrbená starena. "Vám vravím na môj veru, že je to skrytá brána do večnosti. Ale nie len taká. Určite kto ňou prejde hríchy sa mu odpustia a rovno do neba pôjde," dokončí, kapesníček belavý z vrecka vytiahne a kvapky potu tečúce zo strhanej tváre utrie si ním. "To je veru výmysel. Sám mlynár starý chodieval tam strašiť hovorím vám," ozve sa šuhaj, počúvajúc ich rozhovory. Pišťanský bol oráč a tak všetci oráči jeho slovám uverili. Mara zase dvorským ženám hlavy oblamútila. A tí druhí boli na pochybách, nevedeli ktorej povere bude lepšie veriť. Ale o tom, čo sa naozaj odohrávalo v tom domčeku na okraji lesa sa neodvážil nik presvedčiť.

Spočiatku bol to opustený dom. Nevedno odkedy tu stál a nikoho to ani nezaujímal, až pokiaľ pred domom nezačal byť sklenený pohár pokladaný. Na jeho spodu žihľava natrhaná a nad ňou poletovali si blikajúce svetlušky. Vždy ako sa ľudia z polí vracali, pohár bol už položený na svojom mieste vždy tak isto ako v deň predtým. Ale to nebolo celou príčinou týchto povier, lež ešte toto. Síce boli okná vždy záclonkami prikryté, každý okoloídúci mal pocit, že ho niekto sleduje, ale pritom nikde, nikto, nikdy nevidel dákeho človeka pohybovať sa v jeho okolí. I mlynár mladý, neďaleko bývajúci, ľudom tvrdieval to. "Naozaj som nikoho nevidel, ani živú dušu a to som sa tam zopár ráz potajme priblížil, " priznal sa často.

Takto sa teda v dedine mienilo o domčeku pri lese, až pokiaľ neprišiel dôvod zapomenúť na vše s tým spojené, bo kostolné zvony v dedine zrazu pokazili. Každý iba o tom rozprával, že kto opraví ich, keď nikto z dediny zručností na to potrebných nemá, dokonca ani sám zvonár Ľudo Franka. A opäť opravár alebo zvony nové pridrahé sú. Miestny farár Mrvenica veru nádeje nevidel na dáke vyriešenie situácie, lež iba veriacich požiadal o zvýšený peniaz do zvončeka nimi daný. Zatiaľ nijaké prekvapivé verdikty nezavelil. Veruže Franka by pre zvony nové týždeň nejedol.

Nedalo sa bez zvonov fungovať však. Ľud neskoro alebo priskoro na svätú omšu chodil i riadiť v dni sa nevedel. O morálke nehovoriac- upadala čoby listie v mlkvu jeseň. Veď ani anjel Pána sa nemodlilo a to je už čo opomenúť. Až raz vraví Fero Huba, starosta, Mrvenicovi po neďelnej sv. omši, „Nejaký peniažtek mi ešte vystal aj po zriadení sobotňajšieho dvorského jarmoku. Mohol by som teda na zvony z dedinskej pokladnice prispiet’.“

Mrvenicovi sa mierne rozjasní tvár, škerí sa mu nádej v očiach..

„Nemožno mi opovrhnuť týmto darom, uvidíme koľko toho bude, na koľké zvony vystačí,“ zaradosť sa ihneď.

„A kedy prinesiete ten milodar? By som vedel v ktorý deň navochterňu¹ ísť o zvon majstrovi volať.“

„Hnedky zajtra, nebojte sa. Prezratúvate i vy koľko zvonov možno za to kúpiť a poobede hned na vochterňu môžete sa pobrat’“, dokončí Fero a sa aj prace.

V pondelok ráno už sa stretá na fare trio v zložení Huba, Mrvenia a Franka. Huba pokladničku malú pozlátenu otvára, grajciare Mrvenicovi na stôl sype. Ten len hľadá, bohatstva podobného nevidel. I prezratúvať začal.

Franka zase dozor robí i tiež o svojich zvonoch chce rozhodnúť.

„Presne štyridsaťdva grajciarov s niekoľkými drobnými,“ ohlási Mrvenica s kyslou tvárou, bo vie, že ani na tri zvony nevystačí to i keď zvonov bolo pôvodne štvoro.

„Tak čo vyjde na všetky?“ pýta sa Fero nevediac čo znamená Mrvenicova grimasa.

„Na dva áno a na tretí temer dvadsať grajciarov chýba,“ odpovie skúsený Franka namiesto Mrvenicu.

„A čo veriaci, koľko do zvončeka podávali? Nenašlo by sa aspoň tých dvadsať grajciarov?“ pýta sa Huba, spomenúc, že i on zvýšil peniažtek do košíka hodievaný.

„Pozriem aj tam,“ povedal Mrvenica, z kredenca za sebou, malú pokladničku biednu drevenú vytiahol a začal grajciare čítať.

„Devätnásť, na môj veru devätnásť ich tu je a zo mzdy mojej doplatím,“ zaraz sa poteší, za hlavu krátkovlasú sa chytá,

„Užaj môžem na vochterňu uháňať, tri zvony zajednať od majstra. Nože, pod' Franka i ty nadiktovať mi, aké zvony chceme.“

A tak všetci chytro vybehli z kancelárie, železničiar Miháli len taký zarazený čumel na nich. Na vochterni všetko zajednali a o dva týždne bol už majster s troma zvonmi v koči položenými, na mieru vyrobenými príchodúci. I namontoval ich a Mrvenica zase peniažky všetky vydal mu. A tak opäť mal Franka robotu, i keď o jeden zvon ľahšiu. Všetci by si pomysleli, že znovu budú počúvať ten krásny chválospev na pravé poludnie, lenže nebolo to tak ako predtým.

Ani zvyknúť sa na taký cingot nedalo. Bo zvonov bolo neúplný počet ani radosť dvorovských obyvateľov nebola úplná. Keď už stratili všetku nádej, stalo sa čosi nečakané. Presne po týždni bolo to, že majster prišiel s ďalším zvonom, štvrtým, úplným. Keď ho nasadil a Franka ihneď slávnostne zazvonil, celá dedina opäť našla to čo jej chýbalo. Prosto ožila ako vesna po mrazivej, krutej zime. Vykvitol kvietok- zárodok dobra. Jakmile však zvony dozvonili, už sa po dedine dohovárало skadiaľ sa štvrtý zvon vzal. Mrvenica však ukončil tieto dohady hneď v začiatku.

„Aby nevznikali dáke mylné predstavy medzi vami, rozhodol som sa, že vám poviem, kto ten zvon Božej dobroty, darcami tak zvaný, zakúpil nám,“ začal takto svoju nedeľnú kázeň, čo všetkých prekvapilo, bo on sám bol za konanie dobra v skrytosti.

„Pred týždňom zavítala ku mne istá rodina,“ pokračoval, „pred rokmi prišla o syna, ktorý na vojnu musel rukovať a tiež po chvíli správy dostali, že zhynul tam veľmi tragicky. Tak rozpovedali mi. Pán Boh náš milosrdný však nezanevrel na nich. Pred časom sa vrátil živý a zdravý domov. I radosť opäť zasadla na ich dom a dozvedúc sa o našej biede, z vďačnosti kúpili nám chýbajúci štvrtý zvon,“ dokončil i láskavo pousmial sa.

Nastal večer. Úrodná zem, slnečnými bozkami obsypaná, zavoňala svojou pokorou. Vlažný vánok šíril jej pokoj do prešľastných domov miestnych ľudí. A tam, pred kostolom položený bol sklenený pohár. Na jeho spodu žihľava natrhaná a nad ňou poletovali si svetlušky.

1 – dedinská železničná stanica, v tej dobe jediné miesto, ktoré umožňovalo telefonické spojenie

Vianočná nočná

"Sú sviatky, nemám pre vás žiadnu robotu, len v Prefe mi zostali štyri vozne. Stiahnite mi ich do stanice." Povedal výpravca Marekovi - vlakvedúcemu manipulačného vlaku - v malej stanici na konci odbočnej trate. "Ludvičko, zeber mašinu a zájdi pre ne." Zopakoval mi Marek a ako vždy dodal, "ale daj pozor v tom sňahu". Vyšiel som do iskrivej vianočnej noci. Pred chvíľou prestalo snežiť. Všetko čierne, tvrdé a hranaté pokryla a zaoblila biela perina. Chvíľu som zaváhal. Bolo mi ľúto pokrýjať ju kolesami. Nuž ale robota je robota a rozkaz ja rozkaz. Zažal som lampáš, povedal majstrovi čo ideme robiť a vyvesil mašinu. Snehu skoro po kolená, chvíľu mi trvalo, kým sa mi podarilo odomknúť a otočiť výmenu. Zvuk štartujúcej mašiny vytvoril zvláštny kontrast bielemu sviatočnému tichu. Naskočil som a zašli sme do vlečky. Na koľaji stáli štyri malé dvojosové vozne, zabalené do čerstvého snehu, ako balíčky pod stromčekom.

Vytiahli sme ich do výťažnej a pomaly zatláčali do stanice na prázdnu koľaj. Hm... koľaj. Zo stupačky prvého vozňa som videl len bielu iskrivú pláň. Koľaj pod ňou som mohol len tušiť a dúfať, že na nej nebude zabudnutá zarážka. Hlboké mrmlanie mašiny prerušil hvizd Marekovej píšťalky. Pozrel som tým smerom, aby som ho zbadal ako krúži lampášom a dáva majstrovi na STOJ. "Ludvičko, druhý vozeň ti pod sebou hrne hromadu sňahu. Nezachytil si voľačo?" "Gazda, sneh bol neporušený, neviem o ničom." Vravím Marekovi ako sme sa brodili k tomu miestu.

Pri druhom vozni sme zostali stáť ako Lótova žena, nemí v úžase. Z hromady snehu sa ozývalo funenie, kašľanie a nezrozumiteľné hundranie. Keď sme si lepšie posvietili zbadali sme chlapíka, preveseného popod pazuchy na prvej osi vozňa, ako si z tváre odhrňa sneh a nadáva. Kým sme sa stihli spamätať, vyhrabal sa von, prebrodil na cestu a potácajúci sa, náhlivým krokom odchádzal smerom do mesta. Nedokázali sme sa pohnúť z miesta a vnímali len hundranie mašiny a odchádzajúceho chlapíka.

Hlavou sa mi prehánali zmätené myšlienky. Ako sa tam dostal, veď som predsa jasne videl neporušený sneh. Aké šťastie stálo pri ňom, v noci Božieho narodenia, keď žiadna časť jeho tela nebola krížom cez niektorú z koľajníc. Striaslo ma, čo sa mohlo stať. Moje úvahy prerušil Marek. S očami upretými na jagajúce sa hviezdy, ticho povedal. "Sláva na výsostiach Bohu! Pod' sa zehriať." Mlčky sme sa pobrali do dopravnej kancelárie. Začali zvoniť na polnočnú...

Obiehala okolo neho ako neriadený boing a drankala, aby jej konečne ukázal, čo píše. A komu píše. A prečo píše. Píše vôbec?

Natáčal sa do strán a usmieval slnečnejšie a srdečnejšie ako inokedy. Dokonca hlasnejšie. Až ho sestričky museli už párkrát napomenúť, aby nerušil ostatných v spoločenskej miestnosti. Čo nevie, aké ťažké je mdlo vytrhávať a nalepovať čiastočky novinového papiera do tvaru vázičky? Ako tvrdo musí letargicky nastavený človek tlačiť, kým z plastelíny nevytvára rovnú placku? Koľko námahy stojí bezcieľne navliecť korálku za korálkou na šnúрку od topánok?

On mával vyplazenú špičku jazyka. Prižmúrené oči a chvel sa nadšením. Po platnom pokuse...Rozmazával sa v tých jeho.

Bavkal sa jej neúspešnými preletmi a jeho duch lietal práve tak. Dve pobláznené nočné múry za bieleho dňa, každá s vlastným zdrojom intímneho svetielka s adresátom známym, ale...

- Prezrad' mi to! Prezrad' mi svoje tajomstvo...- už takmer drankala

Pozrel sa na ňu a v jej zreničkách videl sám seba. Vyrovnaného, spokojného. Pod dlaňou mu spočíval list synovi, ktorý konečne dokázal zosnovať a ospravedlniť sa mu za všetko s vierou, že ho pochopí a všetko bude dobré. Keď sa odtiaľto, tam, k nemu, raz vráti. Veď ho predsa ľúbi. Nadovšetko na svete ho miluje. Svojho jediného syna.

Videl v tom počine sám seba, nerozmazaného, len sa chvel. A rozhodol sa jej teda vyjaviť, prečo je zrazu iný, keď ho pred chvíľkou obvinila, že akosi zjasnel, ba skrásnel a pýtala ihneď recept, o ktorom si myslela, že ho práve bol tajne spísal.

A myslela správne.

- Láska. Iba láska dokáže urobiť človeka krajším, ako by bol...bez nej. – pozorne poskladal svoj „recepis“ a cvrknol jej ním po zvedavom teraz už i sklamanom nose.

Tušila, že nevraví o nej...

Držala medzi prstami oválny, práve z lesklého papierika, čo skončil odfrknutý za lavičkou, vydolovaný ďalší cukrík a skrz jeho priesvitnú škrupinu, vo vnútri ktorej sa síce amorfne rozlievala matná plnka, dívala sa do slnka. To jej na oplátku vymaľovávalo tvár dakus do tyrkysova, dakus... ktovie, čo je to za farebný odtieň odlesku... Podľa plnky.

Papieriky za lavičkou sa už množili.

Zastrčila prsty s „ďalekohľadom“ do úst, chvíľu pedantne spracovávala, vytiahla ho ešte napojený na slinu, ale o poznanie priesvitnejší a prižmúriac oko, pozorne sa zadívala znovu.

- Vždy ma to fascinovalo. Ten zvláštne jedinečný lesk, čírosť, záhadná mäkkosť v paradoxne studenom odtieni. – nakláňala ožúžlaný cukrík do strán a zvláštne sa usmievala.

Sedel vedľa nej a márne žmúril. Pre neho to bol len polepený, iste nechutne sladký, obyčajný kus cukrovej hmoty v oválnom tvare.

Neovládol svoje sklamanie.

- Nezdá sa ti scestné takto oslavovať...ten...cukrík?! - zadrel necitlivo a tváril sa, že je nad vecou, rád, že aj dostatočne ďaleko od onej slizkej, lepkavej ingrediencie jeho znechutenia.

- Aký...cukrík? Hovorím o dúhovkách...- zažmurkala a natočila sa k nemu.

„Ozaj. Dva identické cukríky!“ trhlo ním, akonáhle sa konečne, po prvýkrát dnes, a vlastne odkedy ju má, zadíval rovno, do jej očí.

A videl iné oči...

Za trest mu to neumožnila dostatočne dlho.

Striasala rozleptanú, stápagúcu sa už nadobro, masu z prstov a utierala ich do dreva lavičky. Chytali nebezpečne tmavú farbu od špiny, odlupujúceho sa náteru a prachu do nej rokmi vtlačených, teraz polepených roztekajúcou sa hmotou márne odstraňovanej cukrovinky.

Ona vie aj nadávať. A ako šľavnato.

Radšej zachytil bezmocnú, do osídíel cukrového lepu chytenú malú ruku do svojej, aby jej nebodaj nezadrela.

Triaška. Rúčka sa pretransformovala. Chlapček, piesok...cukrik.

Nemal chuť vycucávať íverčky zo špinavých rúk, na to bol priveľmi perfekcionista pútičkár, paranoidejší ako seriálový Monk, v prípade, že jeho mozog sa práve nekúpil v alkohole.

Ani vtedy nie.

Dal sa pozorne urýchľovať očistu svojou vlastnou vreckovkou. Iste má v úmysle sa ho kde-tu dotknúť... Aké ľahké je formulovať vlastné túžby.

Mražila sa. Tušila, že ju predtým naslinil. Ale rozhodla sa poníženie vydržať.

Aj on sa mraštieval. Vždy ruku vytrhol. A ušiel...

Ona nebude trhať. Ona dokonca ani neujde. Bolo mu to trochu smiešne. Pritiahol si jej prsty k nosu, aby sa pokúsil identifikovať, čoho ju to vlastne zbavuje.

S ním to nikdy neurobil. Nechal to len na krik. Hrešenie. Výčitky.

- Bol tuhý! – zatváril sa prekvapene.

Začervenala sa. Priškrtenie usmiala. Pritakala a mrkla k jeho lonu. Myslela si, že nenápadne. Sklopila zrak.

On svoj prevrátil.

Jeho zaneslo inam. K nehybnosti rannej, poobednej, podvečernej, až po nočnú. Kdekoľvek. Ani obraz, ani zvuk. A ba! Plač...

- Zoberiem mu ovocné. Tuhé deti nemajú rady...-

Muž s kravatou oproti na neho nepôsobil vôbec vierohodne. Tmavošedé bodky olupujúcej sa fólie zozadu zrkadla dodávali obrazu akúsi patinu starej olejomalby, ale on dnes stál o opak. Toto mala byť jeho nová podoba. Nová tvár. Nervózne rozkmášaval dokonalý uzol. Škrtil viac, ako bol ochotný rešpektovať a tolerovať.

- Akoby to bol niekto iný... – ťažovala v rukách kravatu, čo práve zodvihla zo zeme, premeriavala si ju z jedného konca na druhý a následne omotávala okolo dlane, ako obväz, v úhladných, na seba naskladaných vrstvách.

Aj jej ruka pod ňou oťažela. Cítila, rovnako, ako on, jej váhu, aj keď to bola váha medziriadková, dodaná novým, budúcim statusom, ktorý symbolizovala.

Zoskočila z nízkej skrinky, podišla k nemu a otvorila dlaň. Ponúkla mu ju späť.

Mračil sa. Nechcel ju prijať. Nebol ešte vnútorne stotožnený, pripravený na takúto zmenu. Pomaličky odmotávala navitého hada, čo aj ju škrtil a držiak ho za tenký, trochu labilný chvost, nadvihla kravatu k jeho očiam, preplazila sa s ňou za jeho krk a nechala ju tam bezvládne ovesnú.

- Toto patrí k tebe. Odjakživa. Uvidíš, bude sa mu to páčiť. - napravila mu límec a natočila ho späť k zrkadlu, aby svoju premenu konečne, raz a, dúfajme, navždy, dokončil.

Po prázdninách s novou perspektívou

Školský rok sa začal pred niekoľkými dňami. Fero sa naň tešil možno až priveľmi. Minimálne tak veľmi ako jeho kamarát Albín, ktorého v triede považujú za chodiaci slovník a bezodné žriedlo vedomostí, z ktorého možno čerpať aj tesne pred zvoneníím, keď sa domáce úlohy píšú najlepšie a ostošesť. Fero sa však teší skôr pre iné, než preto, že by nevedel vydržať bez čerstvého prísunu nových vedomostí. Konečne si môže povedať, že je právoplatným členom druhého stupňa. Konečne si môže vychutnať triedu na poschodí. A ten výhľad na ulicu je úžasný! Hneď v prvý deň si vybral lavicu pri okne a jedným očkom sledoval počas vyučovania pulzujúci život tam dole. Videl, ako zadychčaná spolužiačka Klára ako vždy dobieha do školy na poslednú chvíľu. Zbadal školníka uja Venda, ako zatvára školskú bránu, ktorá svojím piskotom akoby dáva na známosť, že vyučovanie už definitívne začalo. Ani prichádzajúci červený pikap školskej zubárky tety Anky Ferovým očiam už neunikne. Teta Anka ho vždy parkuje aj niekoľko minút, a pohľad na jej úmornú parkovaciu snahu sa z poschodia jednoducho nedá prehliadnuť. Doteraz sa Fero díval na okná druhého stupňa ako na nedosiadnuteľnú metú. Tá sa mu od nového školského roka stáva samozrejmosťou, a tú si patrične váži. No s druhým stupňom prichádza aj nová čerstvo vyštudovaná slovenčinárka. Volá sa Jarka a pohľad z okien druhého stupňa je aj pre ňu premiérový. Díva sa cez ne najmä počas diktátov. Hneď na úvod svojej učiteľskej kariéry vyrukovala medzi žiakov s požiadavkou, aby jej na jednu A4-ku napísali o svojich prázdninových zážitkoch. Fero sa v tej chvíli trochu zasekol a zosmutnel. Jeho spolužiaci boli cez prázdniny na Mallorce, v Chorvátsku, v Egypte a ešte nevie, kde všade. „A kde som bol ja?“ spytoval sa sám seba.

Počas prestávky si žiaci prezerali fotky z drahých dovoleníí, ktoré mali vo svojich nadupaných smartfónoch. Fero stál obďaleč a jednostaj mu hlavou vírila tá istá otázka – kde som bol ja? Zrazu sa mu vynárali zo spomienok tváre obyčajných, a predsa výnimočných ľudí. Namiesto fotiek niekde pri mori či v luxusných dovolenkových destináciách mu popred oči naskakovala teta Matilda, ujo Ferdiš, pani Súkeníková a ostatní obyvatelia kopaníc. Zo spomienkového objatia ho nachvíľu vytrhol spolužiak Albín: „Fero, a ty kde máš fotky?“ „Nemám,“ odvetil Fero, avšak už nie so smútkom na tvári. „Pozri, ja som bol v Egypte a tu som pri tej Cheopsovej pyramíde,“ chválil sa Albín a vzápätí tlačil mobil pred Ferove oči. „Sú krásne,“ zhodnotil Fero a pohľad opäť venoval pulzujúcemu životu na ulici. „Ja mám výhľad, po akom som túžil roky,“ dodal s radosťou a podrobne sledoval, čo sa deje pod oknami ich triedy.

Fero pochádza z mnohopočetnej rodiny. Je druhým najmladším. Má šiestich súrodencov, no v ich rodine nikdy nepocítil, že by ho rodičia nejako umenšovali oproti ostatným. Mama ho spolu s ostatnými súrodencami každé ráno počas školského roka vyprevádza láskavým pohľadom, preniknutým materinskou starostlivosťou, a krížikom na čelo. A tiež pridá vetu: „Nech sa ti darí a nech ťa požehnáva Pán.“ Takéto vyprevadenie do školy naštartuje viac ako vysokoenergetické cereálne tyčinky či extrémne presladené nápoje a energetáky, tak často preferované nejedným žiakom. Mamin pohľad ešte nadiľho odprevádza Fera aj jeho súrodencov na ceste za poznaním a novými zážitkami. Od tohto školského roku mamina veta zaznieva ráno už sedemkrát, keďže aj najmladší Ferov súrodenec nastúpil do prvej triedy. Mama ju hovorí s rovnakou láskou každému svojmu dieťaťu. Fero zavše doplní: „Aj teba nech Pán požehnáva, aby sme sa popoludní opäť všetci stretli.“

Ferov otec ťažko pracuje na stavbách, aby uživil svoju rodinu. Nikdy sa nestázuje na pracovné podmienky. Jeho ruky sú posiate mozolami a Fero si ich veľmi váži. Vždy pri spoločnom stolovaní sa práve tieto ruky spínajú k modlitbe ako prvé, aby vyprosili pre celú rodinu požehnanie, pokoj a vzájomnú lásku. Fero sa rád a dlho díva na tieto ruky. Ony vedia pohľadiť a povzbudiť. Ony sprevádzali Fera aj jeho súrodencov na toľkých výletoch do prírody. Na dovolenke pri mori s rodičmi nikdy nebol. Ale, vždy v nedeľu popoludní, keď je pekné počasie, sa všetci spolu túľajú okolitými vrchmi. Aj vďaka týmto rodinným potulkám spoznal Fero život na kopaniciach. Učupené drevenice pod majestátnymi horami ho očarili. A počas prázdnin nakukol ešte ďalej, keď pomáhal staršiemu bratovi pri roznášaní rôznych letákov. Kolesá jeho bicykla ho doviedli až tam. K tete Matilde, k ujovi Ferdišovi a k pani Súkeníkovej. Dovtedy ani len netušil, že tam na kopaniciach žije toľko zaujímavých ľudí.

„Teta Matilda!“ naradostene volal už z diaľky, blížiac sa k veľmi peknej dreveničke, kde nechýbali počas leta rozkvitnuté muškáty na oknách. Teta Matilda pomáhala počas povstania partizánom a nosila

im zásoby jedla. Raz len o vlások unikla smrti, keď ju takmer zasiahla nemecká guľka. Fero počúval jej príbehy s otvorenými ústami a zavše mu v nich skončila chutná buchta či kúsok jablčníka. Teta Matilda žila v ústraní a každá Ferova návšteva ju nesmierne potešila. V ten deň už od rána piekla s vedomím, že nebude pri stole sama.

K ujovi Ferdišovi chodieval vždy na konci svojej roznáškovej šichty. Jeho zážitky zo stavby veľkého mosta v hlavnom meste Fera natoľko uchvátili, že sa mu len veľmi ťažko vstávalo z lavičky na priedomí. Ujo Ferdiš často spomínal na svojich štyroch kamarátov z partie, ktorí v jedno septembrové ráno zahynuli pri páde mostnej konštrukcie. Aj keď to bol chlapisko ako hora s tvrdými pracovitými rukami, nezaobišlo sa jeho spomínanie bez slz. „Ved' sa, ak Boh dá, ešte uvidíme,“ zakaždým ukončil spomienkový tok, keď odprevádzal Fera, svojho jediného poslucháča.

A pani Súkeníková? Tá prežila toľko, že by sa z toho dala napísať možno aj trilógia. Fero ju s napätím počúval, keď mu odkrývala svoj ťažký životný príbeh. Bola gazdinou na fare v neďalekej dedine. Počas náročných päťdesiatych rokov minulého storočia dokonca vlastným telom bránila miestneho kňaza, keď si poňho prišli tajní. V ten deň práve dovárala halušky s kapustou. Ich vôňa sa rozliehala celou farou. Kňaza nakoniec predsa len odvedli ako nejakého najväčšieho zločinca, bez štipky dôstojnosti a úcty. Nedovolili jej ani len naservírovať obed pre pána farára. Pani Súkeníkovej sa ešte aj po toľkých rokoch kotúľajú slzy po tvári, keď nanovo odhaľuje svoju bolestnú minulosť. „Vážte si vy, mladí slobodu a chráňte si ju ako ten najvzácnejší poklad,“ zdôraznila vždy na konci svojho spomienkového popoludnia s Ferom.

O týchto zážitkoch sa Fero rozhodol napísať. Nebol pri mori ani pod pyramídami. Nemá selfičko pri úchvatných miestach sveta. Má však oveľa viac. Stretnutia, ktoré v ňom zostanú navždy.

Pavol Kall

Mami, dovi

Nemocničnou chodbou na druhom poschodí sa rozliehala gitarová hudba. Vzápätí sa pridali aj viachlasný spev a lúskanie prstami. Akoby tu nemal nikto na jazyku smrť. K spievajúcemu hlúčiku návštevníkov sa postupom plynúcich minút pripájali aj zdravotné sestry, niektorí pacienti a ostatný obslužný personál. Od toľkého spevu a hudby podskakovali aj obrázky na stenách a malá škatuľka s odkazmi pre vedenie nemocnice. Akoby to ani nebolo oddelenie pre dlhodobu chorých, ale oddelenie obnovennej nádeje. Dokonca aj tie vtáčiky za poloootvorenými oknami spievali oveľa hlasnejšie než inokedy. Bol práve čas obeda. Výtahové dvere sa roztvorili takmer na minútu presne ako včera či predvčerom. Stál v nich plne naložený vozík a za ním zdravotník nižšieho veku. Obsah stravovacích nádob bolo možné identifikovať len ťažko, keďže boli hermeticky uzavreté. Iba jemná vôňa prezrádzala, čo by sa v nich mohlo skrývať. Zdravotník, ktorý ich doviezol na hrkotajúcom vozíku z čias dávno minulých, neváhal ani na chvíľočku a ponúkol svoje amatérske spevácke schopnosti pre dobrú vec. Hrkotanie vozíka vhodne sprevádzalo gitaru. Stravovacie nádoby na „spievajúcom“ vozíku doputovali až k jedálni. Pacienti v tej chvíli zabudli na svoj žalúdok a jeho potreby. Navyše ich zdravotný stav im bráni v skutočnom vychutnávaní jedla. Všetci spievali a v ich tvárach nikto zvonku nemohol čítať smútok, beznádej alebo bezmocnosť.

Gitara sa dostávala svojimi rezkými tónmi do každého kútika nemocničného oddelenia, kam vozili tie najťažšie prípady na dožitie. Mladá dievčina ešte väčšmi a precítenejšie vyludzovala melódie, akoby chcela nimi vzkriesiť posledné zvyšky unavenej nádeje. Jej mamina tu leží už zopár dní. Je vo vážnom stave. Dievčina spolu s dvomi sestrami a otcom vedia, že lepšie už bolo. Chcú však vyčarovať na chorobou poznačenej tvári svojej najdrahšej aspoň malý záblesk radosti. Dá sa im to! Mamina celá žiari a z posledných síl spieva známu pesničku, ktorá nikdy nesmela chýbať na rodinných oslavách.

„Oci, pozri, mama sa usmiala!“ zajasá jedna z dcér a zjavne ju to uistíuje, že celé hranie a spievanie má zmysel. Otec so slzami v očiach vyriekne: „Toto je ten najkrajší darček, aký sme ti mohli dať, naša najdrahšia. Ostali sme pri tebe až do chvíle, keď nás opúšťaš, no my vieme, že sme ťa vypravovali bez akýchkoľvek výčítiek.“ Po týchto slovách mama vydýchla naposledy. Gitara nachvíľu zmlkla. „Mamina, dovi,“ znelo chodbou.

Stravovacia firma s veľavravným názvom "Obed priamo na stôl" funguje už desať rokov. Za ten čas sa jej podarilo pokryť svojimi stravovacími službami až dva susediace okresy. Zákazníkov každým novým dňom stále pribúda. Vekový priemer stravníkov sa pohybuje okolo šesťdesiatky. Ide zväčša o opustených ľudí, ktorí dožívajú vo svojich chalupách na kopaniciach. No nájdu sa aj mladé žalúdky, ktoré nepohrdnú kaloricky vyváženou stravou pripravovanou zväčša zo zdrojov a surovín domáceho pôvodu. Firma zamestnáva bližšie neurčený počet stálych a externých pracovníkov. Počas letnej sezóny, keď pribúdajú tzv. lastovičky, t.j. starčekovia a staranky vracajúci sa na leto z panelákových bytov svojich detí do chalúpok na dedine, zvykne firma prijímať opäť bližšie neurčený počet brigádnikov, ktorí sa venujú výlučne odmasťovaniu a umývaniu použitých obedárov. Doteraz sa nestalo, aby sa niekto zo stravníkov sťažoval na kvalitu podávaných jedál. Konzumenti sú naozaj spokojní. Firma sa preto rozhodla, že od tohto roku zavedie tzv. vianočné rozvozy počas Štedrého dňa. Chce sa týmto ústretovým gestom poďakovať všetkým svojim zákazníkom za ich priazeň a dôveru. Riaditeľ firmy v rámci vianočného rozvozu bude osobne viesť jedno z dvadsiaticich firemných stravovacích vozidiel. Celý rok zháňa lacné ale kvalitné suroviny na prípravu obedového menu, taktiež priebežne dopĺňa najmodernejšie kuchynské spotrebiče do svojich desiatich kuchýň, a preto nemá čas na osobné stretnutia so svojimi klientmi. Jeho firma musí sedem dní v týždni vyprodukovať množstvo obedov. Aspoň raz v roku, v ten najkrajší a najčarovnejší deň, túži riaditeľ odovzdať obedáre dvadsiatim šťastlivcom, ktorých za účasti dvoch zamestnancov vygeneroval počítač zo stravovacej databázy. Riaditeľ už pozná zoznam vyžrebovaných. Práve oni dostanú z jeho rúk nielen chutné extra vianočné menu s dôkladne vykoseným kaprom, ale aj čosi navyše. Dostanú darček od firmy, ktorá ich ani raz nesklamala nedovareným alebo nedopečeným obedom. Zatiaľ ide o tajomstvo, takže okrem riaditeľa a tých dvoch zamestnancov o tom nikto nevie.

Riaditeľ sa už pár dní pred vianočným rozvozom dôsledne pripravuje na svoju úlohu. Vonku sneží už niekoľko dní za sebou. Teploty stúpajú do plusových hodnôt. Odmäku takéto podmienky len a len vyhovujú. Riaditeľ celý rok nešoféroval. Všade ho vozi firemný vodič s dlhoročnou praxou. Riaditeľ si plne uvedomuje, že na Štedrý deň budú jeho šoférske schopnosti nevyhnutné. Ak nerozvieze včas obedy počítačom vygenerovaným stravníkom, zväčša starším a opusteným osemdesiatnikom bývajúcim v ťažko prístupnom teréne, tak môžu od hladu zamdlieť a možno aj... Nie, na to ani nechce pomyslieť, žeby ktosi zomrel na Štedrý deň len pre jeho nešikovnosť.

Uteká pred garáž a rýchlo sadá do firemného perfektne zaparkovaného tátoša. On by ho tak perfektne nikdy nezaparkoval. Firemnému vodičovi môže iba závidieť. Škoda, že musí odšoférovať vianočné rozvozy sám. Najprv však musí urobiť pár cvičných tzv. kondičných jázd kopírujúcich trasy vianočného rozvozu. To ale musí úspešne naštartovať.

„No poď, čo nechceš naskočiť?“ hromzí po prvotnom štartovacom neúspešnom procese. „Čo je to za krám? Ako môže na ňom ten môj firemný vodič jazdiť?“ Jeho neopodstatnená nespokojnosť s firemným autom sa stupňuje do zdraviu škodlivých rozmerov. Riaditeľ nachvíľu prerušuje opakovaný proces štartovania. Asi sa mu zvýšil tlak a začínajú mu vibrovať spánky. Rozčúlenie mu nesvedčí. On, prototyp slušného, pokojného a antivulgárneho podnikateľa, sa vplyvom obyčajného štartovacieho nezdaru mení na nepoznanie. Dobré, že ho ani žena, ani deti takto nevidia. Aspoň na Štedrý deň by mohol byť každý milý, usmievavý a pokojný. Aspoň v ten jeden deň. Zrazu sa mu myslou prehánajú myšlienky. *Načo som sa dal nahovoriť na vianočný rozvoz? Mohol som si v teple užívať vianočnú pohodu.* Nakoniec v ňom predsa len víťazí záväzok, na aký sa podujal pred niekoľkými dňami. Ved' bez neho stravníci možno aj padnú od hladu. Kto im navarí, keď ostali na tom svete samučičkí sami? Musí rozviezť všetky vianočné obedy s prídavkom navyše a po krátkej pauze zozbierať prázdne zamastené obedáre. Myšlienkový zmätok v jeho hlave sa zrazu čistí a triedi na dve kôpky - pre a proti. „Musím sa pozbierať. Musím zasadiť za volant firemného vozidla a šťastne odšoférovať nielen cvičné tzv. prieskumné jazdy, ale aj tie naostro,“ dohovára si, naberajúc potrebnú istotu. Konečne motor firemného auta zaburácal a riaditeľ sa pohol z miesta. Celkom mu to ide. Sám je zo seba príjemne prekvapený.

Všetky trasy vianočných rozvozov si prejde viackrát. Má pohon všetkých kolies. Ani náročný terén by mu nemal robiť problém.

Rozvoz nakoniec dopadol nad očakávanie. Riaditeľ si odnáša do svojho domova kopec zážitkov. Ani netušil, akých stravníkov sedem dní v týždni, a výnimočne aj na Štedrý deň, sýti pokrmami svojej stravovacej firmy. Obyčajní, a predsa jedineční! A ich úsmev, ktorým ho vítali i odprevádzali, je tým najkrajším vianočným darčekom i zázrakom zároveň. Uvedomil si, ako málo sa usmieva nielen na svojich najbližších, ale aj na svojich zamestnancov. Je k nim síce férový a slušný, no aj tak by úsmevom nemal šetriť. Úsmev je predsa darom ľudskosti. A aký darček dostali počítačom vygenerovaní stravníci? Riaditeľ ho neodtajnil ani po sviatkoch. Jedno je isté, vianočný rozvoz si zopakuje aj o rok.

Pavol Kall

Deň všedný / z jedného obyčajného denníka /

Ráno s nábehom celodenného nepriaznivého počasia. Zámerne nehovorím, že počasie bude škaredé. Pán farár ma naučil, že počasie je buď priaznivé alebo nepriaznivé. Odkedy som si aj s výdatným príspevom pána farára vyjasnil pojmy o typoch počasia, tak som prestal naň nadávať a hrešiť, keď bolo samá plúšť a smršť. Dokonca som naučil nenadávať aj ostatných svojich dovtedy neustále preklínajúcich a vulgarizmami predzásobených spolužiakov z triedy. No, dnes je ráno s perspektívou extrémnej plúšte, ktorú nemožno prehliadnuť a neponadávať si aspoň doma, v súkromí svojej izby. Veď pán farár ma teraz nevidí. O tomto čase slúži rannú omšu a po nej si zvykne zabehať. A tak v dnešné sychravé jesenné ráno schuti pospomínam aj niektorých svätých a budem im s opodstatnenou kritikou vyčítať, akí sú málo efektívni, keď nevypočúvajú modlitby nás, pokorných dietok. Budem však v ich spomínaní predsa len mierny. Nechcem sa s nimi rozkmotriť. Zajtra píšeme písomku z matiky, a preto ich pomoc určite uvítam.

Tohto roku som bol prvýkrát na svätom prijímaní. Takže viem, že tá oblátka, ktorú mimochodom pečú v neďalekom meste milé rehoľné sestričky a veľmi mi chutí, je sám Pán Ježiš. Takže vždy keď ho prijímam, pozývam ho k sebe na návštevu a chcem, aby sa čo najdlhšie zdržal. Dnes ráno som ho svojím správaním asi nepotešil. A tak sa u mňa asi nezdrží. Ten, kto kľaje, hreší na entú, nadáva na plúšť a spomína pritom všetkých svätých, si nezaslúži takého vzácneho host'a. Pán farár nám na hodinách náboženstva hovoril, že keď je u nás Ježiško na návšteve, tak sme pozvali k sebe celé nebičko. Teraz mám pocit, že som svojimi nadávkami pozval k sebe celé pekličko a pán Lucifer má zo mňa radosť. Radšej sa rýchlo pozbieram z postele, aby som privítal ďalší všedný deň. Záleží odomňa, ako bude vyzeráť. Samozrejme, že izbu si upracem, raňajky neofrflm, desiatu nevymením za kaloricky bohatšie, no zdraviu škodlivé produkty svojich spolužiakov, v horšom prípade ju nevyhodím do najbližšieho koša. Budem ku všetkým milý, možno až nadmieru. Počasie budem vychvalovať, aj keď mi bude spôsobovať iba problémy, aké by skoro každý okolo mňa opečiatkoval nejakou šťavnatou nadávkou. Okrem pána farára. Ale ja mám niečo aj na neho. Minule, keď behal z horného konca na dolný a začalo pršať, tak tiež spomenul istý druh zeleniny. Tomu hovorím zlatá stredná cesta. Každý má právo byť občas mrzutý, či nie?

Soňa Behúňová

Ako si našla sestru

Jedného slnečného jarného dňa prišla do materskej školy malá Andrejka veľmi natešená. Oči jej žiarili ako hviezdičky vo dne a hneď začala riaditeľku okupovať otázkami:

„Pani riaditeľka a viete, čo je u nás na dvore nového?“, tvárila sa pritom ako kúzelník bez tajomného plášťa.

„Akoby som mohla vedieť, Andrejka, keď bývam v neďalekom meste a každý deň dochádzam do práce v škôlke autobusom“, odpovedala Andrejke s krásnymi modrými zvedavými očkami.

„A chceš teda vedieť, čo máme na dvore nového?“, opáčila znova otázkou.

„Rada by som, keď si taká natešená“, obrátila sa k nej a vzala si ju do náručia.

„Máme malé kráľičky! Je ich päť a môžeme sa ísť na ne k nám pozrieť“, skúsila žobroniť trasu dopoludňajšej vychádzky.

„Áno, poďme ku Andrejke“, pridali sa aj ostatné počúvajúce a zvedavé deti.

„Tak dobre“, povedala, „ale do vychádzky máme ešte dosť práce, tak sa dajme s chuťou do nej!“ Deti sa rozprchlí ako keď strelí medzi vrabce a dali sa upratovať rozhádzané hračky po triede. Všimla si, že vôbec neskrývali radosť a nedočkavosť, kedy pôjdu na vytúženú vychádzku. Ona sama, dieťa pochádzajúce z mesta, nikdy nevidela mláďatká domácich zvierat a tak sa v duchu tešila na toto prekvapenie.

Po desiatej, ktorá padla do prázdnych žalúdkov zázračne rýchlo, sa deti usadili na koberec do polkruhu pred magnetickú tabuľu, kde im pripravila obrázky domácich hospodárskych zvierat. Rozprávali sa o chove a úžitkovosti týchto zvierat, napodobňovali ich zvuky, chôdzu. Deti boli akési roztržití, mrvili sa akoby mali v pančucháčoch špendlíky, nemohli už od zvedavosti poriadne obsedieť.

„Dobre, teda, poďme k Andrejke pozrieť malé kráľičky! Kto potrebuje, nech ide na WC, ostatní do šatne, obliecť sa na pobyt vonku!“ zazneli napokon jej povelý.

Prezula sa, obliekla si kabát a postavila sa do šatne dozeráť, ako sa tie jej deti oblečú a upravia. To bolo detského džavotu a otázok na Andrejku, ktorá bola najdôležitejšou osobou z celej triedy predškôľakov. Pomáhali si navzájom pri obliekaní a obúvaní. Toľko ochoty už dávno nebolo u nich vidieť! Zišla s deťmi z poschodia pred budovu škôlky. Tam sa pochytili do dvojíc za ruky.

Prešli na druhú stranu cesty na chodník a vybrali sa na opačný koniec dediny. Deťom sa ústa nezatvárali, ich napätie sa stupňovalo. Cesta rýchlo ubiehala, až konečne zabočili na vedľajšiu cestičku, kde malá Andrejka bývala v rodičovskom dome.

Šli zozadu okolo hospodárskych budov až ku králikárni, kde boli v sene uložené malé, ešte poloslepé, králičie mláďatká. Andrejkin dedko sa práve vracal z role, a keď videl rákoš detí, veľmi ochotne začal deťom vysvetľovať všetko o chove a starostlivosti o domáce králiky.

Riaditeľku viac ako kráľičky, zaujalo malé dievčatko v susednej záhrade, stojace pri bráničke a pozerajúce na deti zo škôlky. Držalo sa pletiva na bránke, malo vyplazený jazyk, napoly sa usmievalo, napoly škľabilo. Keď podišla bližšie, všimla si, že veľmi škúlilo. Ešte nikdy sa nestretla tak zblízka s postihnutým človekom a toto bolo ešte malé dieťa. Nedalo jej opýtať sa:

„Ahoj, ako sa voláš?“ Dieťa sa na ňu pozrelo, pokúsilo sa o úsmev a niečo nezrozumiteľne zamrmlalo. Vtom si ju všimla Andrejka, pribehla k nej a k neznámemu dievčatku.

„To je naša Ivanka! Viete, pani riaditeľka, ona je tak trošku chorá!“ nečakala na ďalšie otázky, odomkla bráničku do susedného dvora, vzala dievčatko za ruku a vyviedla pred bráničku.

„Vieš ,Ivanka, to sú naše deti zo škôlky a naša pani riaditeľka. Prišli sa pozrieť na naše narodené kráľičky,“ vysvetľovala dievčatku Andrejka. Riaditeľka pristúpila bližšie k dievčatku a pohladila ho po hlave. Dievčatko sa ihneď pustilo Andrejkinej ruky, objalo ju obidvomi rukami a onasa prvýkrát vo svojom živote dotkla postihnutého človeka! Objatie malej Ivanky bolo také spontánne a vrúcne, že ju úplne vykoľajilo. Až oveľa neskôr, pri štúdiu o telesných postihnutiach, sa dočítala, že ľudia trpiaci Downovým syndrómom sú veľmi prítulní a reagujú kladne na láskavý prístup.

Ako stáli s malou Ivankou v objatí, zo susedného domu vyšla žena v stredných rokoch, v rukách držala dva plechy práve čerstvo upečených tvarohových buchiet, ktoré dala na lavičku ochladiť. Vtom ich zazrela. Podišla bližšie, pozdravila riaditeľku a videla šťastný úsmev svojej dcéry. V očiach sa jej zaleskli slzy šťastia a materinskej bolesti.

Hoci je žena, nerada plače. Avšak slzy tejto matky ňou prenikli až do hĺbky srdca. Podali si ruky a predstavili sa navzájom. Opýtala sa jej, či dievčatko nechodí niekde do ústavu alebo do špeciálnej školy. Záporne pokrútila hlavou.

„Kde by mi ju zobrali, takého chudáčika? A ja by som si ju od seba ani nedala! Pracujem v jednom výrobnom družstve. Vyšli mi v ústrety, mám prácu na doma a tak sa môžem starať o moju postihnutú dcérku.“

„A neskúšali ste ju dostať do riadnej materskej školy k zdravým deťom?“ opýtala sa ako úplný laik.

„Kto by mi ju zobral? Kto by sa chcel trápiť s postihnutým dieťaťom?!“ To boli otázky ako ľadová sprcha! Nevie, čo sa jej zarylo do srdca viac, či slzy, či bolestné otázky tejto utrápenej matky. Cítila, že musí niečo urobiť, hoci v tejto chvíli mala hlavu ako z olova a pritom totálne prázdnu. Ale výkričník v srdci hlasno kričal a ruky jej stískalo dievčatko, ktoré nikdy nebude ako ostatné deti...

Ozaj deti! Zrazu precitla. Jej deti z triedy si všimli, že stojí obďaleč a rozpráva sa s cudzou ženou. Prikradli sa nenápadne k nim a zvedavo si obzerali malú Ivanku. Tá sa nich usmievala svojím milým úšklabkom. Zrazu, ktorési z detí s jemným noštekou zvolalo:

„Cítim vôňu koláčov! Pani riaditeľka, tu niečo krásne vonia!“ Skôr, než stihla zareagovať na detské otázky, pani Gabika, matka dievčatka, už kráčala dvorom s oboma plechmi upečených buchiet a všetky do poslednej rozdala jej „pažravým“ deťom. Išla sa prepadnúť od hanby! Akoby v živote nejedli tvarohové buchty!

„A čo dáte na obed svojim deťom?“ sotva sa zmohla na biednu otázku.

„Len sa nebojte, oni majú buchiet a koláčov každý týždeň dosť! Ja si privyrábam aj pečením svadobných koláčov, takže u nás núdza o pečené sladkosti nie je!“ odvetila. Všetkým deťom až oči vyliezali z jamôk, tak sa dlávil podarovanými buchtami. Stála v cudzom dvore, s deťmi zo škôlky a mala pocit, že v jej živote sa niečo veľké udialo. Ešte len tak hmlisto, ale už tušila, že vykoná niečo dôležité, čo zmení nielen život tejto rodiny s postihnutým dieťaťom, ale aj jej vlastný a to od základu.

Keď deti dojedli „fantastické a najlepšie buchty na svete“, ako sa vyjadrili, poďakovali sa tete Gabike a rozlúčili sa s malou Ivankou. Nastúpili do dvojradu a pomaly odchádzali späť do materskej školy. Deti s plnými žalúdkami buchiet, ona s plnou hlavou dojmov a srdcom plným akejsi bolestnej radosti alebo radostnej bolesti? Sama sa nevyznala vo vlastných pocitoch.

Soňa Behúňová

Bojovníčky

Chodiac po svete, započúvali ste sa do rozhovorov súčasných, uponáhľaných ľudí? Na obligátnu otázku pri stretnutí:

„Ako sa máš?“ spustia na vás spršku ponôš, sťažností, nárekov a niekedy aj nadávok. Samé negatíva!

Sťažnosti od výmyslu sveta: na nedostatok zdravia – kto z ľudí je dnes zdravý? Na nedostatok práce – sociológovia tvrdia, že kto chce pracovať, prácu si nájde. Na nedostatok peňazí – na Slovensku ešte nikto neumrel hladom! (Pozrite si kontajnery po veľkých sviatkoch, akými sú Vianoce alebo Veľká noc!) Na nespokojnosť v práci so šéfom, majstrom, manažérmi alebo spolupracovníkmi – nevieme, že s kritikou máme začať najprv u seba?! Na počasie, na množstvo áut na cestách, na nedostatok tovaru v obchodoch, na neochotné predavačky, na krivé dlaždice na chodníku, na nana!

Je novodobou módou chodiť negatívne naladení. Väčšina spoluobčanov chodí zamračených, bez úsmevu, bez svetielok v očiach. Sú vyhorení, vyhasnutí, bez chuti do života a to ich ešte čaká budúcnosť..!

Raz čítala zaujímavú myšlienku. Stretli sa dvaja priatelia po dlhšom čase a prvý sa spýtal druhého:

„Ako sa máš?“ Druhý mu odpovedal:

„Zle.“ Prvý sa opäť opýtal:

„A v porovnaní s kým?“ Prvý sa zamyslel a povedal:

„Vidíš, až teraz si ma donútil zamyslieť sa nad inými ľuďmi. V porovnaní s mnohými z nich sa mám veľmi dobre. Ani si to neviem vážiť a oceniť.“

Patrí rodom a vekom medzi ne, svoje kamarátky, o ktorých píše, ale spôsobom boja, štýlom života, povahou a zmyslom pre humor sa od nich trochu odlišuje. Je jednou z najšťastnejších ľudí na svete, ako o sebe s obľubou tvrdí. A má pravdu! Hoci jej rodina už na ňu čaká v nebi a žije sama, necíti sa osamelá. Tvrdí, že samota je bez ľudí, ale osamelosť je bez lásky. Tej dostáva z „najvyššieho zdroja“ dostatočne a potom môže sama plným priehrštím rozdávať.

Práve dnes sa teší na stretnutie s jednou z nich. Zvoní mobil a ozve sa z neho:

„Ahoj, idem k lekárovi na krčné. Cestou sa zastavím a prinesiem ti sľúbené výtlacky,“ dodá.

„Čau, miláčik, zazvoň mi zdola, som ešte v pyžame a podáš mi to medzi dverami,“ odpovedá z druhej strany.

„Ja som, otvor mi,“ kričí do domového telefónu.

„Už si tu? Ty si ale rýchlobežka!“ s potešením víta vo dverách priateľku lajdáčka v pyžame.

„Ďakujem veľmi pekne. Po ceste domov z nemocnice, sa zastav na čaj, porozprávame sa,“ končí rozhovor medzi dverami jej trojizbového bytu. O niekoľko hodín neskôr prišla a sedí oproti nej. Malá, postavou drobná, ale duchom veľká žienka, s prešedivenými vlasmi, v peknom pulóvri pomaly sŕka čaj, ktorý jej s láskou pripravila. Žena, ktorá už tretí rok bojuje so svojou diagnózou a zatiaľ vyhráva na body. Nepočujete od nej slovíčko sťažností, nespokojnosti, nárekov. Je priama, vyrovnaná, reálne berie svoj zdravotný stav a nepýta sa:

„Prečo práve ja?“ Poučená bolestnou skúsenosťou vie, že ak svoj zdravotný handicap prijme a vyrovná sa s ním, tak sa jej podarí nad chorobou zvíťaziť. Je to bojovníčka na pohládanie. Svojou chuťou do života a do boja povzbudzuje ostatné choré priateľky a teší sa z každého dňa, ktorý dostane do daru.

„Vieš, keby som nemala vieru v Boha, asi by som to nezvládla,“ úprimne vyznáva starodávnej kamarátke a bývalej spolužiačke. Obzerajú sa spoločne dozadu, do spoločne strávených školských rokov a lovia v pamäti veselé zážitky, na ktorých sa smejú už dobrých pár desaťročí.

„A pamätáš..? ha haha „a ty spomínaš?“ chichichi. Je im spolu dobre, tešia sa zo spoločne strávených chvíľ a sú obohatením jedna pre druhú.

Opäť návšteva o niekoľko dní. Prišla ďalšia kamarátka prvýkrát k nej na návštevu zagratulovať k jej sviatku. Uzistená, hneď vo dverách zahlásila:

„Máš bylinkový čaj? A do veľkého hrnčeka, prosím.“ Hneď jej pohľadala papuče a chcela ju zabaliť do deky, ale ona si radšej nechala bundičku na sebe.

„Vieš, od operácie som ešte viac zimomravá, milujem slniečko a ty máš taký smutný, tmavý byt.“ Ale, namietla kamarátka:

„Podstatné pre mňa je, že mám slniečko v duši! Preto sa nepoddám nepriaznivému počasiu, ani nepodľahnem depresii. Tá si na mne vyláme zuby,“ dokončila svoje vyznanie domáca. Sedí pred ňou ďalší človek s veľký Č. Malá postavou, veľká duchom a vierou, žena, ktorá sa druhý raz narodila. Pred niekoľkými mesiacmi bez následkov prekonala ťažkú operáciu nádoru v hlave.

„Ďakujem všetkým ľuďom za modlitby,“ hovorí. „Dostala som druhú šancu a chcem svoj čas, čo najlepšie využiť pre svoju rodinu, priateľov i prácu, ktorá na mňa ešte čaká,“ dodáva s optimistickým úsmevom.

„Vieš, veľakrát ma napadne, že som tu už nemusela byť. Tá moja operácia bola malým zázrakom,“ doloží s úsmevom.

„Aj my, čo ťa máme radi a modlili sme sa za lekára, aby mu Boh viedol ruku, vieme, že to bolo pre naše povzbudenie vo viere. Dostali sme uistenie, že zázraky sa dejú nenápadne a každodenne, ale vnímajú ich len ľudia naladení srdcom na nebo,“ odpovedala. Dotýkanie sa dvoch skromných srdc, preniknutých obyčajným človečenstvom, dalo obom silu a radosť do ďalších dní.

Po rozlúčke ju napadol citát z Biblie od apoštola Pavla: „Navzájom si neste svoje bremená, radujte sa s radujúcimi a plačte s plačúcimi.“ Ako dobre, že človek nie je na svete sám! Uvedomila si, že oproti týmto dvom kamarátkam je úplne zdravá a jej diagnózy a bolesti jej pripadali v porovnaní s ich diagnózami malicherné a smiešne. Ju už život poučil, obzrieť sa okolo seba.

Hodnotový rebríček všetkých troch je ináč usporiadaný ako u ostatných negatívne naladených ľudí. Ony sa dokážu radovať z každého nového dňa, smiať sa z každého dobrého vtipu, ďakovať za každý slnečný lúč, vážiť si každé milé a úprimné slovo. Predovšetkým, nezabúdajú ďakovať jedna za druhú v každodenných modlitbách.

Na záver ešte jedna situácia na zamyslenie: „Dovtedy som domázala mamu, nech mi kúpi nové topánky, kým sme nestretli dievčatko, ktoré nemalo nohy!“

Skôr, než odpovieš na otázku, obzri sa okolo seba..!

Soňa Behúňová

Neznáma

Je sobota dopoludnia, začína pre ňu pracovný víkend, i keď nejde do zamestnania. Stará sa o svoju vyše osemdesiatročnú mamu, ktorú treba okúpať, namastiť, pripraviť jej raňajky, vyčistiť prenosné WC a dezinfikovať, potom upratať, uvariť obed a mnoho iných povinností, ktoré na ňu čakajú, lebo je na všetko samučička sama.

Obliekla sa, napísala si lístok s vecami, ktoré potrebuje kúpiť a vysvetľuje ležiacej mame, že ide do obchodu, aby ju čakala v posteli, kým sa nevráti.

„Mami, keď prídem, potom ťa okúpem, prezlečíš sa do čistého a naraňajkujeme sa, dobre?“ vysvetľuje svojej starej mame.

„Čakaj ma v posteli, rozumieš,“ budem sa ponáhl'ať,“ opakuje ešte raz svoje pokyny. Mama, hoci nemôže chodiť, len s pomocou francúzskych bariel, si niekedy povymýšľa rôzne prekvapenia a tak palice od postele berie radšej do obývačky, aby nespadla pri chôdzi a neprirobila jej starosť navyše.

Cestou do obchodu stretne rozčúlenú susedu z vedľajšieho paneláku, ktorá si hundre pod nosom:

„Taká mladá a nechce sa jej robiť, že sa nehanbí, žobrať pred obchodom! Fuj, to nemá v sebe ani štipku slušnosti?“

„Dobrý deň, čo vás tak rozčúlilo, pani Chrústová?“ pozdraví ju a pýta sa zvedavá Sofia.

„Ale pred obchodom stojí mladá žena a žobre peniaze od ľudí, že sa nehanbí!“ ulľavuje si suseda. Vzápätí za ňou ide nadávajúc ďalšia pani zo sídliska:

„To svet nevidel, mladá žena a žobre! Robiť sa jej nechce!“ vynáša rozsudok bez dôkazov. Blížiac sa k obchodu, vypočuje nadávky mladej žene od tretej susedy z ďalšieho paneláku.

„Do roboty choďte, že sa nehanbíte, taká mladá a žobrať!“

Kráča ďalej a v duchu si kladie otázku:

„Prečo je toľko zloby v týchto ženách? Chcela skríknúť: „Že sa Boha nebojíte“, ale nedokázala to. Veď ony sú staršie osoby, čo by si o nej pomysleli? Hneď by ju označili za drzú, čo si neváža starších ľudí. Až ju zamrazilo od chladných medziľudských vzťahov!

Blíži sa k obchodu s potravinami a z diaľky vidí mladú ženu. Môže mať tak okolo tridsať rokov. V tenkej bundičke, chatrne oblečená a vonku je chladno. Má obnosené rifle, ktoré už dávno nevideli práčku, je vychudnutá, zanedbaná, špinavá, asi bezdomovkyňa. Určite je hladná a potrebuje pomoc.

„Možno je alkoholička alebo narkomanka, ale predovšetkým je to človek!“ rozmýšľa Sofia a stíska jej srdcom.

„Keby sa tak ona ocitla na mieste tej ženy! Veď to musí byť pre ňu veľmi ponižujúce žobrať a ešte znášať toľké nadávky, poníženia a urážky, to by teda nezniesla v žiadnom prípade! Bože, ako sa mám dobre! Nemôžem túto ženu obísť ľahostajne, veď máme pomáhať svojim blížnym, tak nám to kážeš“, dokončila vnútorný rozhovor sama so sebou.

„Dobrý deň,“ pozdravila ju mladá žena.

„Dobrý aj vám, ste hladná? Počkajte ma tu, kúpim vám niečo na jedenie,“ dokončí dialóg a vojde do obchodu. Vzala si veľký košík na kolieskach. Do jedného rohu kladie svoje veci a do druhého rohu veci pre neznámu mladú ženu, ktorá čaká na ňu pred obchodom.

„Prosím si malú igelitovú tašku“, pýta si, keď platí pri pokladni. Do tašky kladie chlieb, rožky, salámu, syrokrem, banány, keksy, cukríky. Ostatný nákup kladie do svojho nákupného vozíka. Vyjde von k žene a podá jej tašku s vecami:

„Nech sa páči. Nech vám padne na úžitok!“ Nie je to nič zázračného, ale aspoň trochu pomoci a prejaveneho súcitu.

„Nech vám to Boh stonásobne odplatí, pani! Nech vás požehnáva po celý život! Pán Boh zaplatí!“ a mnohé podobné žičenia a slová úprimnej vďačnosti sa rinú z úst tejto neznámej ako horská riava. Dokonca sa šťastne na ňu usmiala!

„Veď niet za čo, to je iba taká maličkosť. Majte sa dobre! S Pánom Bohom!“ cestou z obchodu sa lúči s vďačnou bezdomovkyňou. Nezaujímajú ju, kto sa díva, kto sa možno nad jej činom pohoršuje. Zaujímajú ju len ponížený a pokorený človek, ktorému prejavila kúsok kresťanskej lásky, a ktorý jej túto lásku opätovoľ a slovné vyjadril.

Už je doma v ich byte. Nákupný vozík necháva stáť na chodbe a hrnie sa za mamou do spálne. Mama leží, podriemkava a čaká v posteli na ňu.

„Už si tu, dcérka moja? A čo si bola tak dlho?“ pýta sa jej.

„Mami je sobota, veľa ľudí v obchode,“ odpovedá starému človeku, ktorý už stráca pojem o čase. Vzápätí ju chyť taký záchvat plaču, že mama udivene pozerá na ňu, čo sa jej stalo.

„Prečo plačeš, stalo sa ti niečo?“ smutno pozerá na svoju milovanú dcéru mama. Tá má v hrdle obrovskú hrču žiaľu, ktorý jej nedovoľuje hovoriť. Nechá ju nech si poplače, ulľaví sa jej a potom sa dozvie príčinu. Po chvíli sa Sofia, sediaca na posteli, upokojí. S prerývanými vzdychmi z hĺbky srdca, začne rozprávať o príhode so susedami a s neznámou ženou.

„Mami, načo chodia tie ženy do kostola, keď sú také bezcitné a kruté? To sa ani Boha neboja, takto sa osopiť na tú mladú chuderu?! Toľko zla a pokrytectva je v ľuďoch! Veď my nemáme právo posudzovať ani odsúdiť nikoho! A ktovie, čo ju v živote stretlo, že takto dopadla?“ vylievala si pred mamou svoje srdce rozčítaná dcéra. „Keď som si pomyslela, že by som bola v jej situácii, až po mne prebehol mráz. Ďakovala som v duchu Bohu, že sa mám tak dobre,“ dokončila svoje uvažovanie Sofia.

„Dobre si urobila, ale už ma zober do kúpeľne a obriadi, začínam byť hladná,“ presmerovala jej myšlienky k domácim povinnostiam ležiaca mama.

„Veď ja viem, v kom mám po celý život vzor štedrosti a dávania!“ Tata by bol dal aj gate zo seba, ako mu neraz mama vyčítala. Dobré si pamätá, ako sa s nimi pri stole najedli všetci žobráci, čo zaklopali na ich dvere! Jej mama nikdy, nikoho neodohnala, že nemá alebo nedá, hoci neboli bohatí.

„Ďakujem ti, mami, že si mi dala taký úžasný vzor!“ Toto si už len dopovedala vo svojich myšlienkach so šťastným úsmevom na tvári. Vzápätí odprevadila svoju starú a chorú mamu do kúpeľne.

Soňa Behúňová

Pamätné Vianoce

Blížili sa najkrajšie sviatky roka, na ktoré sa tešila zo všetkých sviatkov a osláv najviac. Pre belosť snehu, ktorý ako perina prikryl všetku špinu, pre rodinnú atmosféru, ktorá bola v tieto sviatky posvätná, pre hmatateľnú lásku rodičov a aj pre darčeky, ktorým sa vždy potešila.

Za oknom padali lenivo obrovské snehové vločky. O tri dni budú sviatky. Vonku chumelilo a snehu každou hodinou pribúdalo viac a viac.

„Hurá, budeme stavať snehuliaka na dvore!“ potešil sa Sofiin brat Juraj.

„Čo snehuliaka, ale pôjdeme sa na Jurošák lyžovať“, zasnene sa pridala staršia sestra.

„Ak takto bude padať celú noc, bude ráno treba odhrnúť sneh a urobiť chodníky“, dodala mama, ktorá práve zamiesila kysnuté cesto na obľúbené záviný, makový a orechový. Makový zbožňoval tata, orechové milovali deti.

„Mami, ja ráno vstanem a odhrniem sneh“, sľúbila staršia dcéra. Tata ju naučil pracovať s lopatou a ona milovala robiť chodníky v zime. Chodníky bolo treba urobiť tri: jeden k hlavnej ceste, druhý k pivnici a k studni a tretí k drevenému záchodu na dvore.

Pravdaže, sneh padal celú noc a pripadlo ho vyše metra. To bola rozprávková krajina! Sofii až srdce poskočilo od radosti! To bude brigáda! Obliekla sa teplo, na ruky rukavice, čižmy, šál, čiapku, do ruky tatovu lopatu a poďho odhadzovať sneh a robiť chodníky. Keď sa jej konečne podarilo otvoriť dvere na sklenenej verande, kde mama a suseda v zime sušili bielizeň, vhupla až po krk do snehového záveja. Hneď bola biela ako snehuliak.

Robota jej išla od ruky, lebo sneh bol sypký, nelepil sa na lopatu. Chvíľami bola ako krtko robiaci tunely pod zemou. Už zhodila aj rukavice z rúk a odmotala šál z krku, lebo robota hriala čím ďalej, tým viac a dievčina neodpočívala ani chvíľu. Za pol hodiny bola s prácou hotová.

Sofia sa s hrdosťou pozrela na vytunelované chodníky a bola spokojná sama so sebou. Potešili ju aj chvály od susedov z prízemí i z poschodia oproti ich bytu. S pocitom dobre vykonanej práce si sadla na malý stolček k peci a vychutnávala si horúce kakao, ktoré zbožňovala najmä v zimných mesiacoch. Jeho vôňa sa rozplývala po celej kuchyni. K tomu jej mama odkrojila z čerstvej vianočky a raňajky padli do nej ako kameň do priepasti.

Kým ona odhadzovala sneh a robila chodníky, mama upiekla koláče z kysnutého cesta. Boli ako namaľované. Kôrka sa leskla na povrchu, lebo mama ich pred pečením potrela rozšľahaným vajíčkom. Voňali omamne, ale krájať sa budú až na sviatky. Slinky bolo treba prehltnúť naprázdno a chuťky potlačiť.

Koláče piekla mama skôr, lebo potom prišlo na rad pečenie moriaka a to mal na starosti tata. Dokázal ho upiecť do červena a veľmi chutne. Mali iba rúru v peci, v ktorej kúrili, tak museli piecť na etapy. Už mali svoj zaužívaný systém. Mnohé roky fungoval k spokojnosti celej rodiny.

Popoludní mala byť spoločná svätá spoveď pre dospelých, tak si mama urobila svoje práce dopoludnia a ešte stihla aj uvariť obed. Teraz trpezlivo vyčkávala manžela, ktorý mal prísť z práce a spolu chceli ísť do kostola, dať si duše do poriadku. Dcéra aj so synom boli už na spovedi na prvý piatok v mesiaci, tí už boli na narodenie Božieho Syna pripravení.

Sofia zbožňovala tieto sviatky aj pre ich čisté duše. Počas sviatkov bolo u nich doma malé nebo na zemi. Všetci sa na seba usmievali, nikto nehovoril príliš hlasno, ba na Božie narodenie sa u nich doma ani neumýval riad. Mama nariadila, aby nezobudili buchotaním a štrnganím riadu malého Ježiška, ležiaceho v jasličkách.

Po dlhšom čakaní sa mama rozhodla ísť sama.

„Určite sa v kostole zastaví priamo z roboty“, povedala na adresu neprítomného manžela. Nič netušiace deti sa hrali, kreslili si a tešili sa na príchod rodičov zo spovede. Ale domov prišla iba mama. Jej tvár prezrádzala bolesť a veľké sklamanie. Manžela a otca nebolo. Prišiel poriadne opitý až neskoro večer. Hoci už spali, prebudilo ich búchanie pokrievok na hrncoch, lebo hľadal večeru, ktorú mu mama nechala na kraji sporáka.

„No to budú sviatky, kde si bol doteraz?“ vyletela z postele nahnevaná mama. S ťažkým jazykom vykotal zo seba, že hral s kamarátmi v robote karty, teda mariáš, samozrejme o peniaze. Mama bola na pokraji zrútenia, len vedomie, že je po spovedi, ju miernilo.

„Ešte zajtra spovedajú oneskorencov a chlapov, čo chodia na týždňovky, tak sa daj do poriadku,“ zakončila svoj príhovor. Zhasla v kuchyni a obaja sa pobrali do spálne. Spoza dverí ešte Sofia počula, ako sa mama otcovi vyhráža. Ak nepríde druhý deň domov ako slušný človek, urobí mu také sviatky, na ktoré do smrti nezabudne. To bolo hotové nešťastie! Sofia od strachu, že mama splní svoj sľub, nemohla dlho zaspať.

Ráno, deň pred Štedrým dňom, bolo nádherné, iskrivo biele. Vonku bol mráz mínus 18 stupňov, takže dobre priťahovalo, ako vraveli starší ľudia. Slnečné lúče sa odrážali od čerstvého zmrznutého snehu a oslepovali svojou žiarou oči všetkých chodcov.

„Hurá, zajtra budú Vianoce, bude „chodiť Ježiško“, tešili sa deti. Len Jurkova sestra bola akási zamĺknutá a neustále pozerala von oknom, kedy príde tata z práce. Robil v Stavebninách a ešte posledný deň pred sviatkami im pristavili vagóny s cementom a oni ich museli hneď vyložiť do skladu. Obávala sa, v akom stave príde, aby mama nesplnila svoju hrozbu. Celý deň bola napätá, ako to všetko dopadne. Brat nevedel o ničom a tak sa ničím netrápil.

Čas neúprosne cválal ako zdivený kôň. Už sa pomaly zmrákal a otca nikde. Začala ju naplňať zlá predtucha, že tieto sviatky nedopadnú dobre. A naozaj, po polnoci bolo počuť vŕzganie drevených schodov na schodišti a potácajúce sa kroky opitého tatu, vlečúceho sa domov.

„Toto sa nemalo stať!“ slzy ľútosti zaliali Sofiine oči. Kroky ju zobudili prvú, pretože spávala na starom gauči v kuchyni a ostatní spávali v spálni. Mama tentoraz nereagovala a robila sa, že spí. Našťastie si rýchlo a potichu ľahol do postele, aby nezobudil syna, ktorý spal na váľande vedľa ich manželských postelí.

Najhorší scenár sa naplnil hneď ráno. Mama, s tmavými kruhmi pod očami, asi ani oko nezažmurila, zavelila :

„Chodte sa sviatočne obliecť, ja pobalím veci a ideme vlakom k mojej sestre a vašej tete do Kysuckého Nového Mesta! Sofia, bez zbytočných otázok a pripomienok“, obrátila sa k dcére, ktorá už mala na konci jazyka otázku prečo?

Deti poslúchli mamu, rýchlo sa obliekli, zobrali po jednej pripravenej taške a všetci sa rýchlo a potichu vytratilí z domu ako duchovia. Na železničnú stanicu prišli presne v čas odchodu vlaku do Žiliny. Sadli si na sedadlá, ktorých bolo neúrekom voľných, lebo na Štedrý deň veľa ľudí vlakom necestovalo. Podľa mamy už všetci poriadni ľudia sedeli doma so svojimi rodinami. Len oni sa vlakom terigali z domu preč! Preč od tatu, ktorý im pripravil takéto smutné chvíle! Preč z domu od najlepších koláčov ich mamy! Preč od stromčeka, ktorý ostal bez ozdôb!

Bývalo u nich zvykom asistovať tatovi na Štedrý deň dopoludnia, keď ho ozdoboval a dovolil im pomáhať. Akí boli vtedy šťastní! A teraz? Sedia bez slova v uháňajúcom vlaku, kým doma sám tata vyspáva svoju opicu a nevie, že od neho odišli. Sofii išlo puknúť srdce od žiaľu. Stále pozerala z okna, aby nebolo vidieť, ako jej po líci stekajú slzy ľútosti.

Teta Vierka i ujo, spolu s tromi deťmi, ich privítali s láskou a hneď ponúkali vianočnými dobrotami. Rozhovor sa krútil okolo všetkého možného, ale ju vôbec nezaujímal, čo rozprávajú sesternice a bratranec. Ona bola myslou doma pri svojom milovanom tatovi, ktorý ju takto strašne sklamal. Hnevala sa na neho a zároveň ho ľutovala. Chvíľami nevedela, čo ňou zmieta viac, či hnev a či ľútosť.

Čas utekal a blížila sa štedrá večera. Teta s ujom pridali do priestrannej kuchyne ešte jeden stôl, aby sa všetci zmestili. Potom prichystali všetky pochúťky, ktoré sa jedávajú len na štedrú večeru, iba jeden deň v roku. Spoločne sa pomodlili a začali večerať. Jej však vôbec nechutilo jesť. Všetky jedlá, ktoré dala do úst, zalievala vo vnútri prehltanými slzami. Všetko malo horkú príchuť obrovského sklamanie a bolesti. Vianoce, sviatky radosti pre všetkých ľudí dobrej vôle, len pre ich rodinu tento rok nie! Ani z darčiekov nemala radosť.

Čo by dala za to, keby boli teraz všetci doma pri rozžiarenom stromčeku a vinšovali si šťastné a veselé sviatky. Žiaľ, tma za oknami tehlového domu, kde teta s rodinou bývala, dávala signál, že Štedrý deň sa chýli ku koncu. Mama, teta a staršia sesternica sa vychystali na polnočnú a hoci túto omšu Sofia milovala,

tentoraz ju nelákala. Vyhovorila, sa, že sa jej chce spať. Keď odišli do kostola, schúlila sa do kútika izby, kde mala postlané a plakala tíško do vankúša:

„Tata, tata, prečo si to urobil?“ opakovala si v duchu donekonečna, až kým vysilená nezaspala. Ráno mala oči červené ako angorsky králik, ale mama nevyzerala o nič lepšie. Obliekli sa teplo a išli do kostola. Po príchode z rannej svätej omše, im teta na raňajky nakrájala orechový závin a urobila bielu kávu. Bola to slabá náplast' na jej boľavé srdce. Po raňajkách sa decká venovali sledovaniu televízie alebo hrali v kuchyni spoločenskú hru Človeče, nehnevaj sa! Hoci bola v tejto hre veľmi dobrá, lebo doma hrávali celá rodina turnaje, teraz ju hra vôbec nelákala. Mama s tetou začali pripravovať obed. Ona sedela sama schúlená pri okne akoby stále niekoho vyzerala. Zrazu ho z diaľky zazrela:

„Mamááá, tata idééé“, skríkla na celé hrdlo, neuvedomiac si, že nie ani na lúke, ani doma. Všetci spozorneli a pozreli smerom k dverám, kde sa o chvíľu zjavila silueta vysokej mužskej postavy. Zaklopal a vošiel dnu.

„Prajem vám šťastné a veselé sviatky!“ zaželel potichu všetkým a pohľad mu spočinul na jeho manželke. Podišiel k nej, kľakol si pred ňou na kolená a rozplakal sa ako malé dieťa:

„Prosím ťa, odpusť mi, aj vy moje deti, že som vám pokazil tieto vianočné sviatky a prosím vás, aby ste sa so mnou vrátili domov! Skoro som sa zbláznil, keď ste ma nechali doma samého,“ dodal prehltajúc chlupské slzy.

„Sľubujem tu, pred tvojou rodinou, že sa to už viackrát nestane! Aj na spoveď pôjdem, len sa vráťte domov!“ Sofii viac nebolo treba. Vyletela zo stoličky ako strela, hodila sa tatovi okolo krku a plakala od radosti tak srdcervúco, že rozplakala celú rodinu.

„Tatinko môj, ty si prišiel!“ Potom sa hodila mame okolo krku s prosbou: „Mamička, poďme domov, prosím ťa!“ Aj Jurko sa pridol k svojej sestre a prosil zopnutými rukami svoju mamu, aby odpustila tatovi a vrátili sa domov.

Po chvíľke ticha, ktorá sa zdala večnosťou, sa postavila. Objala svoju sestru, švagra, poďakovala im za prijatie i pohostenie. Obliekla si kabát, pobalila veci a rozlúčila sa s nimi. Obe deti boli bleskovo oblečené, obuté i rozlúčené a čakali v predsieni na rodičov.

Vyšli z bráničky rodinného domu smerom k železničnej stanici. Pani Belanská „zavesená“ do manžela a Sofia do otca z druhej strany. Brat sa držal maminej ruky. Vyzerali ako najšťastnejšia rodina na celom svete. A v tejto chvíli aj boli.

Soňa Behúňová

Ranné zamyslenie

Bola vo funkcii riaditeľky materskej školy druhý rok a bola na to veľmi hrdá. Chvíľami si myslela, že má „patent na rozum.“ Ani si neuvedomila, ako tíško sa vkradla do jej srdca pýcha a nezdravá hrdosť. Mamine rady a poučenia jej pripadali ako z inej galaxie alebo ako to ironicky nazývala „sto rokov za opicami“.

Na všetky jej slová mala jedinu odpoveď:

„Mami, ty ničomu nerozumieš, tak sa do mňa nestaraj ani do mojej práce!“ Chúďa mama, aj slza jej potajomky vytryskla z oka, ale ona bola tvrdohlavá ako mulica.

„Ty si raz tú svoju tvrdú palicu dobre nabiješ!“ prorocky predpovedala mama. Keďže do práce bolo treba písať prípravy, čo bude učiť, chystať si pomôcky, rada si všetko chystala sama v svojej domácej pracovni. Takýto honosný názov dostala jej bývalá detská izba. Priam neznášala, keď ju niekto vyrušoval. Najviac ju hnevalo, keď mama vošla do jej kráľovstva a zahlásila:

„Ale tu máš neporiadok, nehanbíš sa? To som ťa tak vychovala?“ Samozrejme nasledovala jej obľúbená odvet:

„Poriadok je pre hlúpych, inteligent má prehľad!“ a tvárila sa, že ďalej pracuje. Po chvíli stáť vo dverách to mama zabalila a odišla z jej izby do kuchyne čítať svoju obľúbenú knihu.

Veľakrát sa jej stalo, že večer bola unavená a nechcelo sa jej písať prípravy. Radšej si ráno privstala skôr. Mysleť bola odpočinutá, v kuchyni jej rozvonila čerstvo uvarená káva a ona pracovala ako usilovná

včelička. Nebolo pre ňu horšej situácie, ako keď sa jej za chrbát postavila mama, že jej ide chystať raňajky do práce. Niekedy od zúrivosti skoro „vyliezla z kože“ a poslala ju okamžite do postele slovami:

„Nechaj ma na pokoji, ja od teba nič nechcem a raňajky si pripravím sama!“ Niekedy sa hneď zrána škaredo pohádali. Ona potom odchádzala do práce na autobusovú zastávku s poriadnym tresknutím dverí za sebou a bez pozdravu.

Raz ráno si tiež chystala prípravu do školy a počúvala pritom v rádiu reláciu Ranné zamyslenie. Hovoril v nej jeden biskup, že ľudia sa mnohokrát nelúčia pri odchode z domu v dobrom, ale pohádani, s nenávisťou v srdci, s vyhrážkami, ba niektorí aj so zlými želaniami.

„Nikto z nás ale nevie,“ pokračoval, „či sa vráti domov živý a zdravý, alebo či nájde toho svojho blízkeho doma živého a zdravého. Veľakrát do života ľudí vstúpi nečakaná udalosť, tragédia a niekto z rodinných príslušníkov náhle odíde z tohto sveta. Jednoducho povedané, Boh si ho povolá k sebe. Už nie je možné nič dopovedať, už nie je možné nič vysvetliť, ospravedlniť sa, poprosiť o odpustenie, už je neskoro! Vidím na pohreboch slzy ľútosti, výčitky svedomia, nemé prosebné pohľady k nebu, hlasné bolestivé výkriky. Žiaľ, všetko je márne a zbytočné,“ dokončil. Na záver dodal:

„Je veľmi dôležité odchádzať z domu s láskavým požehnaním, v dobrej nálade a v radostnom očakávaní návratu. Potom vás nemusia trápiť výčitky, prečo som to povedal alebo prečo som mu nepovedala, že...? Prajem vám všetkým, aby ste vždy odchádzali a vracali sa domov s láskou, aby ste si povedali na rozlúčku niečo milé a zopakovali to pri príchode znova. Aby ste sa spoločne tešili jeden z druhého,“ dokončil svoje ranné zamyslenie duchovný otec.

Poviem vám úprimne, jeho slová zarezali do živého a hlboko sa jej dotkli.

Asi o týždeň po tejto relácii v rádiu, sa opäť ráno „pochytili“ s mamou, ktorá jej zasa chcela chystať raňajky a ona ju rázne odmietla. Nakričali na seba a Sofia zúrivo treskla dverami tak, že skoro vyleteli zo zárubní. Mama ostala nahnevaná a urazená sedieť v kuchyni. Len čo zbehla dolu schodmi na odpočívadlo, prišli jej na um slová biskupa z ranného zamyslenia. Ostala stáť ako prikovaná na chodbe.

Prešiel ňou mráz a hrôza, že by sa už s mamou nemuseli stretnúť živé! Bolo jej jedno, že zmešká autobus do práce. Otočila sa, vybehla tých pár schodov späť, odomkla dvere na byte a nahlas zavolala:

„Mamiíí, prosím ťa, odpusť mi a nehnevaj sa na mňa! Maj sa dobre a dovidenia!“ Z kuchyne nedoletela žiadna ozvena. „To nevadí! Hlavné, že som to dokázala ja,“ utešovala sa cestou. Božím riadením autobus meškal a ona si šťastne sadala do neho s vedomím, že má aspoň čisté svedomie.

Dopoludnie v škôlke ubehlo ako voda v rieke a Sofia sa vracala spokojná z práce domov. Už mala prichystaný kľúč od dverí bytu, že odomkne, keď sa dvere otvorili samé a mama sa jej vrhla okolo krku so slovami:

„Dcéra moja, odpusť mi, že som ti ráno neodpovedala na tvoj pozdrav a ospravedlnenie. Celé dopoludnie som sa tu zhrýzala výčittkami, že ty si odo mňa lepšia, lebo si to dokázala povedať a ja nie,“ zakončila Sofiina mama svoje nečakané a láskyplné privítanie. Ona ju objala a povedala jej:

„Mami, ľúbim ťa a sľubujem, že už nikdy neodídem z domu bez tvojho požehnania a pusy na rozlúčku,“ dodala. A svoj sľub dodržala. Kým jej maminka žila, lúčili i vítali sa objatím, bozkom a krížikom na čelo.

Čo to vlastne bolo, čo ešte Helenu držalo nad vodou? Bola po päťdesiatke, do päťdesiatky túžila ešte vždy po dieťati. V štyridsiatich piatich rokoch sa vydala za dobre vyzerajúceho, oveľa mladšieho cudzinca, tmavovlasého exotického muža, a istý čas s ním bola veľmi šťastná. S dieťaťom to nevyšlo, Helena mala na začiatku manželstva potrat, pretože bola na dieťa príliš stará. V každom prípade jej to tak povedali lekári, a ďalej to už s dieťaťom nepokúšala. Neskôr od nej muž odišiel, hoci preňho robila, čo mohla. Teraz sa cítila niekedy sama, zato však zrelá, jej vzťah s mužom, ktorého si vzala, však nikdy neoľutovala. Helena pracovala v dome s opatrovateľskou službou a často mala nočné služby. Ráno sa zavčasu vracala domov unavená, ale takmer vždy v dobrej nálade, pre únavu takmer nikdy nemohla ihneď zaspať. Vždy však s dobrým pocitom, že pracovala v noci pre ostatných, po dlhom prevracaní sa v posteli nakoniec zaspala. Dnes ale zaspať nemohla. Po chvíli zazvonil telefón. Kto to môže byť tak skoro ráno, uvažovala Helena. Vzala slúchadlo, bola to jej matka, chcela jej povedať, že dnes večer nepríde na večeru, pretože sa necíti dobre. Myslela si vraj, že Helena asi ešte po nočnej smene nespí. Helena bola takmer rada, i keď už všetko na večeru nakúpila a uskladnila v chladničke; tešila sa, že bude mať voľný večer. Jej vzťah s matkou nebol najšťastnejší, často zasahovala do jej života, ako by bola ešte stále dieťa. Jej dieťa. A vždy to večné bedákanie, že jej dcéra žije sama. Často jej robila výčitky kvôli peniazom, keď si Helena chcela kúpiť niečo drahšie, zúčastniť na nejakom kurze, alebo ísť na finančne náročnejšiu dovolenku. Niekedy bola preto na matku nahnevaná, na druhej strane ju tešilo, že je v jej veku ešte nezávislá a relatívne samostatná. Kedysi jej matka ľutovala, že nemá vnúčatá, všetky jej priateľky pyšne rozprávali o milých a neskôr úspešných vnúčatách, neskôr sa jej nejako podarilo sa s tým zmieriť, alebo na túto tému s priateľkami viac nehovorila. Teraz chcela Helena už naozaj ísť spať, podarilo sa jej zaspať veľmi rýchlo. Keď sa po troch hodinách zobudila, cítila sa sviežo. Uvarila si kávu a začala variť. Mala pred sebou celý večer, možno pôjde niekoho návštíviť, alebo do kina, nechávala udalostiam voľný priebeh. Prv než začala variť, chcela si ešte prečítať e-mailly. Sem-tam prišlo niečo dôležité, čo jej kolegovia alebo priatelia chceli oznámiť. Keď otvorila e-mailovú schránku, zbadala pod názvom smutná správa, správu svojej kolegyne Evy, ktorú mala veľmi rada. Rýchle ju otvorila a zo správy sa dozvedela, že kolegyňa stratila pri tragickej nehode v horách syna. Stalo sa to pri lezení na skalách, bol to jej jediný syn, mal iba dvadsaťtri rokov. Zdvorilo ihneď odpovedala a spýtala sa Evy, či bude prípadne potrebovať pomoc. Potom išla variť, ako plánovala. Eva o chvíľu odpovedala, že by bolo veľmi pekné, keby sa mohli večer vidieť, a kedy by vraj Helena mohla prísť k nej. Helena odpovedala, že by sa jej to hodilo okolo siedmej.

Helena rýchlo a trochu nervózne vhodila farebnú mrazenú zeleninu do panvice a bolo jej jasné, že kocky na tento večer sú vrhnuté. Dovarila jedlo, zeleninu ochutila korením, k tomu uvarila pár zemiakov. Potom si zasa trochu odpočinula.

Pred siedmou sa pekne obliekla a všetko zabalila do plastového riadu, prikryla fóliou a odišla. Eva nebyvala ďaleko, raz musela Helena prestupovať, tak o pätnásť minút by mala byť u Evy. Pomyslela si, že Eva v takejto situácii určite nemala čas variť, a že jedlo uvíta. Po privítaní jedli obe pomaly v obývačke. Eva s námahou rozprávala Helene podrobnosti o tom, ako sa to všetko s jej synom stalo. A nedala sa utíšiť, a srdcervúco plakala, bolo to všetko také nové. Helena to znášala a snažila sa Evu pochopiť a utíšiť. Pritom uvažovala, že je nakoniec i rada, že vlastne nikdy nemala deti. Niečoho takého, ako je strata vlastného dieťaťa, zostala ušetrená. Bolo jej Evy veľmi ľúto, pretože jej jediný syn bol veľmi nadaný a pozorný mladý človek. Helena ho videla len krátko, možno dvakrát, keď prišiel po matku do práce autom. Život je taký nepredvídateľný, povedala Eva ako útechu. Po večeri navrhla Helena Eve, aby išli na krátku prechádzku. To ti urobí istotne dobre, mienila Helena, bol teplý letný večer a vonku bolo ešte vidno. Prešli parkom, smerom, kde obe pracovali. Krátko pred opatrovateľským domom Eva zastala, nechcela ísť ďalej, nepriala si, aby ju videl niektorý z tých starých ľudí, ktorých opatrovali. Musíš sa dať dokopy a prekonať sa, povedala Helena a povzbudzovala ju ísť ďalej, akoby sa nič nestalo. V hlavnej budove stála v jednom z okien stará pani, vôbec si nevšimla Evinu smutnú náladu. Zamávala a smiala sa vďačne na obe, ako by chcela povedať, aké milé, že ste tu znova. Helena sa na ženu usmiala a konečne sa pousmiala i Eva. A tu si Helena pomyslela, aké je to vlastne pekné, mať týchto niekoľkých starých vďačných ľudí, ich hlbavé pohľady, staré tváre plné vrások a životnej múdrosti, ktorí sa každý deň tešia, že sú ešte tu. A to bolo to, čo teraz obe držalo nad vodou. Slúžiť iným a byť tu pre iných - zmysel ich života.

Aj keď je Lujza od Jany o tridsať rokov staršia, je to Janina najlepšia priateľka. S ňou mohla vždy hovoriť o väčšine vecí, ktoré sa týkali života.

Pred niekoľkými rokmi Lujza ťažko ochorela. Ako mimoriadne statočný bojovník si nepripustí ani sama pred sebou, že je chorá. Jeden z dôvodov je istotne ten, že Lujza musela celý život bojovať za všetko sama. Sama vychovávala od malička svoju dcéru a pritom pracovala. Lujza bola popri to všetkom i úspešná umelkyňa. Kedysi modelovala zo žiarivej tehlovooranžovej hliny krásne postavičky rôznych veľkostí, väčšinou tanečníkov pohybe, alebo busty rôznych neznámych ľudí, charaktery národov rôznych typov. Mnohé z nich žiaria na policiach jej malej útulnej domácnosti ešte dnes. Lujza je pre Janu tak trochu akýsi vzor, niekedy aj jej mama a poradca, občas jej druhé ja. Veľa sa od nej učí, i čo sa týka vlastného postoja k svetu a originality v myslení. I ako sa nebáť a stáť si za svojím názorom. Lujza je veľmi inteligentná a sčítaná, vyzná sa v literatúre a umení. Má priateľov, ktorí žijú veľmi intelektuálne, niektorí z nich sú bohatí. Bohatá Lujza teda určite nie je. Nikdy jej na tom nezáležalo, lepšie povedané, nesnažila sa byť bohatá. Z tohto dôvodu musí občas znášať i zlé nálady svojich bohatých priateľov. Niekedy jej dávajú najavo, že je menej bohatá, a teda i menej dôležitá ako oni. Ale Lujza zostane vždy verná sama sebe a povie priateľom rovno, čo si o nich myslí. Takmer každý deň chodí Lujza na prechádzky, iba vtedy, keď je počasie veľmi zlé, prechádzku vynechá. Dve hodiny sa vždy prechádzala po krásnej krajinárskej záhrade Ermitáži. To jej dáva silu. Pozoruje pritom prírodu. Stretnutie s prírodou, to je jej pojem pocitu domova. Alebo lepšie povedané: príroda je jej domovom. A umenie jej krídlami. Aj prečo si Jana Lujzu váži, je jej životná skúsenosť a múdrosť. Má v sebe takú harmóniu a krásu, akú by i Jana raz tiež chcela mať. A pretože sa musela vždy v živote spoliehať sama na seba, zostala vždy nezávislá na mienke ostatných. Mala svoju vlastnú. Hovorí sa tomu aj: vnútorná sila. Má ju dokonca aj napriek svojej chorobe, a Jana dúfa, že to tak zostane. Táto Janina predstava, či túžba, je tak trochu nereálna, pretože Jana vie, že i Lujza, o veľa rokov staršia než ona, tu nezostane naveky. Lujza je akási Janina niť k lepšiemu svetu, jej citová opora, keď sa jej nedarí. Pozná Janu už dlho, a pomôže aj vtedy, keď Jana občas zájde príliš ďaleko vo svojich predstavách, či fantázii. A robí to opatrne a dobre. Je niečo ako Janina ozvena v tomto svete, ktorá vždy odpovie na jej volanie.

Okrem toho všetkého sa Lujza i zdravo stravuje. Vegetariánsky a biologicky. Jana pre ňu občas varí. Lujza sa teší jej kuchárskemu umeniu a chváli jej kuchárske zručnosti. Na začiatku, keď sa dohodli, jej Lujza doniesla malé jutové vrečko. Vnútri bolo pár drobných mincí. "Dúfam, že sa neurazíš," povedala Lujza, "ale rozhodla som sa, že ti trochu pomôžem. Zakaždým, keď budem jesť u teba, prinesiem ti pár drobných. Môžeš si ich odložiť a prilepiť si tak na svoje dovolenkové cesty". Nedávno Jane podarovala knihu. Vnútri bola založená čiernobiela pohľadnica s obrázkom v nožnicovom strihu, s radostne kráčajúcim dievčaťom s otvoreným dáždnikom v ruke, nad ním kŕdeľ vtákov. Na pohľadnici stálo zeleným perom Lujziným písmom: ... Zahod' svoje starosti do vzduchu. Ďakujem za pozvanie a rozhovory.... Jednoduché a krásne. Jana už dávno nič také nepočula.

Miroslava Florková

Nechat' či nenechat' si to?

Priznám sa, vstala som z postele ľavou nohou. Nejak mi v ten deň nič nevychádzalo. V takej nálade sa človek ľahko opije. Stačí zopár pohárikov, spomienok, nostalgia dotvorí atmosféru, neodbytnosť spolužiakov a prítomnosť jedného, pre ktorého som kedysi mala slabosť... a skončíte úplne inak, ako ste plánovali.

Malo ísť o priateľské stretnutie. Pôvodne.

Hmm, stretnúť, či skôr prebrať sa ráno nahý v posteli, vedľa mňa spiaci Marek, tiež nahý, aspoň do polpása (súdiac podľa sexi, už trochu chlpatéj hrude...).

Ležala som v posteli a v hlave mi dunelo. Vypila si toho viac, ako si mala, Tereza! Snažila som sa spomenúť si na niečo zo včerajška a hlbšie som sa zavrtala do periny.

Na nič som neprišla. Akurát ma ešte viac rozbolela hlava.

Počkat'! Perinu na tele som cítila akosi... priamo. Ale to musí znamenať...Ležím v posteli nahý?!

Bojazlivo som otvorila oči. Ležala som na posteli v jednej z izieb. Posteľ nebola najmenšia, vlastne by sa dalo povedať, že bola manželská. A vedľa mňa niekto ležal...

Počúvala som tiché pochrapkovanie a zbadala jeho ruku kúsok od môjho pása... Pohľadom som postupovala cez odhalené plece, periférnym videním postrehla nahý chrbát, holý krk a na ňom zimomriavky zo studeného vánku, ktorý prúdil dnu otvoreným oknom, až som sa dostala ku tvári a strapatým vlasom.

Chudák, bol snád' vyplašenejší než ja.

Ako-tak sme sa zobudili a pochopili, že to nie je iba sen. Snažili sme sa spamätať zo šoku a začali sme sa zhovárať.

Marek, v tvári červený, sa ma opýtal: „Ako len zídeme dole?“

„Možno si to nevšimli...“

„Myslíš? Pochybujem, ale veľa si toho zo včerajšieho večera nepamätám...“

Pokúšala som sa ho utešiť. Lepšie povedané – nás. „Paľo s Denisou sú na tom rovnako.“

„Lenže tí spolu chodili už na strednej...“

„Takmer aj my, ak si spomínaš. Len ty si bol príliš hanblivý...“

Odtiahol sa odo mňa. Trochu sa ma to dotklo, nachádzam sa predsa v rovnakej situácii!

„Marek,“ začala som pomaly, „ja viem, ako to vnímaš. A vnímam to rovnako, ale už to nezmeníme. Stalo sa, tak by sme sa mali pokúsiť prijať to...“ povzdychla som si.

Začala som premýšľať a aj som zabudla, že Marek je stále v izbe a čosi odpovedá. Zachytila som len niečo ako: „Viem, ale keď ja...“

To mi pripomenulo Alicu a ďalšie kamarátky. Preľakla som sa, na ich reakcie som ešte nepomyslela. Ale možno sa to bude dať utuľať. Môžem im povedať, že sme sa len bozkávali... stará láska predsa nehrdzavie, nie?

Ktosi nám zaklopal na dvere. Vystresovaný Marek ma chytil za ruku. „Sekundu,“ zavolať napokon. Obliekli sme sa, dali dokopy a skontrolovali prípadné škody. Našťastie mi nespravil cucflek. To by som už asi nerozdýchala...

Vracala som už niekoľko dní bez prestávky. Spočiatku som si myslela, že napínanie spôsobila zlá kombinácia jedla. Telo mi reagovalo nezvyčajne. K tomu všetkému som bola neustále hladná. Žalúdok rád vyspevoval a chute som plietla, ako to len bolo možné.

Vnútri sa ozval tichý hlások. Nie si náhodou tehotná?

Čosi! Nevymýšľaj hlúposti. Po prvom raze, to nemôže byť pravda, niektoré páry sa snažia roky a nič...

Ale vtom mi pohľad padol na maličký spratný kalendár položený na stole. Niektoré dni som zakrúžkovala, ale len v minulom mesiaci.

Okamžite sa ma zmocnil strach a zlá predtucha. Ako v mrákotách som vstala z kresla. Ruky sa mi triasli, keď som ho dvíhala zo stola. Menštruácia mi už niečo vyše troch týždňov meškala.

Hlavou sa mi premietali rôzne situácie, to, aká bývam unavená, pravidelná ranná nevoľnosť, zmena chutí a nálad...

Vzápätí som však pokrútila hlavou. Čo mi to len napadlo?! Nič sa nedeje – ide len o zhodu paradne načasovaných okolností. Pri všetkom napätí v škole a chýbajúcom čase na prestávku som poriadne nejedla a musela som to niekedy dohnat'. Je to celkom prirodzená reakcia organizmu...

S obrovským šutom spadnutým zo srdca som sa uvelebila na gauči, zapla telku a hľadala v programe niečo iné ako telenovelu. Ústa sa mi rozťahli v zívnutí, stíšila som hlas a siahla po deke. Prikrýla som sa ňou a v snahe nerozmýšľať nad zhodou okolností, som zaspala.

*

„Terri? Tak čo si zistila?“ opýtala sa Alica spoza kúpeľňových dverí, v hlase jej znela opatrnosť. Sedela som na studených kachličkách, chrptom opretá o stenu. Po lícach mi mlčky stekali slzy, keď som sa konečne odhodlala odpovedať. „Že som veľmi, veľmi hlúpa.“

Test, ktorý som doteraz držala v ruke, som položila na zem, odmietajúc sa znova pozrieť na svietiace dve paličky.

Alica opatrne otvorila dvere a nakukla dnu. Pozrela som sa na ňu, z očí mi tiekli doslova prúdy slz. Pribehla ku mne a objala ma a ja som sa v jej objatí zúfalo rozplakala.

Alicino tíšivé, „*bude to dobré*“ ma napokon upokojilo. Bola som jej vďačná, že sa ma na nič nepýtala.

Nikdy predtým som sa necítila od všetkých taká vzdialená. Dieťa možno aspoň sčasti vyplní to prázdne miesto. Nebolo to síce ešte definitívne potvrdené, ale... Klesla som do kresla a neovládateľne sa rozplakala.

*

„Niečo sa mi na tebe nezdá, Terezka,“ začala mama.

Rozhovor už prišiel. Viem, pochabo som sa mu vyhýbala, ale priznať pravdu pred rodičmi som považovala za jednu z najťažších vecí. Lenže už bolo zrejme načas...

„Ani nie som celkom v poriadku,“ odvetila som.

„Musím sa vám k niečomu priznať.“

„Znieš... akoby si niekoho zavraždila,“ zasmiala sa sestra, práve z chladničky vyberala čili papričky. Keby si len vedela...

„Asi to bude trochu šokujúce, ale som tehotná...“ vychrľila som jedným dychom.

Mame tvárou prešla celá škála emócií – šok, strach, hnev, opäť prekvapenie...

Vraštila obočie a prezerala si ma prísny pohľadom. „Kedy sa ti to podarilo?“

Aby som lepšie vykreslila situáciu, mamina si veľmi zakladá na pravidlách a kresťanstve. Jej vlastná dcéra, vzťah bez záväzkov, tehotná, slobodná mamička... z takej dobrej rodiny...

Nuž, stáva a neodstáva sa...

„Na stretávke zo strednej. S Marekom,“ dodala som.

Sisa len preskakovala pohľadom z jednej na druhú.

„Prvý raz a rovno do čierneho?“ ozval sa oco spoza kuchynského pultu. Aspoň vidíte, po kom som zdedila humor.

Spočiatku panovalo v kuchyni ticho. Ticho ako pred búrkou. Vedela som, čo asi môžem očakávať.

Prstami som bubnovala po stole.

„Okamžite s tým prestaň,“ vyhrkla zrazu mama.

Odvážila som sa zdvihnúť pohľad. Mame po lícach stekali slzy a v očiach celá paleta emócií... Zároveň jej z nich sršali blesky. Krik a plač.

„Ani nemusím hovoriť, ako veľmi si nás sklamala.“ Množné číslo. Pichlo ma pri srdci...

Nezvládla som to. Áno, uvedomovala som si to už predtým.

Som zbabelec - odišla som z kuchyne, aby som urobila to isté - vykričala sa a porevala si.

V bezpečí vlastnej izby som sa hodila na posteľ. Vzlyky som sa pokúšala utlmiť vankúšom, ale myslím si, pokiaľ som bola v stave niečo posudzovať, že sa mi to nedarilo. Lomcovali mi telom. Päťou som udierala do steny, fyzická bolesť bola znesiteľnejšia a odpúťovala myseľ od psychickej. Kričala som. Nemý výkrik. Plač. Krv na vankúši. Prehryzla som si peru.

Bolo mi to jedno.

Odpustia mi niekedy? Odpustím sama sebe?

Dosrala som si život. Zlyhala som na plnej čiare a sklamala všetky očakávania. Niežeby som bola dánska princezná a bola za svoj „prečin“ verejne vysmiata, pranierovaná a vyvolala škandál... ale môj mikrosvet utrpel. Spolu s ním aj hrdosť a mienka o sebe. Sama som trpela!

„Och, Bože, pomôž mi, prosím!“

Na nočnom stolíku som mala položenú Bibliu. Čítavala som si ju ráno, pravda, kedysi, keď som ešte ráno stihala a nemaľovala sa. Kedy som s mejkapom začala?

Spätne som si pripadala taká nevýslovne povrchná! Na výzore už vôbec nezáležalo...

Ani Boh mi neodpustí... toto je prisilná káva. Porušila som jeho zákony, svoje sľuby... zničila som Mareka alebo som mu k tomu aspoň dopomohla.

Rozhliadla som sa po izbe. Na nočnom stolíku ležala Biblia. Načiahla som sa za hrubánskou knihou a vyhládala časť o desiatich pannách (to slovo mi bilo v sluchách a prinieslo ešte ťaživejší pocit).

Potrebovala som dôkaz, že Boh je milosrdný a preto odpustí aj mne...

Pod podobenstvom sa nachádzali vysvetlivky a prepojenie s Listom Rimanom. Hltavo som ho prečítala.

Tajomstvo každého hriechu spočíva v tom, že je bránou spásy. Ježiš obrátil samotný hriech a urobil ho cestou do svojho vlastného srdca. Vydrž bolesť poznania, že uniesol i tvoju bolesť, že urobil z nej bolesť svoju. Nič nás nemôže oddeliť od lásky Kristovej! (Por. Rim 8,35)

Ťaživý pocit pretrvával. Ďalej som listovala v Biblii, horúčkovo, až sa jemné strany takmer potrhali. Hľadala som pasáž o hriešnici-pobehlici. Márii Magdaléne.

„Tvoje hriechy sú ti odpustené, chod', a už viac nehreš.“

Nepomohlo to.

Šmarila som Písmo o stenu. Vydalo dunivý zvuk, uspokojil ma, horúca krv v žilách však túžila po ďalšom údere. Tento raz som použila vlastnú päsť.

Na bielych rukách mi takmer okamžite vystúpili modriny. Krv prúdila pod kožou. Väčšiu potechu by mi spôsobila, keby sa vyliala...

Nemám silu modliť sa. Nenávidím ťa, Bože! Neznášam tie básničky a prístup a všetko! Jasné, Božie slovo dodáva veľa sily, ale niekedy... neposerte sa všetci. No a čo, že trpel na kríži. Ja trpím rovnako...

Nedokázala som si odpustiť. Pred očami som mala krv na snehobielej plachte. Snívало sa mi o nej každú noc. Nič viac – len kontrast. Červená a biela.

Hej, existovala aj iná možnosť. Ísť na potrat. Naši by mi síce nikdy neodpustili... ale to sa vlastne už stalo... a zvyšok by sa vyriešil. Áno, aké ľahké a jednoduché!

Naraz som sa posadila na posteli. Hruď sa mi prudko dvíhala. Nik iný by sa o tom ani nedozvedel...

Ruky sa mi triasli, keď som otvárala notebook a googlila potrebné informácie. Vraj zákrok ani veľmi nebolí a následky a riziká s ním spojené sú minimálne. Čítala som si recenzie na popradskú nemocnicu. Fajn. Ešteže nežijem v Trstenej, tam potraty nerobia.

Prudko som dýchala. Chcela som to urobiť hneď, zbaviť sa ho! Túžba mi vystrelila z mysle a zasiahla srdce. Zároveň mi však v hlave blikla varovná žiarovka. Neunáhli sa, dievča!

Nutne som sa s niekým potrebovala porozprávať, čisto na ľudskej úrovni. Potrebovala som radu.

Odmietala som pripustiť, že bolo by lepšie dieťa si nechať. Okolnosti, za akých som ho počala, mi potrat ukazovali v oveľa priaznivejšom svetle. Jediný zákrok a bude pokoj. Pokoj v duši – len po ňom som túžila. Bola som precitlivená a ťažko som zvládala bežné situácie.

Mala som pocit, že ma celé okolie zraňuje. Depresie, povrchné myšlienky... bola som čoraz slabšia a menej odolná voči hriechu.

Viac som to nebola ja, vôbec som sa na seba nepodobala. Pociť ľahkosti a šťastia v duši nahradil balvan.

*

Sedela som v čakárni a bola vďačná, že na stenách nevisia žiadne fotografie rozkošných bábätiok. V rukách som žmolila odporúčanie od gynekologičky a obzerala sa po ostatných pacientkach.

Popravde nik netušil, že tu sedím. Každý alebo skôr každá žena, ktorú poznám, by ma určite prehovárala (ak nie aj úspešne odhovorila od tohto zbabelého pokusu...). Navyše „zárok“ musím vykonať sama, hoci podpora by sa mi zišla...

Ned'aleko odo mňa sedel pár. On ju držal za ruku. Možno by pôsobili šťastným dojmom, keby jej po líkach nestekali slzy. Hmm, to asi pôjde o spontánny potrat. Zo srdca som ich ľutovala...

Začalo ma hrýzť svedomie. Naozaj robím správnu vec? Chcem, aby „to“ len tak zmizlo?

Zahanbila som sa. Vlastné dieťa nazývam „tým...“ Prirovnávam ho k ničote, kde o chvíľu aj zmizne... a tak to bude predsa najlepšie.

Tam aj patrí, respektíve bude patriť, veď je to zatiaľ iba zhluk buniek.

V hlave sa mi začala vojna viacerých hlasov. Takmer som sa triasla pod váhou argumentov a slzy mala na krajíčku.

Aj prísediace si zrejme všimli, že nie som v poriadku. Žena v stredných rokoch mi podala vreckovku.

Pokúsila som sa o úsmev na znak vďaky.

Smrkala som nahlas a takmer nedokázala potlačiť vzlyky.

Nuž, budem musieť prísť inokedy...

Nádych, výdych.

Stala som sa atrakciou čakárne. Aspoňže tu nebolo veľa pacientov.

Niektorí sa tvárili, že môj nárek nevidia, iní ma prebodávali pohľadmi plnými ľútosť.

Možno práve ľútosť ma vyburcovala a nazlostila.

Správaš sa ako malé decko, Tereza! Ide o obyčajný zárok, vykonáva sa denne a trvá sotva pár hodín.

Poutierala som si tvár, dostala ďalšiu vreckovku a odišla na wécko.

V zrkadle nad umývadlom som zbadala škody, ktoré mi slzy spôsobili na líkach. Snažila som sa ich napraviť, hoci viac-menej neúspešne. Ale komu na tom záleží?

„Nerob to, nechaj si ho...“

Nemám dôvod. Zničí mi život!

Zničila si si ho sama!

To nie je pravda.

A kto potom?

Ďalšie a ďalšie slzy sa mi rinuli tvárou... vedela som, že do čakárne viac nevkročím, že viac nenájdem silu.

Nebola som presvedčená o správnosti rozhodnutia, ale nedokázala som... nemohla by som... nie...

„Chcem ísť domov!“ zašepkala som sama pre seba. Hlas mi znel chrapľavo.

Doma som si uvarila horúci čaj a vybrala sa do izby. Cestou po schodoch som sa obišla so Sisou. Mlčala, ale jej pohľad mi prezradil, že vidí stopy po slzách.

Náhle som sa jej vrhla do náruče. Potrebovala som cítiť teplo druhého tela.

„Sisa,“ rumázgala som. „Ja som skoro...“

„Takmer som bola na potrate...“

Zhrozene sa na mňa dívala. Oči jej šli vypadnúť z jamôk. „To-to nemyslíš vážne!“

Prikývla som. „Skoro...“

Pustila ma na vzdialenosť laktov, ale naďalej mlčala. „Som rada, že len skoro.“

Napokon sa usmiala. „Bude to dobré, nejako to spolu zvládneme.“

Prečo ho všetci nazývajú „tým“?

Ozýva sa matka, čo pred polhodinou takmer zabila vlastné dieťa?!

„Zostaneš pri mne, kým nezaspím?“ opýtala som sa mladšej sestry. Vymenili sme si úlohy, zvykla to byť ona, kto sa bál zaspieť.

„Jasné.“

Prehadzovala som sa v posteli z boka na bok. V spánku mi bránili myšlienky, bzučali ako dotieravé muchy. Pretočila som sa na druhý bok a rukami objala vankúš. Do očí sa mi nahrnuli slzy a už aj stekali dolu tvárou a vsiakali do vankúša. Bola som sama ako prst. Potrebovala som cítiť upokojujúce objatie, počuť povzbudzujúce slová, ktoré by síce neboli pravdivé, ale...

Súrne som sa potrebovala uistiť, že situácia, do ktorej som sa sama dostala, nie je až taká zlá.

Všetko ma bolelo, v hlave mi trešťalo, mala som pocit, že sa každú chvíľu vyvraciam, niečo mi tlačilo na hrud' a zle sa mi dýchalo, ale psychicky som sa cítila horšie. Sklamaná, stratená, nahnevaná, ubolená, sama...

„Prečo?“ spýtala som sa a razom si uvedomila, ako detsky a hlúpo to znie. Oveľa lepšie by bolo spýtať sa „ako?“ alebo „ako to zmeniť?“

Nevedela som, čo robiť, kde hľadať riešenie, na koho sa obrátiť. Najhoršie bolo, že som si uvedomovala, že s tým nemôžem spraviť vôbec nič. Radšej som prestala premýšľať, lebo všetky myšlienky len a len boleli. Žila som ďalej, proste len žila život, ktorý som mala. Nič viac, nič menej.

*

Tlačila som ťažký vozík, tisol sa mi zle, asi mal niečo s kolieskami. Pred pokladňou som zastala a prekvapene zbadala Mareka, ako vykladá tovar na pás. Aj on si ma všimol si a usmial sa.

„Terri,“ oslovil ma a posunul vozík, aby som k pokladni mohla prisunúť ten svoj. Ďalej nákup vykladal bez slova a takmer vôbec mi nevenoval pozornosť.

Potom som prišla na rad ja. Kým som zaplatila a vzala si svoj skromný nákup, čakal v uličke.

„Ahoj,“ pozdravila som ho, až teraz som si uvedomila, že som mu neodpovedala.

Pousmial sa, úsmevom s vráskami v kútikoch úst (kedysi môj obľúbený – aká som už len bola od toho dievčaťa vzdialená!) a rukou si prešiel po vlasoch. „Ako sa máš?“

„Celkom to ujde. Hľadám si prácu, posielam životopisy a tak. Chcem sa postaviť na vlastné nohy... a bývam sama,“ dodala som hrdo. Už som si dávala život do poriadku, ospravedlnila sa, prijala kritiku a zmierila sa s tehotenstvom. „Čo ty?“

„Na mňa sa nepýtaj. Ja... budem ti platiť, mohol by som začať už teraz. A mali by sme to prebrať...“

Prikývla som. Už som nad tým rozmýšľala. Bola som za svoj vkus na strednej vďačná.

Pri tej myšlienke som sa zasmiala... „Dobre, môžeme aj teraz, ak máš čas.“

Podržal mi dvere, uznávam, že boli ťažké a hral sa na gentlemana. Teda nehral, Marek ním vždy bol.

Dokonca trval na tom, že ma odvezie domov. Vraj je zvedavý na byt...

„Tak sme tu,“ prerušila som ticho. S ním nebolo nepríjemné, ale predsa len trochu zvláštne.

„Pekné prostredie.“

„Hej, ideálne na kočikovanie...“

Zasmial sa. Učil sa rýchlo. „Prečo to všetko spájaš hned' s malým?“ Pohľadom mi zablúdil na brucho.

„Lebo mi vyplňa život.“

„Pod' ďalej...“

A ďalej sa skončilo... nuž, ďalej, ako sme plánovali. Na gauči. Znovu sme sa dostali k bozkom.

Znovu sme to neplánovali. Lenže tentoraz sme to dotiahli ďalej – k spoločnému životu, ale pekne pomaly a tak, ako sa to robí...

*

Vysilená som ležala na nemocničnej posteli a ako zhypnotizovaná sa dívala na plačiaci uzlík, ktorý ku mne niesla sestrička. Nieкто spomenul, že Mareka zavolajú dnu.

Únava zo mňa akoby opadla, zrazu som sa cítila plná energie. Posadila som sa. Ten vreštiaci uzlík, čo mi sestrička opatrne vkladala do náručia, bol všetkým, na čo som sa dokázala sústrediť.

Držala som ho na rukách. Pritúlil sa ku mne. Hladkala som ho po drobnom chrbátiku a pobožkala na hlavičku. Chumáčik vlasov mu odstával na všetky strany. Učesala som mu ich do strany. Prestal plakať. A ja som začala.

Moje dieťa. Môj chlapček.

„Jeho meno, mamička?“ počula som opýtať sa sestričku.

Pozreli sme sa s Marekom na seba. „Adam.“

Pritisla som si Adamka bližšie k sebe. Na svete už nebolo nič dôležitejšie ako on. Cítila som teplo jeho tela, tichý dych a tlkot malinkého srdiečka. Už som nebola sama.

Emília Molčániová

Istá smrť

Prišlo to na mňa náhle. Uvedomil som si, že sa mi už nechce žiť. Vybral som sa teda na stanicu, prekladisko vagónov a trpezlivo som čakal. Konečne prišiel ten môj vlak a tesne pred ním som sa vrhol na koľaje, aby som to mal čím skôr za sebou. Stalo sa však niečo neuveriteľné. Rušeň si z ničoho nič na poslednú chvíľu odbočil na výhybkou určený smer a ja som sa deštrukcie nedočkal. Do šľaka! Už som voľakde počul, že naše železnice sú nespoľahlivé a plne to potvrdzujem. Kde naberiem druhýkrát odvalu na takýto čin? Nie, na to sa viac nedám. Druhé takéto fiasko by som od hanby neprežil. Musím skúsiť niečo iné. A už aj viem čo! Jed. Starý, poctivý prostriedok, overený stáročiami, veľmi populárny najmä medzi šľachtou a kráľmi. Vypiješ ho, poskrúca ti črevá a v tú ranu si tvrdý. Čo si viac môžem želať? Vypil som ho rovno z fľaštičky, žiadna kamufláž v alkohole či káve, jednoducho in nature a čakám. Priznám sa, trochu mi črevá poskrúcalo, dokonca ma i prehnelo, ale že by toto bolo všetko? Veď mal účinkovať okamžite! Ja jeho mater! Pekne vyzeráme! Tak u nás sa nepančuje iba víno alebo pohonné hmoty, ale už i jedy!

Dlho som premýšľal, ako ďalej. Už vtedy som si mal uvedomiť, že to bolo znamenie, ale ja som si povedal, že to skúsim ešte naposledy.

Pozapchával som všetky škáry, pozatváral, čo sa dalo a pustil som si plyn. Čakám deň, čakám dva... Anciáša jeho, čo má toto zasa znamenať? Dozvedel som sa to z ranných správ. Rusi nám vraj zastavili plyn. Ja môžem dýchať ako o dušu, dobre že nepadnem do acidózy a nič. Bodaj by aj, keď som inhaloval čerstvý vzduch!

Nuž, asi mi nebolo dopriate ocitnúť sa na druhom svete. Dobre teda, keď je tak, skúsim si zvyknúť žiť. Iné mi neostáva.

Začal som sa zaujímať o dianie okolo seba a snažil som sa začleniť do spoločnosti ako ktorýkoľvek poriadny občan. V poslednej dobe ma to už vôbec nebavilo, ale teraz som sa nasilu donútil opäť vychutnávať život. Ráno pri kávičke som si otvoril novinky a pocítil som niečo nepoznané. Zakrútila sa mi hlava, ešte dobre, že som sedel. Keď som si potom pustil rádio, v ktorom práve rokovala vláda, prišli na mňa mdloby. Čo sa to deje? Nestačil som sa spamätať zo šoku a pri prenose in live z parlamentu som skolaboval načisto. Keď som sa prebral, povedal som si, že mi pravdepodobne chýba kyslík, preto som vyšiel do ulíc na malú prechádzku. Uviazol som na predvolebnom mítingu, a to som nemal. Prebral som sa v nemocnici, monitorovaný a napojený na prístroje. Keď lekár videl, že sa preberám, vydýchol si a spýtal sa ma, čo sa stalo.

„Neviem, veď som len...“ a popísal som mu, ako som trávil deň.

„Človeče nešťastný,“ skríkol na mňa. „Máte rozum a či vás život omrzela? Toľko jedu počas jediného dňa, veď to by zložilo aj koňa...“

Dedičstvo

Naša babička bola pre nás zdrojom múdrosti, trpezlivosti, láskavosti a nekonečnej dobroty. Vždy som si ju v duchu prirovnávala k protagonistke rovnako znejúcej knihy Boženy Němcovej. Ako dieťa som si dokonca myslela, že to spisovateľka napísala knihu o nej. Všetky vnúťatá sme ju zbožňovali, nik nevedel vymýšľať také pekné rozprávky ako ona, svojim životným postojom nás formovala a vychovávala.

Keď nám lekár oznámil, že vchádza do terminálneho štádia ochorenia rakoviny, mysleli sme si, že to bude otázka jedného, nanajvýš dvoch mesiacov, no nestalo sa tak. Na počudovanie samotných onkológov trpela takmer tri roky a predsa sa nikdy nestážovala. Musela mať ukrutné bolesti, veď je známe, že rakovina kostí je jednou z najkrutejších. Aj po jej smrti ju vidím ležať na váľande v kuchyni s ružencom v ruke a očami zdvihnutými k nebu. Vtedy som mala dojem, že sa s Bohom rozpráva naživo a skutočne s ním komunikuje. Toto jej dávalo silu všetko pretrpieť.

Keď nastal problém, kto ju bude opatrovať, bez váhania som sa ponúkla. Chodila som na miestne gymnázium, na rozdiel od spolužiakov som sa zo školy vždy ponáhľala a ak mi to čas dovolil, odbehla som aj v priebehu dopoludnia domov zistiť, či náš pacient niečo nepotrebuje. Profesori mi tolerovali, ak som sa po veľkej prestávke s príchodom na hodinu pár minút oneskorila. Vedeli, že to bolo akiste potrebné.

Ku koncu už brala veľmi silné lieky a iba tíško ležala. Zomrela zmierená s Bohom v jedno nedeľné ráno. Po nej zostalo v našej rodine ticho a prázdno, napriek tomu, že aj počas svojho života bola ako muška.

Odišla som do Bratislavy študovať medicínu a len tu som pocítila, čo som stratila. Aby som prehlušila pocit neužitočnosti, zašla som na mestský sociálny úrad a ponúkla som sa vypomáhať dvom starým manželom na vozíku ako osobná asistentka. Bývali vo veľkom rodinnom dome, bolo to niečo ako kúria či menší kaštieľ, deti nemali a stará pani, čo sa o nich starala doposiaľ, náhle zomrela na infarkt. Obývali sotva štvrtinu domu a miestnosti mali prispôsobené tak, aby dokázali väčšinu úkonov zvládnuť sami. Upratovanie, pranie a rôzne vybavovačky som mala na starosti ja. Denne mi dávali najavo svoju vďačnosť za to, čo pre nich robím. Popri štúdiu som opäť nemala problém zariadiť si čas tak, aby som obe činnosti zladila. Rodičom tiež dobre padlo, že som trochu odbremenila rodinný rozpočet tým, že som si takýmto spôsobom nejaké peniažky privyrobila.

Za päť rokov spolupráce sme si na seba natoľko zvykli, že starčekovia úprimne plakali, keď som opúšťala Bratislavu a odchádzala po promócii za prácou domov, na severné Slovensko. Priznám sa, že i ja som mala plač na krajíčku, keď som videla, ako ich zobral môj odchod. Prisľúbila som im, že ich pri najbližšej príležitosti určite navštívim.

Tá možnosť sa mi naskytla, bohužiaľ, až po piatich mesiacoch. S tlčúcim srdcom som kráčala podvečernou ulicou, tadiaľ, kadiaľ som chodievala predtým pravidelne. Už zvonka som videla, že sa v dome svieti, a tak som smelo vkročila do predsiene, pretože vchodové dvere boli otvorené. Keď ma starčekovia uvideli, boli nadšení. Uvarili mi kávu a dychtivo počúvali, čo som za ten čas prežila. Po troch hodinách som sa s nimi však musela rozlúčiť, pretože mi odchádzal posledný rýchlik. Tentokrát neplakali, milo sa na mňa usmievali a povedali, že sa na opätovné stretnutie so mnou veľmi tešia. Ešte mi zaželeli všetko dobré a ja som sa dala na odchod.

Iba na ulici som zistila, že som si dnu zabudla kabelku, preto som sa vrátila. Na moje veľké prekvapenie sa v dome nesvietilo a hlavný vchod bol zamknutý. Žeby už išli spať? Pravdepodobne áno, lebo v dome bolo ticho a nik mi neotváral. Ale, to nie je predsa možné, hovorila som si, aby zaspali tak rýchlo. A búchala som z celej sily na dvere. Veď bez dokladov a peňazí sa domov nedostanem. Dom bol však ponorený do ticha. Nevedela som, čo mám robiť. Bezradne som stála pri bráničke, keď vtom vyšla z vedľajšieho domu staršia pani a povedala:

„Zbytočne búchate. Manželia Valovičovci zomreli krátko po sebe pred štyrmi mesiacmi.“

„Ale, to hádam nie, veď som sa teraz s nimi rozprávala...“ oponovala som jej.

Pozrela na mňa podozrievavými očami, ako keby skúmala, či mám v hlave všetko v poriadku, ale ja som trvala na svojom. Potom sa naraz zvrtila, odbehla domov a o chvíľu sa vrátila so zväzkom kľúčov. Otvorila dvere. Ohromil ma pohľad do haly, kde sme predtým sedeli. Všetko tu bolo zaprášené, v kútoch množstvo pavučín, no na jednej zo stoličiek som uvidela zavesenú svoju kabelku presne tak, ako som ju tam nechala.

„Vidíte, takto to tu Valovičovci zanechali,“ povedala víťazoslávne, ale potom jej padol zrak na stôl. Stáli tam dopité šálky s čerstvou kávovou usadeninou.

„Kto ste, pani a čo tu hľadáte?“ spýtala sa po chvíli.

„Prišla som pozrieť svojich starčekov... Panebože, ja tomu vôbec nerozumiem...“ nevedela som sa z toho spamätať.

„Počkajte, vy ste tá študentka Kamilka, čo sa o nich starala?“

„Áno.“

„Tak, potom poďte so mnou.“ Zamkla dvere a viedla ma k nim domov. „To som rada, že sme vás našli! Tu je vizitka ich právnika, spojte sa s ním, lebo vám starkí Valovičovci odkázali svoj majetok...“

Magdaléna Martišková

Medzigeneračná

Zvráskavené ruky v šere až letargicky vľúdneho pokoja vyliateho z obrazovky telky šúpali hrušky. Raz možno aj ja budem mať vrásky plné spomienok a mútnej šťavy... Šupy kĺzali úplne hladko zo zmäknutého ovocia a on stále rozprával, prikladajúc si ich k perám, aby medzi slovami stihol vysať posledné kvapky, nech neprídu navnivoč. To tiež povedal.

„Každá uniforma má svoj život. Gombíky museli byť vždy vzorne zašité. Pozri na tie odznaky.“

Sladká šťava mi stekala dole zápästiami, film sa pomaly vliekol nekonečnými zábermi planiny a mne unikal zmysel úvah a načatých príbehov. Sedemdesiat rokov.

„Tieto už dávno nie sú, ako bývali. Na starom dvore, dolu v mlyne sme mali...tie boli! To bola hruška k svetu. Pamätaj moje slová. Také už nebudú.“ zahorekoval.

Nikdy sa z neho nestal kauflandista. Dôveroval svojim trom rajčinám v predzáhradke, o ktoré sa stará už len babka. Spolu sme v nej hľadali slimákov, ich slizké telá. Doteraz ich zbiera. Už sám. Kŕmi ich čerstvým špenátom. Za sklom v päťlitrových pohároch.

A babka, dávno za vidinou zdravého stravovania kupuje cudzie veselo ďalej. Kauflandistka.

„Dedko, kedy končí sezóna ničnerobenja?“ zaťahujem novo pochyteným prízvukom východu, umelo naučeným toto leto, tichými nocami s vínom v altánku.

„Oberáčkou, dušinka, od nedele tak za mesiac. Do čoho v lete kopneš, to v zime zlopneš. Pamätaj moje slová.“

Nebolo to na jar? Tvár mu odhalila dve priehlbiny, identické s mojimi. Odpovedá, aj keď určite tuší, že väčšinu času zberu prepíšem v jeho broskyňovom sade, ukrývajúcom rybník a lavičku pre nenapraviteľných spáčov. A ešte mňa s denníkom. Sezóna broskýň bola dávno pred tou ničnerobenja.

Preslnená izba s výhľadom na hektáre ovocných stromkov, šaty bez konvencií, babkine koláče päť minút pred dopečením a káva, asi len zo zvyku. Milujem letné prebúdzanie. A šuchot plechov.

„Odkiaľ si mám vziať košík? Chcem oberať tiež.“

Bežím smerom k dedkovi s dlaňami plnými chľapatého ovocia. Už len prechádzať prstami...

„Zabehni do letnej kuchyne a otvor oči. Poriadnejšie ako v butiku.“ točí plodom, natáča jeho líca, naposledy mu ukazuje slnko spod konára.

Prekladá úlovky do predpripravených debničiek. Doložila som svoje, práve odtrhnuté a namierila si to späť k babke, pre súkromný odkladací priestor.

Kuchynka rozvoniava korením, zle utesneným, porozmiestňovaným v uťapkaných horčicových pohároch po skrinkách a d'atelinou pre morča, čo tu nechali nabažení bratranci, presušovanou na drevených sitách.

Odd'obla som si z čerstvo dorobených kysnutých koláčov, popálila sa na mrvenicou zaľahnutej broskyni, čo neprezradila, že ešte treba vyčkať a prehŕňala staré, podľa babky nepotrebné a zbytočne uskladňované haraburdy, podľa dedka cennosti, s možnosťou opätovného využitia. „Pamätaj moje slová.“

Uhol pohľadu...Uhla som pohľadu. Namierenému presne na mňa. Zostarnutá, ošúchaná, stotisíkrát prezretá fotografia v oplieskanom ráme. Len tak ledabolo opretá o vrecia s minuloročnými orechmi. Dobře vyzerajúci mladík v uniforme nezistiteľnej farby, so vzorne pozašívanými gombíkmi a odznakmi.

Už chápem. Každá má svoj vlastný život...

Vraciam sa do sadu s ústami plnými koláča a otázok.

„Našli princezničku, našli?!“ usmieva sa na mňa iba spomienkami zvráskavený mladík.

Už bez uniformy, len montérky a klobúk proti spáleniu... A ja som odhodlaná dať mu kus koláča za ďalšie „Pamätaj...“